DZIECI W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM W 2020 R.

Children in Mazowieckie Voivodship in 2020

Warszawa Warsaw 2022

Urząd Statystyczny w Warszawie

60 lat Urzędów Statystycznych

Opracowanie merytoryczne
Content-related works

Urząd Statystyczny w Warszawie, Mazowiecki Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Warszawa, Mazovian Centre for Regional Surveys

Zespół autorski
Editorial team

Małgorzata Bieńkowska, Iwona Cieciora, Teresa Kwiecień, Grzegorz Stępień, Dorota Sułkowska

Kierujący
Supervisor

Anna Cacko, Tomasz Zegar

Skład i opracowanie graficzne
Typesetting and graphics

Daniel Koźmiński, Grzegorz Stępień, Łukasz Zieliński

Projekt okładki
Cover design

Daniel Koźmiński

Tłumaczenie
Translation

Agnieszka Gromek-Żukowska

Zdjęcie zamieszczone na okładce
Photograph on the cover

Zasoby wewnętrzne – Repozytorium GUS

ISSN 2081-7126

Publikacja dostępna na stronie internetowej
Publication available on website

https://warszawa.stat.gov.pl/

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła
When publishing Statistics Poland data – please indicate the source

Przedmowa

Troska o dobro dziecka, zapewnienie mu opieki i możliwości wszechstronnego rozwoju zajmują ważne miejsce w programach działań różnych organizacji społecznych i politycznych, są też przedmiotem zainteresowania najpoważniejszych gremiów międzynarodowych. Również statystyka publiczna uwzględnia w swoich badaniach problematykę związaną z dziećmi i młodzieżą.

Urząd Statystyczny w Warszawie wykorzystując wyniki szerokiego spektrum badań statystycznych statystyki publicznej oraz źródła pozastatystyczne przygotował kolejną edycję publikacji „Dzieci w województwie mazowieckim". Przedstawione w formie graficznej wraz z krótkimi komentarzami analitycznymi informacje dotyczą: zjawisk demograficznych, miejsca dziecka w rodzinie i poza nią, wspierania rodzin z dziećmi na utrzymaniu, opieki społecznej, stanu zdrowia i opieki medycznej, edukacji i wychowania, kultury i wypoczynku, a także zagrożeń zdrowia i życia. W celu ukazania zróżnicowania wewnątrz regionu, wybrane dane zaprezentowano na poziomie miast, wsi i powiatów. Publikację kończy porównanie Mazowsza z innymi województwami w kraju, co zilustrowano licznymi wykresami.

Dane zawarte w publikacji dotyczą głównie lat 2015–2020, chociaż w niektórych przypadkach prezentowane są wybrane lata lub krótszy okres, co wynika z uwarunkowań metodologicznych.

Przekazując do rąk Państwa opracowanie pt. „Dzieci w województwie mazowieckim w 2020 r." wyrażam nadzieję, że wydawnictwo to dostarczy szeregu ciekawych informacji o młodym pokoleniu w naszym regionie. Pragnę podziękować wszystkim osobom i instytucjom, które przyczyniły się do wzbogacenia treści publikacji.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Warszawie
Zofia Kozłowska

Warszawa, czerwiec 2022 r.

Preface

Care for children's wellbeing, guaranteeing them care and possibility of development of their abilities occupy an important place in the programmes of activities of various social and political organizations, they are also of interest to the most respected international bodies. Official statistics also includes in the conducted surveys issues related to children and youth.

The Statistical Office in Warszawa has prepared the next edition of the publication "Children in Mazowieckie Voivodship" using data coming from statistical surveys as well as from administrative sources. The information presented in graphical form with short analytical comments concern: demographic phenomena, the child's place in the family and beyond, supporting families with dependent children, social care, health and medical care, education and upbringing, culture and leisure, as well as threats to health and life. In order to show the diversity within the region, selected data were presented at the level of urban areas, rural areas and powiats. The publication ends with a comparison of Mazovia with other voivodships in the country, as illustrated by numerous charts.

The data contained in the publication apply mainly to the years 2015–2020, although in some cases selected years or a shorter period are presented, which results from methodological conditions.

Presenting the publication "Children in Mazowieckie Voivodship in 2020", I would like to express my hope that it will provide a set of interesting information about the young generation in our region. I would like to thank all individuals and institutions for their assistance in providing data that contributed to the enrichment of the content of the publication.

Director
of the Statistical Office
in Warszawa
Zofia Kozłowska

Warsaw, June 2022

Spis treści

Przedmowa 3

Objaśnienia znaków umownych 5

Skróty 5

Tło demograficzne 7

Rodzina i alternatywne formy opieki 15

Opieka zdrowotna 33

Nauka i rozrywka 47

Wypadki. Zagrożenia 73

Mazowieckie na tle innych województw 89

W publikacji ze względu na jej specyficzny charakter, pominięto szczegółowe wyjaśnienia metodyczne, które Czytelnik znajdzie w innych wydawnictwach Urzędu Statystycznego oraz na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego https://www.stat.gov.pl/obszary-tematyczne.

Contents

Preface 3

Symbols 5

Main abbreviations 5

Demographic background 7

Family and alternative care forms 15

Health care 33

Education and entertainment 47

Accidents. Threats 73

Mazowieckie against the background of other voivodships 89

Due to its specific nature, detailed methodological explanations that the reader will find in other publications of the Statistical Office and on the website of the Statistics Poland https://www.stat.gov.pl/en/topics/ are omitted in the publication.

Objaśnienia znaków umownych
Symbols

Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
„W tym" "Of which"	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given
Comma (,)	used in figures represents the decimal point

Ważniejsze skróty
Main abbreviations

tys.	tysiąc thousand
mln	milion million
g	gram gram
r.	rok
m.st.	miasto stołeczne Capital City
p. proc. pp	punkt procentowy percentage point
p. prom.	punkt promilowy
ESPAD	Europejski Program Badań Szkolnych nad Używaniem Alkoholu i Narkotyków The European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs
MRiPS	Ministrstwo Rodziny i Polityki Spoecznej Ministry of Family and Social Policy

Tło demograficzne
Demographic background

Dzieci i młodzież (0–18 lat) według miejsca zamieszkania i płci
Children and youth (0–18 years) by place of residence and sex

	Ogółem Total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
	2015	2019	2020	2015	2019	2020	2015	2019	2020
Ogółem Total	**1 047 156**	**1 091 319**	**1 099 472**	**636 573**	**682 693**	**689 827**	**410 583**	**408 626**	**409 645**
chłopcy males	537 379	560 212	564 429	326 271	350 323	354 057	211 108	209 889	210 372
dziewczęta females	509 777	531 107	535 043	310 302	332 370	335 770	199 475	198 737	199 273
Dzieci (0–14 lat) Children (0–14 years)	841 577	891 668	896 466	521 593	565 287	569 489	319 984	326 381	326 977
chłopcy males	431 923	458 083	460 637	267 788	290 620	292 807	164 135	167 463	167 830
dziewczęta females	409 654	433 585	435 829	253 805	274 667	276 682	155 849	158 918	159 147
Młodzież (15–18 lat) Youth (15–18 years)	205 579	199651	203006	114 980	117406	120338	90 599	82 245	82 668
chłopcy males	105 456	102 129	103 792	58 483	59 703	61 250	46 973	42 426	42 542
dziewczęta females	100 123	97 522	99 214	56 497	57 703	59 088	43 626	39 819	40 126

Zmiana liczby dzieci i młodzieży w stosunku do roku poprzedniego
Change in the number of children and youth in relation to previous year

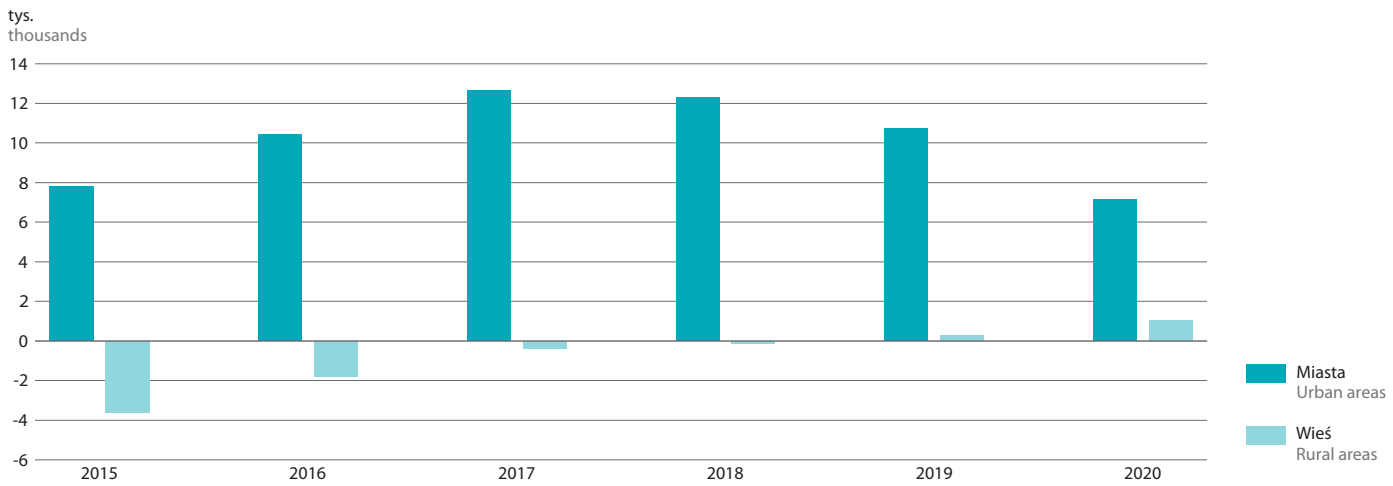

Udział dzieci i młodzieży w ogólnej liczbie ludności
Share of children and youth in the total number of population

Według grup wieku
By age groups

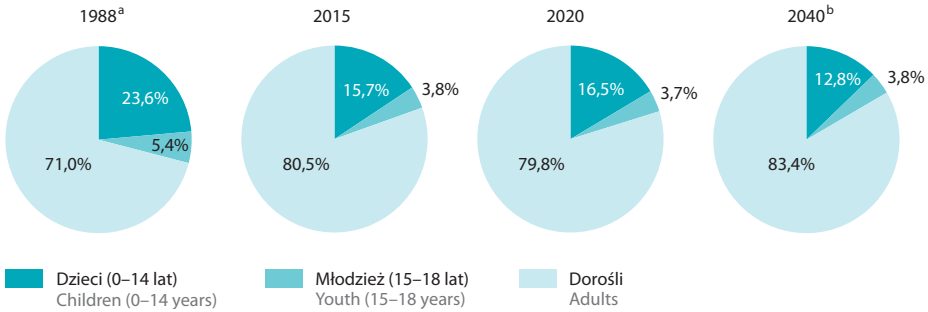

W 2020 r. – w wieku 0–18 lat
In 2020 – aged 0–18

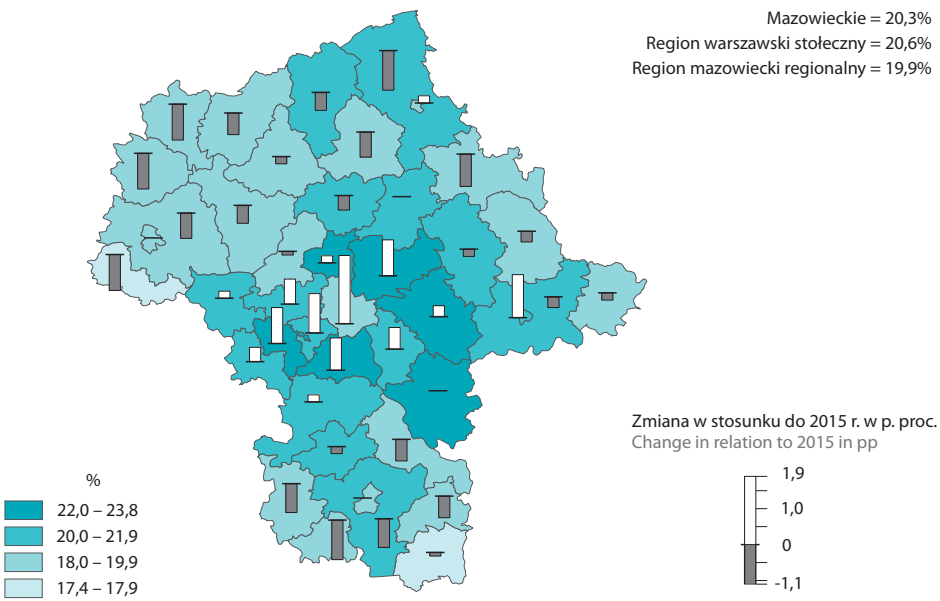

a Dane Narodowego Spisu Powszechnego. b Prognoza na podstawie stanu ludności w dniu 31 grudnia 2013 r.
a Data of the National Census. b Projection based on population as of 31 December 2013.

W 2020 r. w województwie mazowieckim mieszkało 1099 tys. dzieci i młodzieży w wieku 0–18 lat, czyli o 5,0% więcej niż w 2015 r. Wzrost ten był m.in. wynikiem notowanej od 2014 r. przewagi liczby urodzeń nad liczbą 18-latków opuszczających tę grupę wieku. Mazowieckie to jedno z pięciu województw w kraju, w którym w latach 2015–2020 odnotowano wzrost liczby osób w wieku 0–18 lat.

W ogólnej liczbie dzieci i młodzieży chłopcy stanowili niezmiennie 51,3%; zmianie uległa natomiast struktura według miejsca zamieszkania. Sukcesywny wzrost liczby dzieci w miastach (w porównaniu z 2015 r. o ponad 53 tys.) i spadek na wsi (o blisko 1 tys.) skutkowały wzrostem odsetka dzieci miejskich i spadkiem odsetka dzieci wiejskich. Obecnie w miastach mieszka 62,7% ogółu tej populacji, a na wsi 37,3% (w 2015 r. odpowiednio 60,8% i 39,2%).

Udział dzieci i młodzieży w ogólnej liczbie mieszkańców województwa wzrósł z 19,6% w 2015 r. do 20,3% w 2020 r., jednak w najbliższych dwóch dekadach można się spodziewać spadku tego udziału – według prognoz demograficznych – do 16,6% w 2040 r.

In 2020, 1099 thousand children and youth aged 0–18 years lived in Mazowieckie Voivodship, i.e. 5.0% more than in 2015. This increase was, among others, a result of the advantage of the number of births recorded since 2014 over the number of 18-year-olds leaving this age group. Mazowieckie is one of the five voivodships in the country where an increase in the number of persons aged 0–18 was recorded in 2015–2020.

Males constituted invariably 51.3% of the total number of children and youth; however, the structure according to the place of residence has changed. The successive increase in the number of children in urban areas (compared to 2015 by over 53 thousand) and a decrease in rural areas (by nearly 1 thousand) resulted in an increase in the percentage of urban children and a decrease in the percentage of rural children. Currently, 62.7% of the total population lives in urban areas, and 37.3% in rural areas (in 2015, respectively 60.8% and 39.2%).

The share of children and youth in the total number of inhabitants of the Voivodship increased from 19.6% in 2015 to 20.3% in 2020, but in the next two decades this share can be expected to drop – according to demographic projections – to 16.6% in 2040.

Dzieci i młodzież według roczników wieku
Children and youth by vital statistics

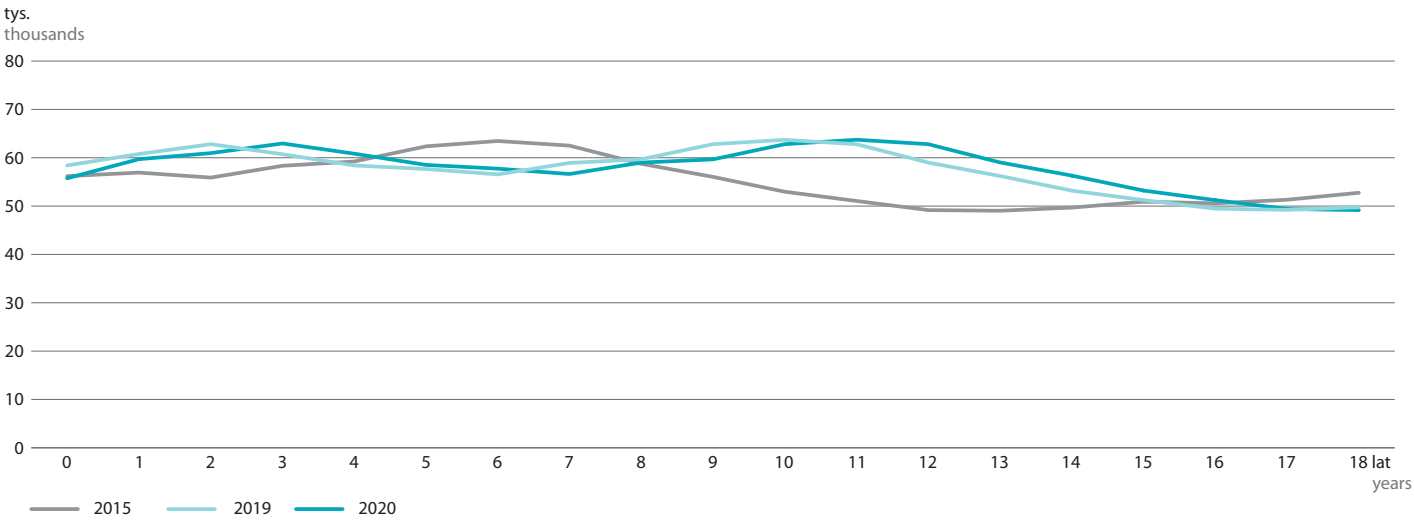

Zmiana w latach 2015–2020
Change in 2015–2020

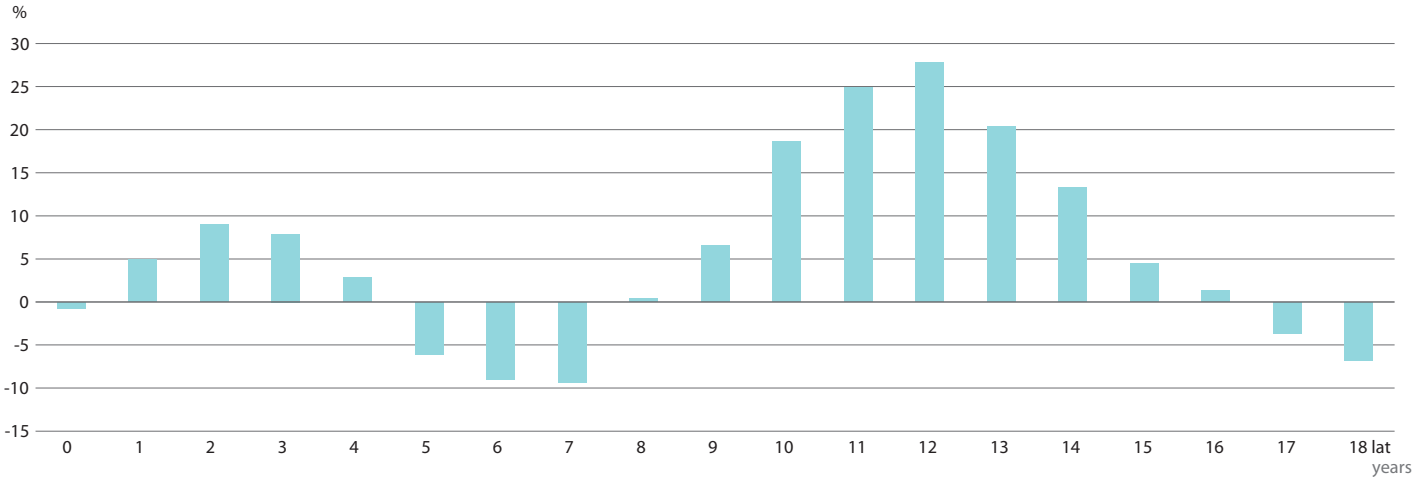

Ruch naturalny i migracyjny dzieci i młodzieży
Vital statistics and migration of children and youth

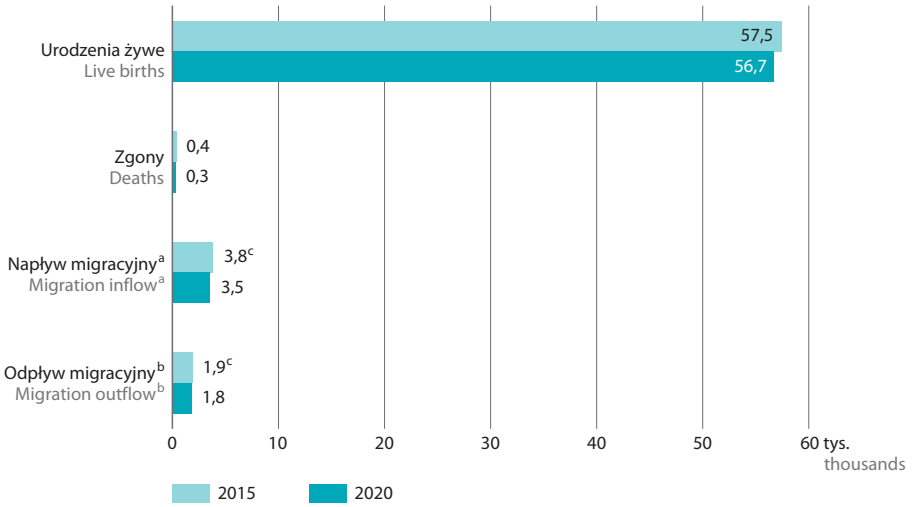

a, b Migracje międzywojewódzkie i zagraniczne: a – zameldowania na pobyt stały, b – wymeldowania z pobytu stałego. c W przypadku migracji zagranicznych przyjęto dane za 2014 r.

a, b Intervoivodship and international migration: a – registrations for permanent residence, b – deregistrations from permanent residence. c In the case of the international migration, data for 2014 were adopted.

Ludność w wieku 0–24 lata według edukacyjnych grup wieku
Population aged 0–24 by educational age groups

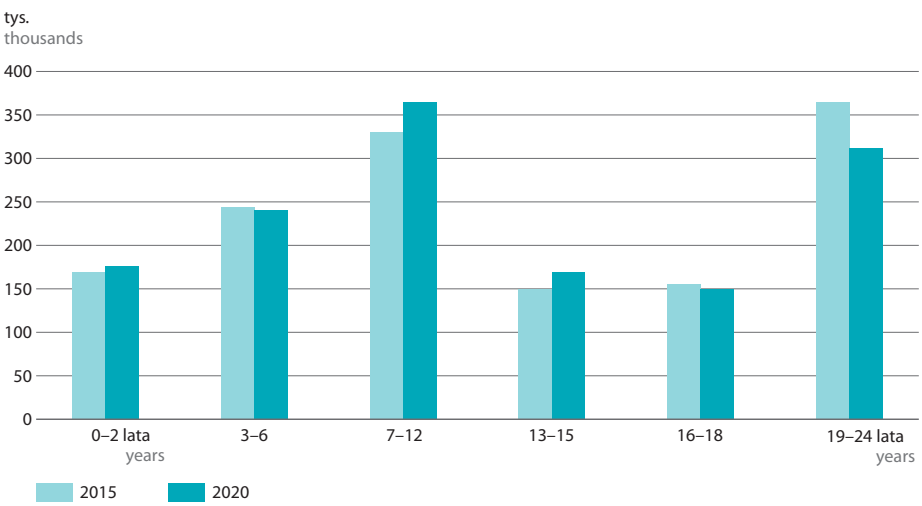

Na przekształcenia w strukturze dzieci i młodzieży według wieku największy wpływ ma liczba urodzeń, a dużo mniejszy – procesy w zakresie ruchu migracyjnego oraz zgony.

W województwie mazowieckim w latach 2015–2020 co roku rodziło się od 57 do 62 tys. dzieci, a w wyniku dodatniego salda migracji przybywało od niespełna 2 do blisko 3 tys. Z tytułu zgonów ubywało 0,3–0,4 tys. dzieci.

W 2020 r. wśród ogółu dzieci i młodzieży najliczniejszą grupę stanowiły osoby od 10. do 12. roku życia (17,2%), a następnie od 2. do 4. roku życia (16,8%), tj. dzieci urodzone odpowiednio w latach 2008–2010 i 2016–2018. Najmniej liczną grupę (13,6%) stanowili 16–18-latkowie, tj. osoby urodzone w latach 2002–2004.

W porównaniu z 2015 r. mniej było dzieci we wszystkich rocznikach od 5. do 7. roku życia, następnie w rocznikach od 17. do 18. roku oraz dzieci, które nie ukończyły 1. roku życia. Największy spadek liczebności dotyczył 7-latków (o 5,9 tys.; o 9,4%).

Coraz mniej liczne roczniki młodzieży, które w kolejnych latach analizowanego okresu opuszczały tę subpopulację, spowodowały spadek (o 15%) liczby osób młodych (19–24 lata) tworzących potencjalne zasoby pracy.

The number of births has the greatest impact on transformations in the structure of children and youth by age, and much less – migration processes and deaths.

In Mazowieckie Voivodship in 2015–2020, between 57 and 62 thousand children were born each year, and as a result of the positive net migration, the number increased from less than 2 to nearly 3 thousand. Due to deaths, the number of children decreased by 0.3–0.4 thousand.

In 2020, among all children and youth, the largest group was made up of persons aged 10 to 12 (17.2%), and then from 2 to 4 years of age (16.8%), i.e. children born respectively in the years 2008–2010 and 2016–2018. The smallest group (13.6%) were 16–18-year-olds, i.e. persons born in 2002–2004.

Compared to 2015, there were fewer children in all ages from 5 to 7 years old, then in those aged 17 to 18, and children under the age of 1. The largest decrease in population concerned 7-year-olds (by 5.9 thousand; by 9.4%).

Fewer and fewer youths who left this subpopulation in subsequent years of the analysed period caused a significant decrease (by 15%) in the number of young persons (19–24 years) creating potential labour resources.

Kobiety w wieku rozrodczym (15–49 lat)
Females at reproductive age (15–49)

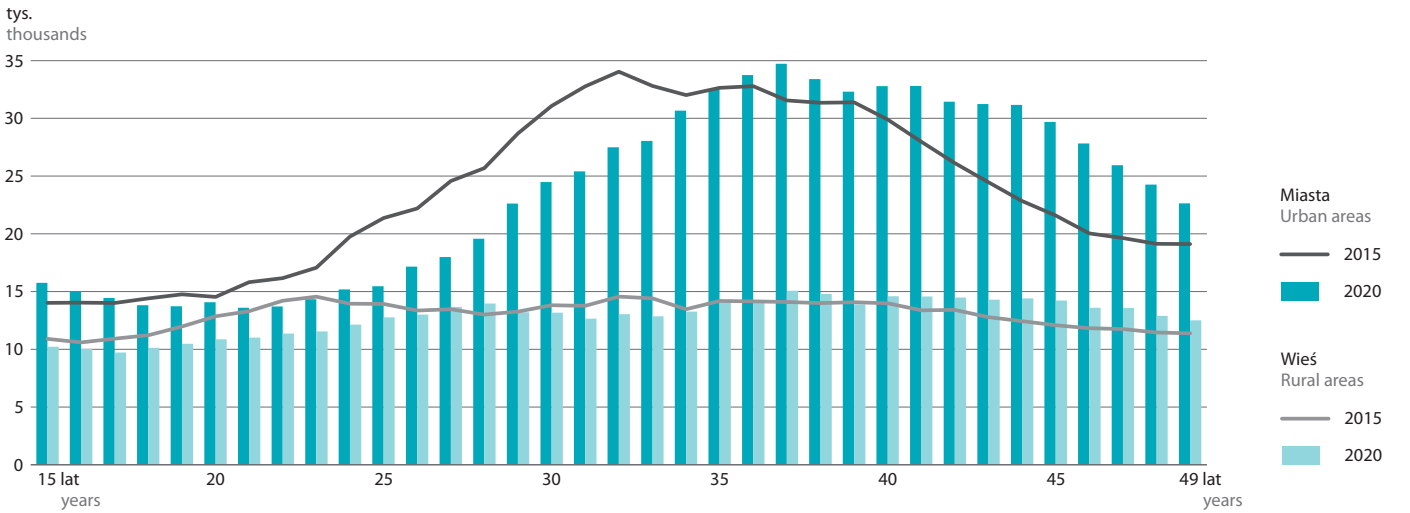

Urodzenia żywe
Live births

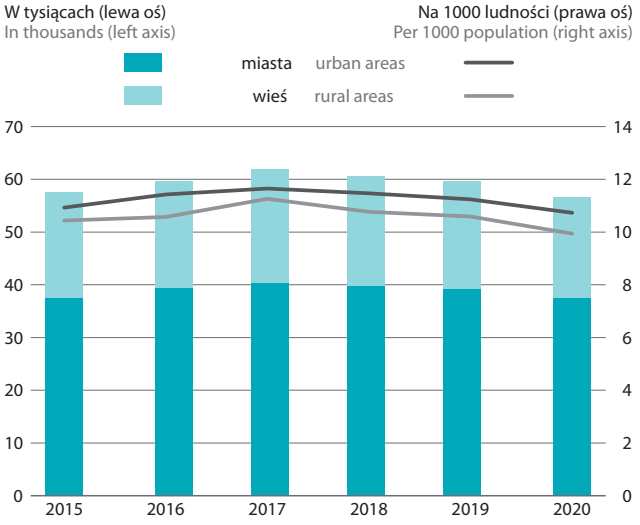

Płodność – urodzenia żywe na 1000 kobiet
Fertility – live births per 1000 females

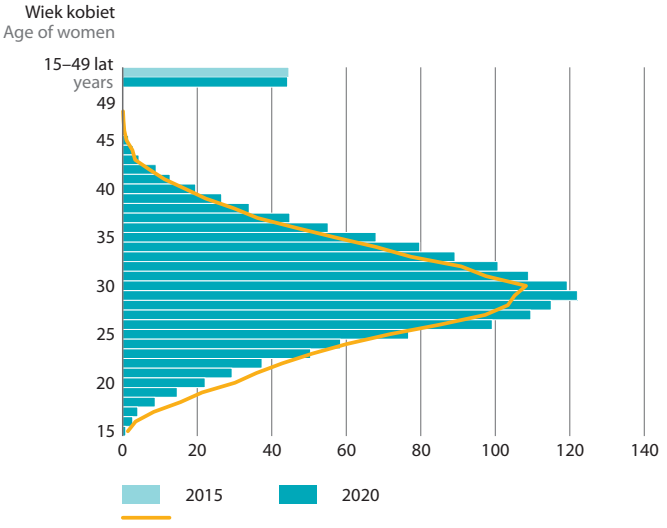

Współczynnik dzietności ogólnej
Total fertility rates

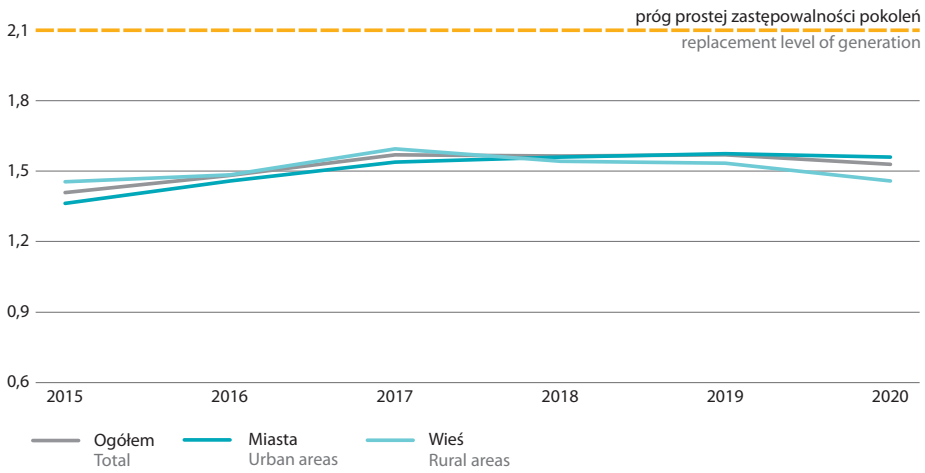

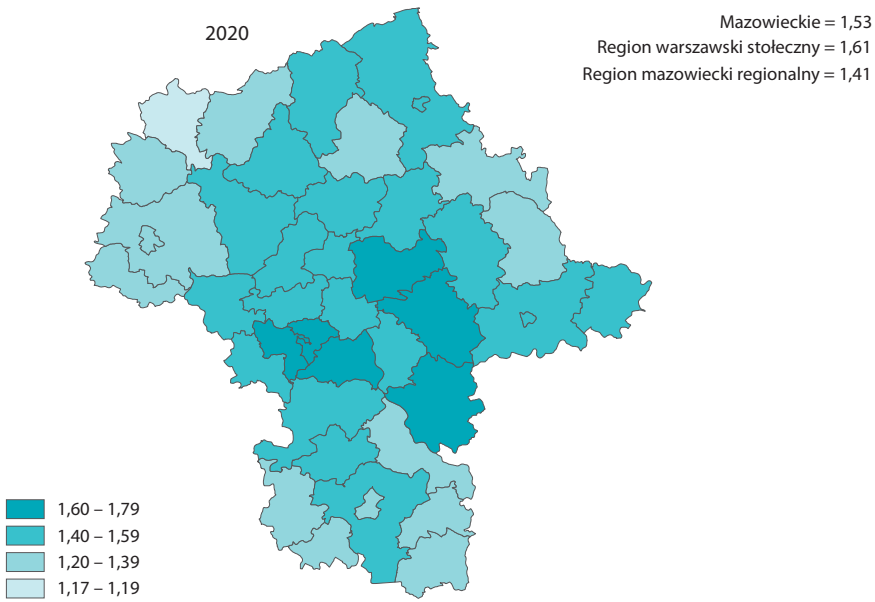

Dzietność kobiet – przeciętna liczba dzieci, którą urodziłaby kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat), przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną wśród kobiet w badanym roku.
Lifetime fertility – the average number of children that would be born by a woman during her whole reproductive period (15–49 years) assuming that in particular phases of this period she would give birth to children with the intensity observed among women in a year under observation.

Sytuacja ludnościowa województwa mazowieckiego (podobnie, jak Polski) jest trudna. Utrzymujący się od lat niski poziom dzietności nie zapewnia stabilnego rozwoju demograficznego. Spowodowane jest to coraz mniejszą liczbą kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat) i niekorzystną strukturą wieku tej populacji, a także zmianą zachowań prokreacyjnych ludzi młodych (np. odkładaniem na później decyzji o założeniu rodziny, o posiadaniu mniejszej liczby dzieci lub o dobrowolnej bezdzietności).

W latach 2015–2020 liczba kobiet w wieku rozrodczym zmniejszyła się o 7,3 tys., przy czym kobiet w wieku 15–33 lata było mniej o blisko 88 tys. (o 13,4%), natomiast kobiet w wieku 34–49 lat – więcej o 81 tys. (o 12,8%). Odsetek kobiet do 33 roku życia spadł z 51,0% do 44,4%. Współczynnik dzietności, obrazujący zastępowalność pokoleń, utrzymywał się na poziomie 141–157 urodzeń dzieci na 100 kobiet w wieku rozrodczym, czyli poniżej poziomu optymalnego, zawierającego się w przedziale 210–215 urodzeń. Odnotowano również znaczny wzrost płodności kobiet w wieku 30 i więcej lat.

The population situation of Mazowieckie Voivodship (similar to that of Poland) is difficult. The low fertility rate, which has been maintained for many years, does not ensure a stable demographic development. It is caused by the decreasing number of women at reproductive age (15–49 years) and the unfavourable age structure of this population, as well as the change in the reproductive behaviour of young persons (e.g. postponing the decision to start a family, having fewer children or voluntarily childlessness).

In 2015–2020, the number of women at reproductive age decreased by 7.3 thousand, with fewer women aged 15–33 by nearly 88 thousand (by 13.4%), while women aged 34–49 – more by 81 thousand (by 12.8%). The percentage of women under the age of 33 decreased from 51.0% to 44.4%. The fertility rate, reflecting the replacement of generations, remained at the level of 141–157 births of children per 100 women at reproductive age, i.e. below the optimal level, ranging from 210–215 births. There has also been a significant increase in the fertility of women in their 30s and older.

Rodzina i alternatywne formy opieki

Family and alternative care forms

Małżeństwa zawarte
Marriages contracted

	Ogółem Total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
	2015	2019	2020	2015	2019	2020	2015	2019	2020
Ogółem Total	**25 808**	**26 270**	**21 179**	**16 085**	**17 086**	**13 561**	**9 723**	**9 184**	**7 618**
na 1000 ludności per 1000 population	4,83	4,85	3,90	4,69	4,90	3,88	5,09	4,77	3,95
W % małżeństwa pierwsze (kawaler z panną) In % first marriages (single males with single females)	81,5	78,9	77,7	77,6	76,1	74,8	87,8	84,1	82,7

Małżeństwa cywilne i wyznaniowe
Civil marriages and religious marriages

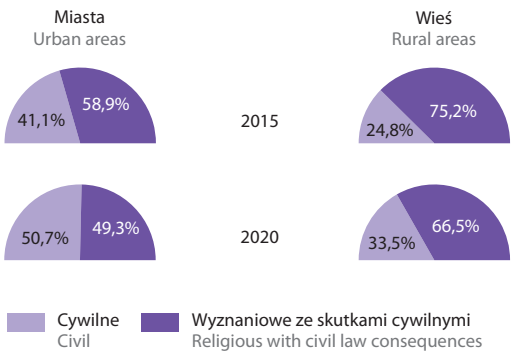

Małżeństwa nastoletnich kobiet (16–17 lat)
Marriages of teenage females (16–17 years old)

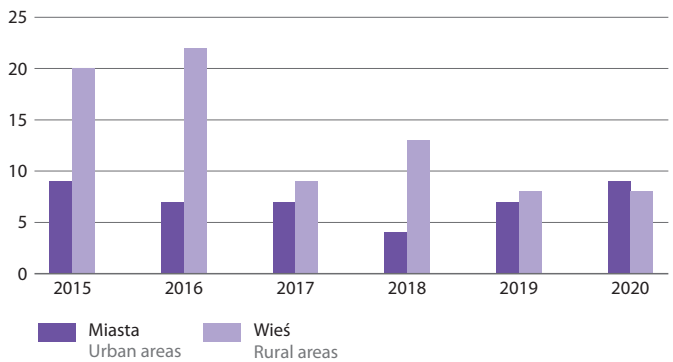

Nowożeńcy według płci i grup wieku
Bridegrooms and brides by sex and age groups

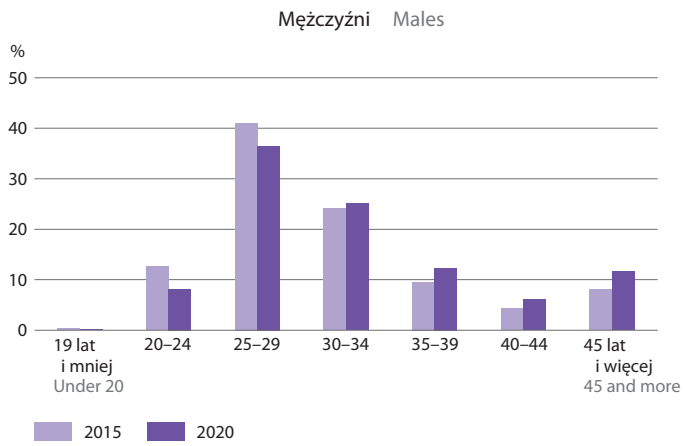

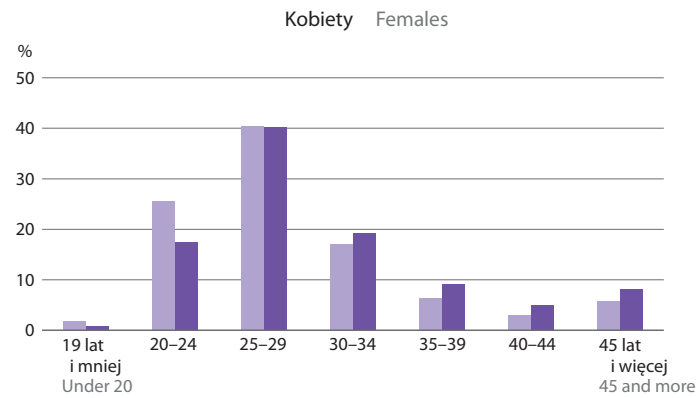

Mediana wieku nowożeńców
Median age of bridegrooms and brides

		2015	2019	2020
Małżeństwa ogółem Marriages, total	mężczyźni males	29,5	30,6	30,8
	kobiety females	27,5	28,5	28,7
Małżeństwa pierwsze (kawaler z panną) First marriage (single male with single female)	kawalerowie single males	28,5	29,2	29,4
	panny single females	26,5	27,4	27,4

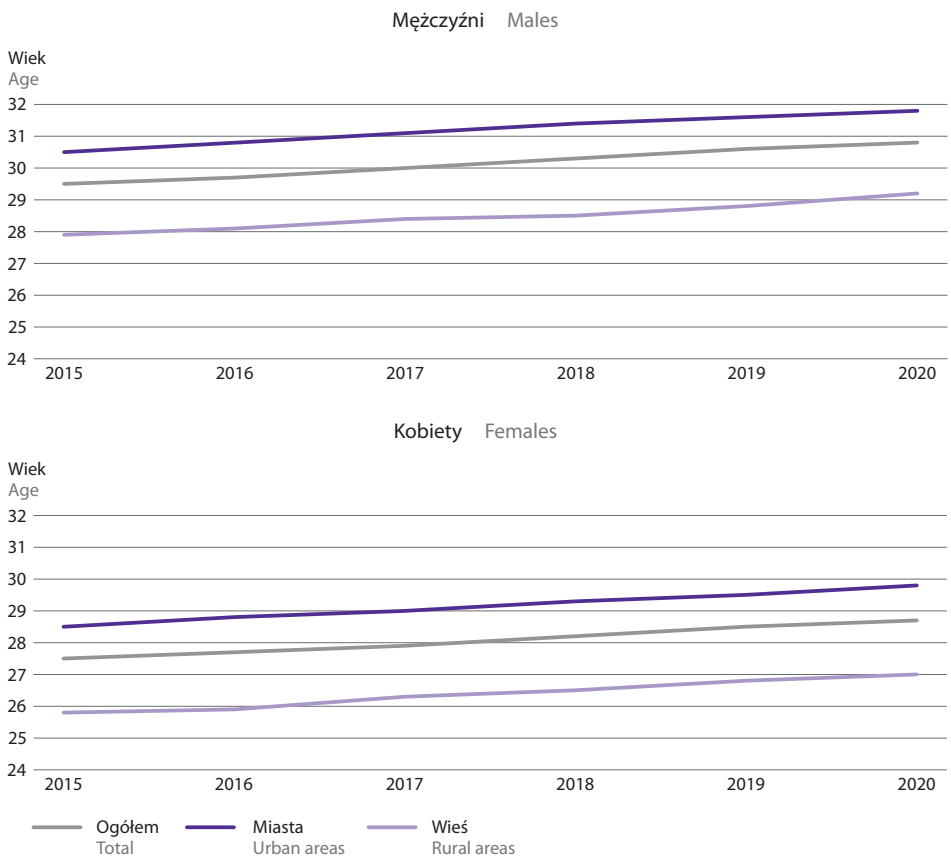

Mediana wieku ludności (wiek środkowy) – parametr wyznaczający granicę wieku, którą połowa populacji już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.
Median age of population – is a parameter determining the exact age, which half of population already exceeded and second half – did not reach yet.

Rodzina stanowi środowisko, które zapewnia dziecku najlepsze warunki rozwoju i wychowania. Na przestrzeni lat demografowie obserwują zmiany wzorca małżeńsko-rodzinnego. Młodzi ludzie planując przyszłość najpierw decydują się na osiągnięcie określonego poziomu wykształcenia oraz stabilizacji ekonomicznej, a potem na założenie rodziny oraz jej powiększanie.

W województwie mazowieckim w latach 2015––2020 wśród ogółu nowo zawieranych małżeństw udział pierwszych związków (tj. panien z kawalerami) zmniejszył się z 81,5% do 77,7%. Spadek tego odsetka wystąpił zarówno w miastach, jak i na wsi.

Sukcesywnie podwyższał się wiek nowożeńców. W 2020 r. mężczyźni najczęściej żenili się będąc prawie w wieku 31 lat, a kobiety w wieku 29 lat, podczas gdy w 2015 r. wiek środkowy mężczyzn wynosił niespełna 30 lat, a kobiet 28 lat. Blisko o rok starsi byli kawalerowie i panny zawierający związek małżeński po raz pierwszy. W strukturze wieku mężczyzn i kobiet zmieniających stan cywilny nadal największy odsetek stanowiły osoby w wieku 25–29 lat. Zmniejszył się natomiast udział osób w wieku do 24 lat (w tym niepełnoletnich kobiet), a zwiększył w starszych grupach wieku.

The family is an environment that provides the child with the best conditions for development and upbringing. Over the years, demographers observe changes in the marriage and family pattern. When planning the future, young people first decide to achieve a certain level of education and economic stability, and then to start a family and expand it.

In Mazowieckie Voivodship in 2015–2020, the share of first relationships (i.e. single females with single males) decreased from 81.5% to 77.7% among the total number of newly contracted marriages. This percentage decreased both in urban and rural areas.

The age of the newlyweds was gradually increasing. In 2020, men most often got married at the age of almost 31, and women at the age of 29, while in 2015 the median age of men was less than 30, and women were 28. Single males and single females getting married for the first time were almost a year older. In the age structure of men and women who changed marital status, persons aged 25–29 still accounted for the highest percentage. On the other hand, the share of persons up to 24 years of age (including underage females) decreased, and increased in older age groups.

Urodzenia
Births

		Ogółem Total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
		2015	2019	2020	2015	2019	2020	2015	2019	2020
Urodzenia żywe Live births	małżeńskie legitimate	45 350	46 143	43 378	29 045	29 518	27 967	16 305	16 625	15 411
	pozamałżeńskie illegitimate	12 106	13 434	13 341	8 480	9 681	9 587	3 626	3 753	3 754
Wiek środkowy matek Median age of mothers		30,5	31,1	31,2	31,1	31,7	31,7	29,0	29,8	30,0

Urodzenia żywe według wieku rodziców
Live births by age of parents

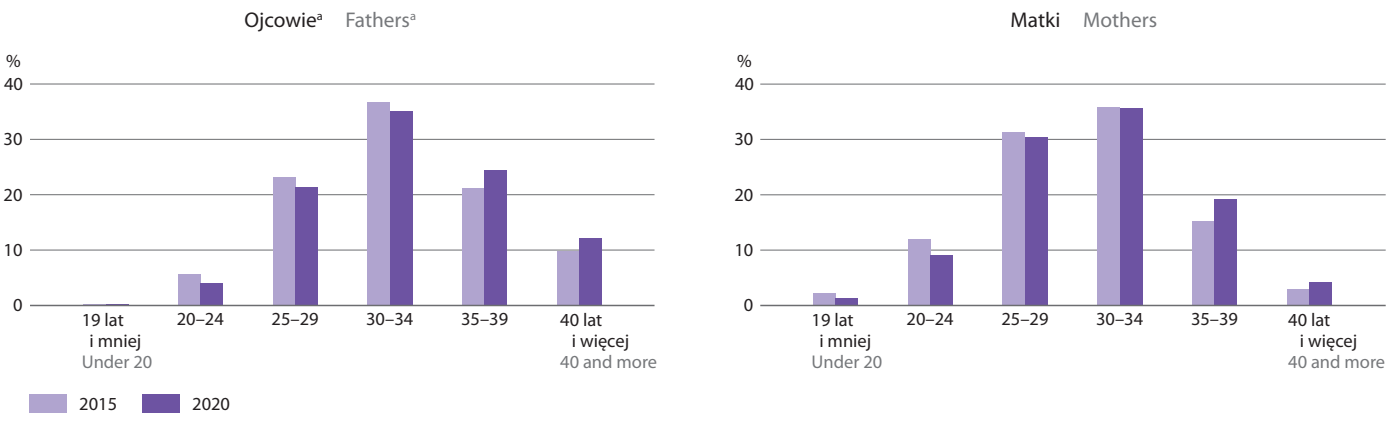

a Nie uwzględniono nieustalonego wieku ojca (w 2015 r. – 2,8%, w 2020 r. – 2,4%).
a Excluding cases in which father's age is unknown (in 2015 – 2.8%, in 2020 – 2.4%).

Urodzenia żywe z nastoletnich matek
Live births from teenage mothers

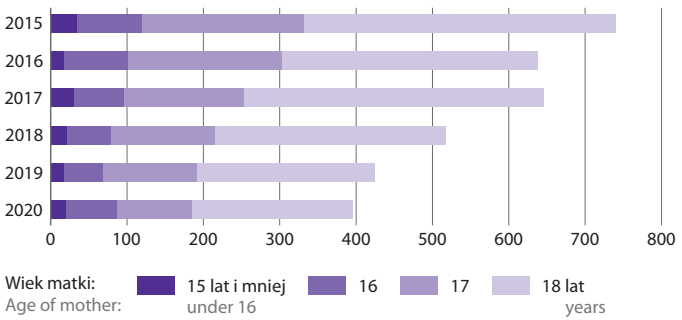

Urodzenia pozamałżeńskie w % urodzeń żywych
Illegitimate births in % of live births

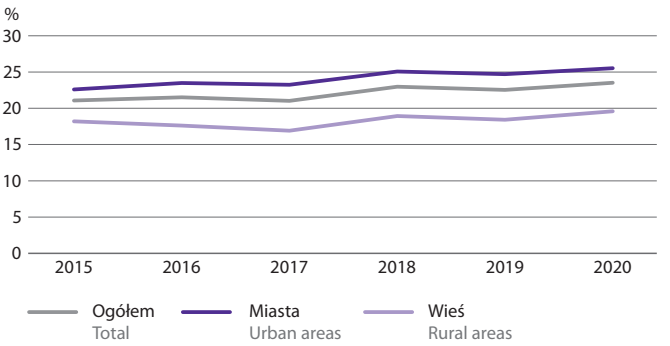

Urodzenia żywe według wieku matki
Live births by age of mother

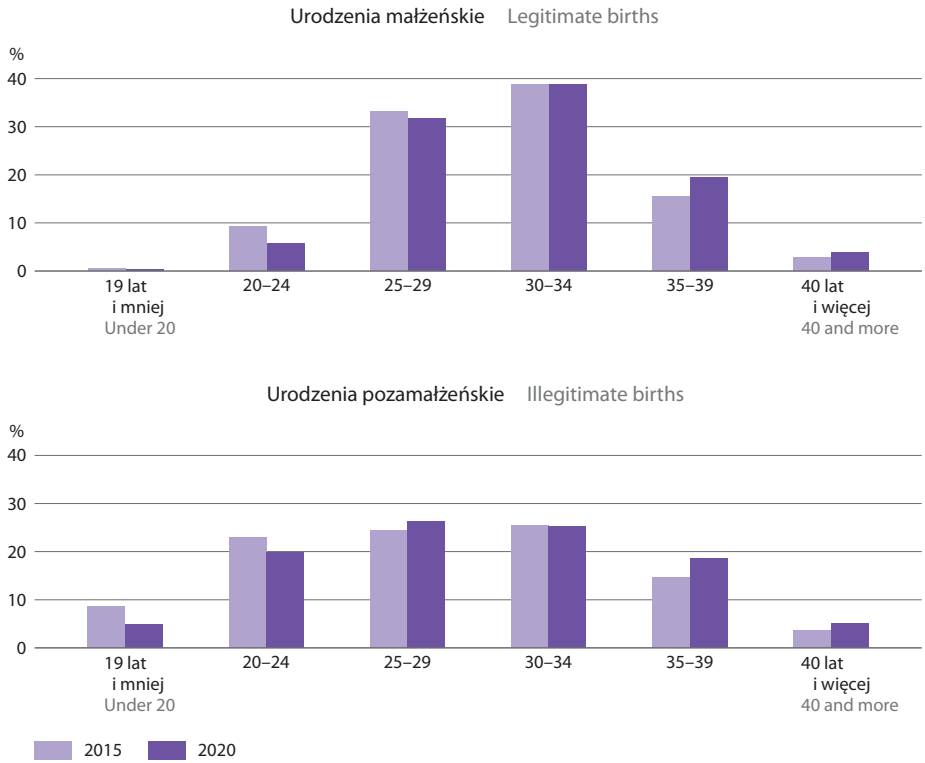

Urodzenia żywe według poziomu wykształcenia matki [a] w 2020 r.
Live births by education level of mother [a] in 2020

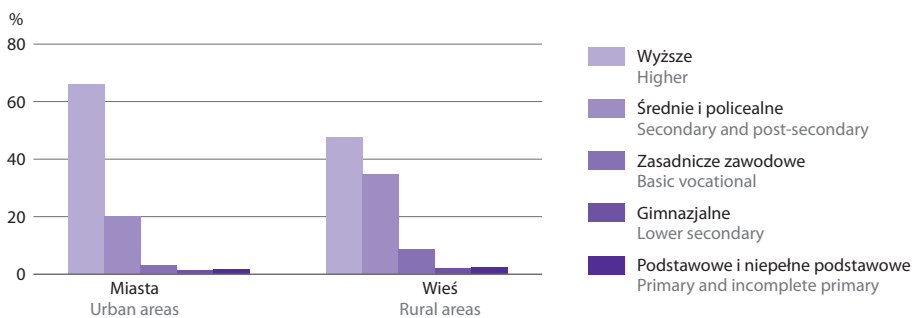

a Nie uwzględniono urodzeń o nieustalonym wykształceniu matki (w miastach – 7,7%, na wsi – 4,2%).
a Exclude cases in which mother's education level is unknown (in urban areas – 7.7%, in rural areas – 4.2%).

Sukcesywnie podwyższa się wiek matek i ojców nowo narodzonych dzieci. W 2020 r. w województwie mazowieckim odsetek kobiet i mężczyzn, którzy zostali rodzicami po ukończeniu 30 lat dotyczył 59% kobiet i 74% mężczyzn (w 2015 r. odpowiednio – 54% i blisko 71%). Wiek środkowy (mediana wieku) matek rodzących dziecko wzrósł z 30,5 do 31,2 lat.

Największą grupę matek stanowiły kobiety w wieku 30–34 lata (35,6%), przy czym w porównaniu z 2015 r. najbardziej zwiększył się odsetek matek w wieku 35–39 lat (z 15,3% do 19,3%). Pozytywnym zjawiskiem jest spadek liczby urodzeń wśród nastolatek.

Zdecydowana większość dzieci rodzi się w rodzinach tworzonych przez prawnie zawarte związki małżeńskie, ale systematycznie rośnie odsetek urodzeń pozamałżeńskich. O ile w 2015 r. z takich związków urodziło się 21% dzieci, to w 2020 r. – prawie 24%. Rosnący współczynnik dzietności pozamałżeńskiej może oznaczać, że zwiększa się liczba rodzin tworzonych przez związki partnerskie lub wzrasta liczba matek samotnie wychowujących dzieci – tworzące rodziny niepełne.

Struktura wieku kobiet, które zostają matkami będąc poza małżeństwem jest odmienna od struktury matek, które tworzą prawnie zawarte związki małżeńskie. Wśród matek niebędących w związku małżeńskim jest więcej kobiet młodszych (do 24 lat), a wśród matek zamężnych – więcej w wieku od 25 do 39 lat.

The age of mothers and fathers of newborn children is gradually increasing. In 2020, in Mazowieckie Voivodship, the percentage of women and men who became parents after the age of 30 was 59% of women and 74% of men (in 2015 – 54% and nearly 71%, respectively). The median age of mothers giving birth increased from 30.5 to 31.2 years.

The largest group of mothers were women aged 30–34 (35.6%), with the largest increase in the percentage of mothers aged 35–39 compared to 2015 (from 15.3% to 19.3%). A positive phenomenon is the decline in the birth rate among teenagers.

The vast majority of children are born in families created by legally contracted marriages, but the percentage of illegitimate births is systematically growing. While in 2015, 21% of children were born from such unions, in 2020 – almost 24%. The growing fertility rate outside marriage may mean that the number of families formed by cohabiting couples is increasing, or the number of lone mothers raising children – creating incomplete families – is increasing.

The age structure of women who become mothers outside of marriage is different from that of mothers who form legally contracted marriages. Among unmarried mothers, there are more younger women (up to 24 years old), and among married mothers – more aged 25–39.

Małżeństwa rozwiązane przez rozwód
Divorced couples

	Ogółem Total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
	2015	2019	2020	2015	2019	2020	2015	2019	2020
Ogółem Total	**9 859**	**9 181**	**8 087**	**7 661**	**7 008**	**6 375**	**2 198**	**2 173**	**1 712**
na 1000 ludności per 1000 population	1,85	1,70	1,49	2,23	2,01	1,82	1,15	1,13	0,89
W % rozwiedzione małżeństwa z małoletnimi dziećmi [a] In % divorced couples with underage children [a]	56,7	57,0	56,5	55,1	55,8	55,2	62,5	61,0	61,3

a Poniżej 18 lat.
a Under 18 years.

Według miejsca zamieszkania
By place of residence

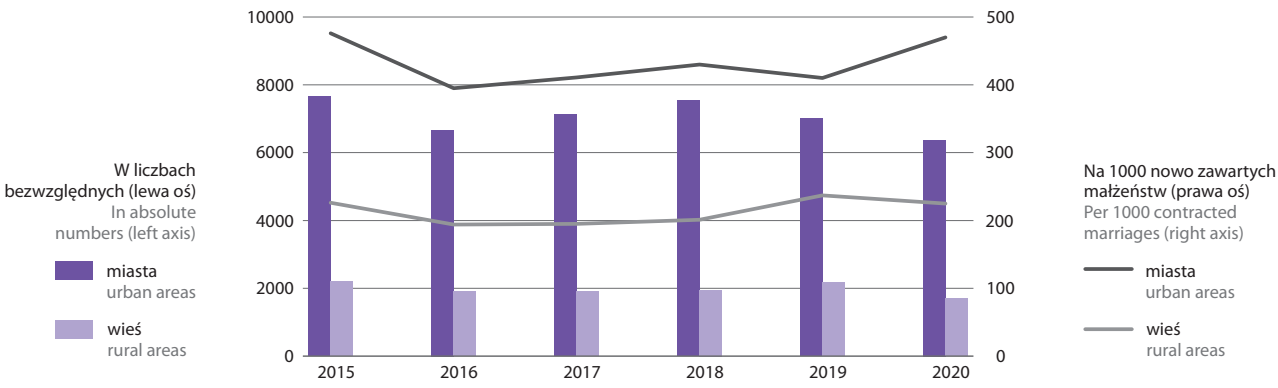

Według liczby małoletnich dzieci
By number of underage children

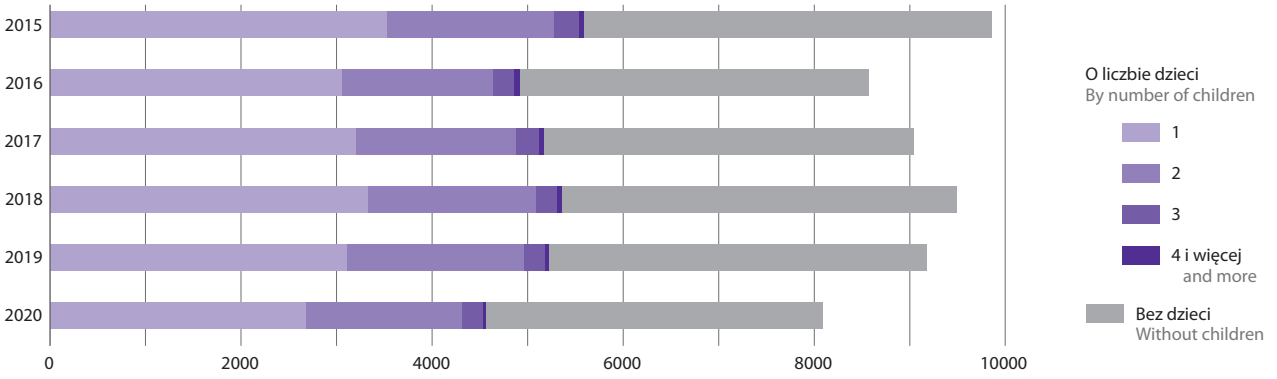

Dzieci z rozwiedzionych małżeństw
Children from divorced couples

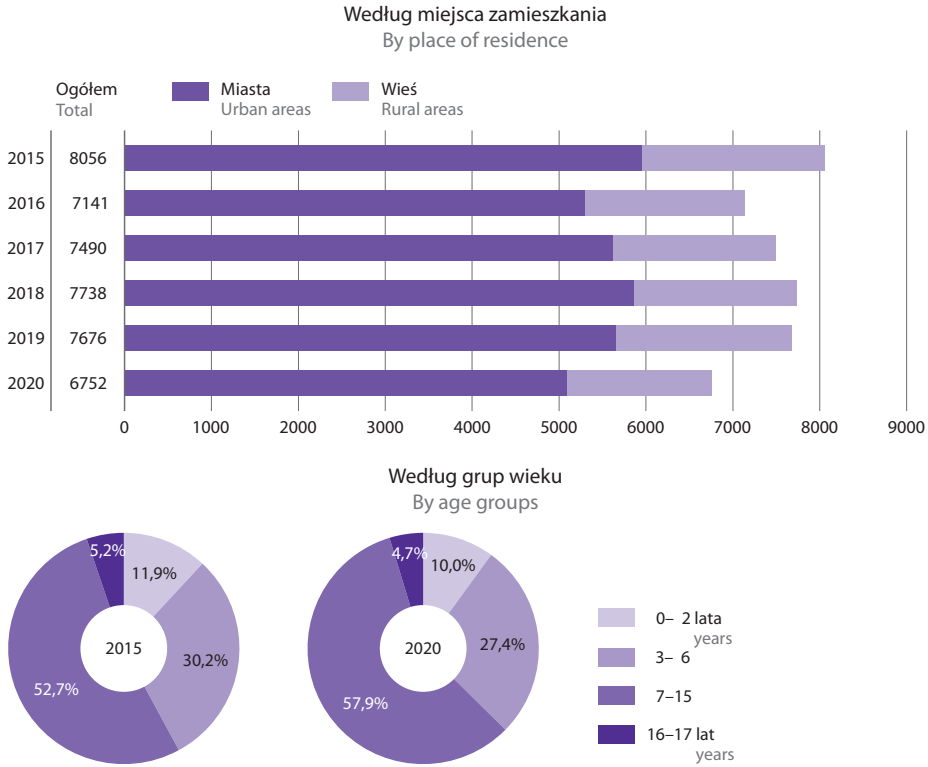

Powierzenie opieki nad dziećmi [a]
Entrusting care of children [a]

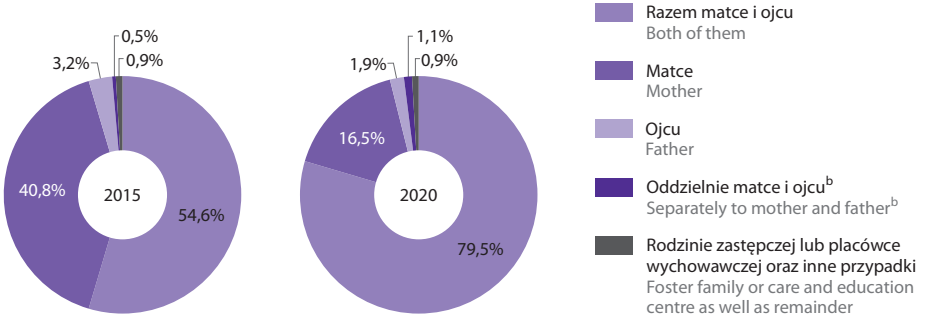

a Według decyzji sądu o wykonywaniu władzy rodzicielskiej i opieki nad małoletnimi dziećmi; rozwody małżeństw, które miały dzieci w wieku poniżej 18 lat. b Jeżeli dwoje lub więcej dzieci.

a By court decision on care and custody for underage children; divorced couples with children under the age of 18. b If two children and more.

Szczególnie trudną sytuacją w życiu dziecka jest rozstanie rodziców wskutek rozwodu lub separacji. W województwie mazowieckim w latach 2015–2020 rozwiodło się średnio 9,0 tys. małżeństw rocznie, a rozwód dotyczył przeciętnie 7,5 tys. nieletnich dzieci (będących w wieku do 18 lat).

W 2020 r. sądy orzekły rozwód wobec 8,1 tys. par, przy czym w miastach częstość rozwodów była 2-krotnie większa niż na wsi – wskaźnik natężenia rozwodów (liczony na 1000 mieszkańców) wyniósł 1,82 wobec 0,89. Wśród rozwiedzionych małżeństw prawie 57% wychowywało 6,8 tys. dzieci. Pary z jednym dzieckiem stanowiły prawie 59% ogółu posiadających dzieci. W chwili rozwodu rodziców ponad połowa dzieci miała 7–15 lat. Najczęściej sąd orzeka o wspólnym wychowywaniu dzieci przez rozwiedzionych małżonków (w 2020 r. 79% przypadków). Tylko w nielicznych przypadkach dziecko powierzano rodzinie zastępczej lub placówce wychowawczej (0,8%).

Z relacji między liczbą rozwodów a liczbą zawartych małżeństw wynika, że ponad 1/3 małżeństw kończy się rozwodem (w 2020 r. 38%; w miastach 47%, na wsi 22%).

A particularly difficult situation in a child's life is the parting of parents as a result of divorce or separation. In Mazowieckie Voivodship in 2015––2020, an average of 9.0 thousand marriages per year were divorced, and the divorce concerned an average of 7.5 thousand underage children (aged up to 18).

In 2020, the courts adjudicated a divorce to 8.1 thousand couples, while in urban areas the frequency of divorces was twice as high as in rural areas – the divorce rate (per 1000 inhabitants) was 1.82 compared to 0.89. Among divorced couples, almost 57% raised 6.8 thousand children. Couples with one child accounted for almost 59% of the total number of couples with children. At the time of their parents' divorce, more than half of the children were 7–15 years old. Most often, the court rules on joint upbringing of children by divorced spouses (79% of cases in 2020). Only in a few cases the child was entrusted to a foster family or a care and education centre (0.8%).

The ratio between the number of divorces and the number of marriages contracted shows that over 1/3 of marriages end in divorce (in 2020 38%; in urban areas 47%, in rural areas 22%).

Małżeństwa z orzeczoną separacją[a]
Couples with a legal separation[a]

	Ogółem Total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
	2015	2019	2020	2015	2019	2020	2015	2019	2020
Ogółem Total	**207**	**114**	**88**	**162**	**81**	**76**	**45**	**33**	**12**
na 100 tys. ludności per 100 thousand population	3,88	2,11	1,62	4,72	2,32	2,17	2,36	1,72	0,62
W % separowane małżeństwa z małoletnimi dziećmi[b] In % separated couples with underage children[b]	35,3	40,4	29,5	31,5	38,3	26,3	48,9	45,5	50,0

a Dane dotyczą separacji orzeczonych w danym roku. b Poniżej 18 lat.
a Data refer to the separations in a given year. b Under 18 years.

Według miejsca zamieszkania
By place of residence

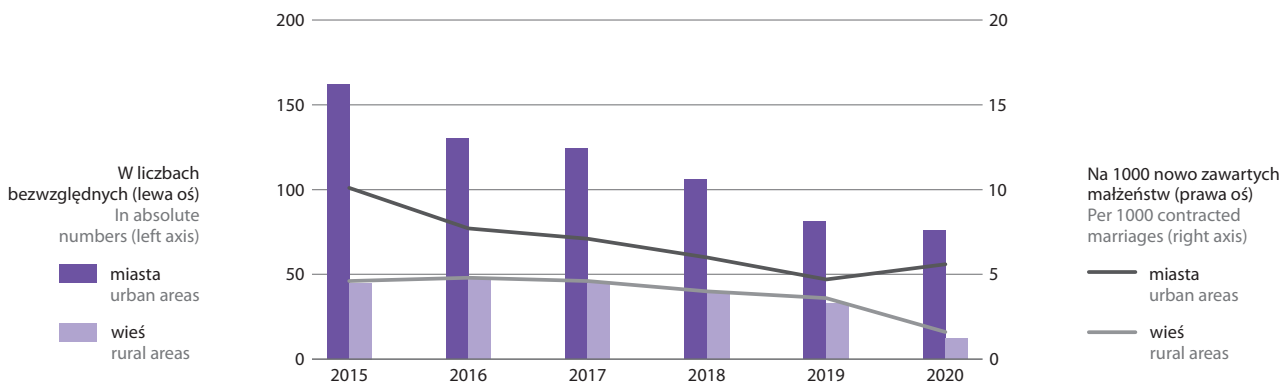

Według liczby małoletnich dzieci
By number of underage children

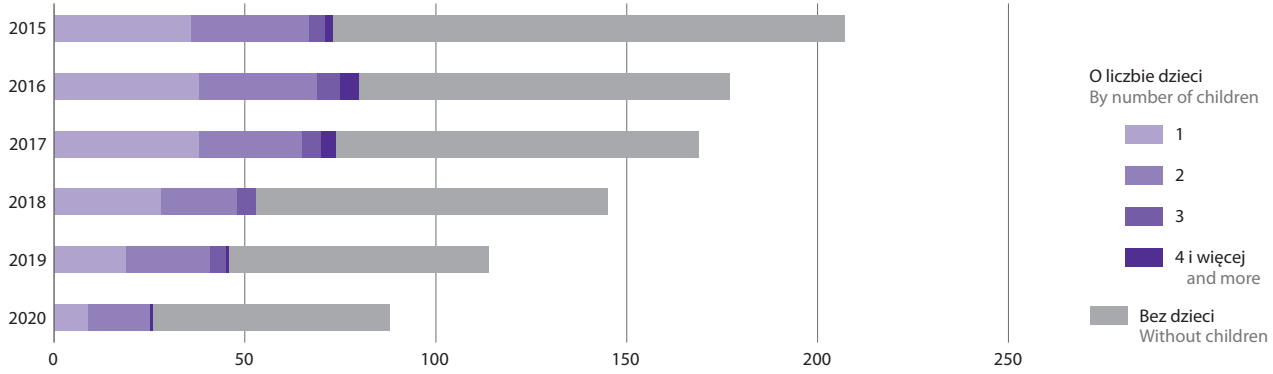

Dzieci z separowanych małżeństw
Children from separated couples

Według miejsca zamieszkania
By place of residence

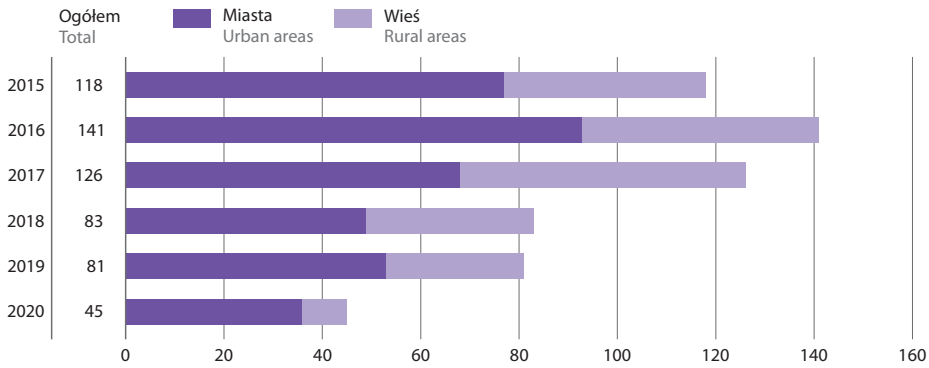

Według grup wieku
By age groups

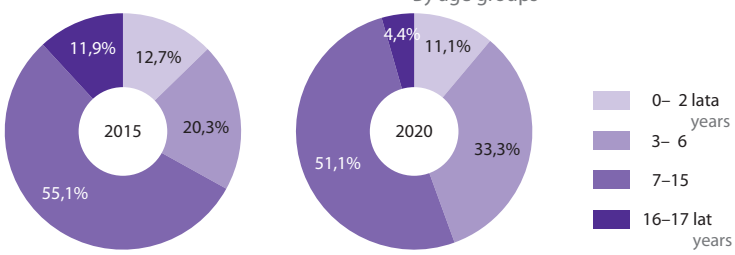

Powierzenie opieki nad dziećmi [a]
Entrusting care of children [a]

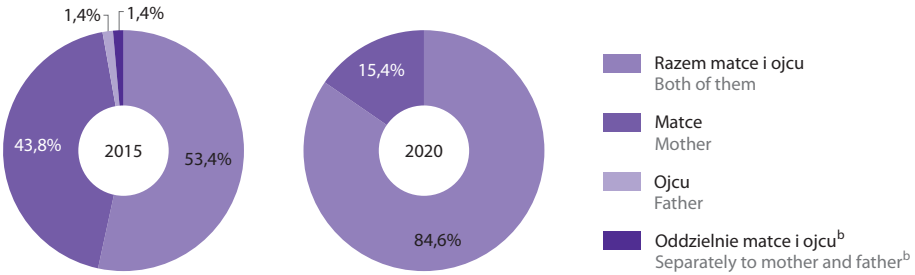

a Według decyzji sądu o wykonywaniu władzy rodzicielskiej i opieki nad małoletnimi dziećmi; separacje małżeństw, które miały dzieci w wieku poniżej 18 lat. b Jeżeli dwoje lub więcej dzieci.

a By court decision on care and custody for underage children; separated couples with children under the age of 18. b If two children and more.

O ile w przypadku rozwodu sąd orzeka rozwiązanie małżeństwa, to w przypadku separacji jedynie je „zawiesza", dając małżonkom czas na odbudowanie związku. Separacja może uratować małżeństwo, ale może być również wstępem do rozwodu. Z danych statystycznych wynika, że przypadki zniesienia separacji są nieliczne, bowiem większość pozostających w prawnej separacji małżeństw wnosi o rozwód.

W województwie mazowieckim (podobnie jak w kraju) obserwuje się spadek liczby separacji orzekanych przez sądy. W latach 2015–2020 ich liczba zmniejszyła się z 207 do 88, a liczba dzieci dotkniętych separacją rodziców – ze 118 do 45. Zjawisko separacji jest typowe dla środowiska miejskiego – separacje orzeczone wobec małżonków mieszkających w miastach stanowiły przeciętnie 3/4 ogółu. Wśród tych małżeństw większość (średnio 65%) stanowiły pary nieposiadające na utrzymaniu małoletnich dzieci.

Z ogółu separowanych w 2020 r. małżeństw tylko 29% posiadało potomstwo; wśród nich 34,6% miało jedno dziecko, a 61,5% – dwoje. Coraz częściej sąd orzekał o wspólnym wychowywaniu dzieci przez separowanych małżonków – odsetek separacji z takim orzeczeniem zwiększył się z 53% w 2015 r. do 85% w 2020 r.

While in the case of divorce, the court rules on the dissolution of the marriage, in the case of separation it only "suspends" it, giving the spouses time to rebuild the relationship. Separation can save a marriage, but it can also be a precursor to divorce. The statistical data show that the cases of abolishing the separation are few, because the majority of married couples who are legally separated apply for a divorce.

In Mazowieckie Voivodship (similarly to the country) a decrease in the number of separations ruled by courts is observed. In 2015–2020, their number decreased from 207 to 88, and the number of children affected by their parents' separation – from 118 to 45. The phenomenon of separation is typical of an urban environment – separations imposed on spouses living in urban areas accounted for 3/4 of the total. Among these marriages, the majority (65% on average) were couples who did not have dependent undreage children.

Out of total marriages separated in 2020, only 29% had offspring; among them, 34.6% had one child, and 61.5% – two. More and more often, the court ruled on the joint raising of children by separated spouses – the percentage of separations with such a decision increased from 53% in 2015 to 85% in 2020.

Rodziny z dziećmi do 18 lat pozostającymi na utrzymaniu objęte pomocą społeczną
Families with dependent children up to the age of 18 included in social assistance

	Ogółem Total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
	2015	2019	2020	2015	2019	2020	2015	2019	2020
Rodziny Families	65 428	41 832	37 222	28 714	19 653	18 260	36 714	22 179	18 962
w tym rodziny niepełne of which incomplete families	20 449	15 060	12 689	12 877	8 895	8 171	7 572	5 165	4 518
Dzieci [a] Children [a]	139 818	88 457	78 980	55 111	37 999	35 273	84 707	50 458	43 707
w % ogółu dzieci do 18 roku życia in % of total children up to the age of 18	14,1	8,5	7,5	9,2	5,9	5,4	21,8	13,0	11,3

a Szacunek własny na podstawie danych o rodzinach objętych pomocą społeczną według liczby dzieci w rodzinie.
Ź r ó d ł o: dane Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie.
a Own estimate on the basis of data on families covered by social assistance by number of children in a family.
S o u r c e: data of the Mazovian Voivodship Office in Warsaw.

Rodziny według liczby dzieci
Families by number of children

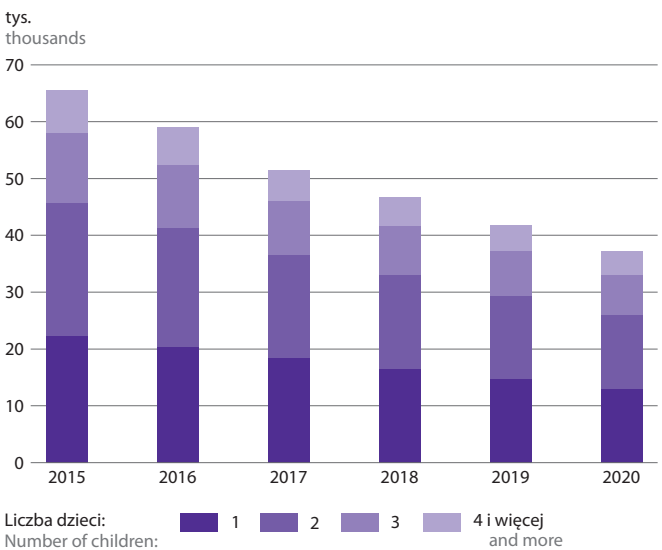

Dzieci w rodzinach
Children in families

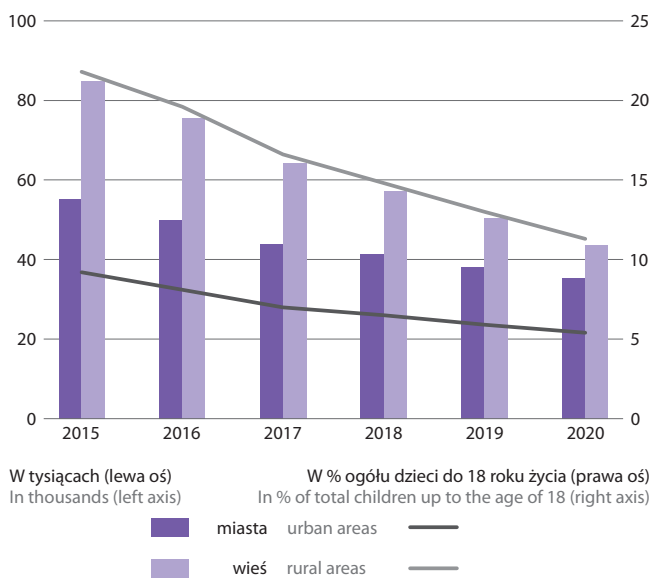

Dzieci do 18 roku życia w stacjonarnych zakładach pomocy społecznej
Children up to the age of 18 in stationary social welfare facilities

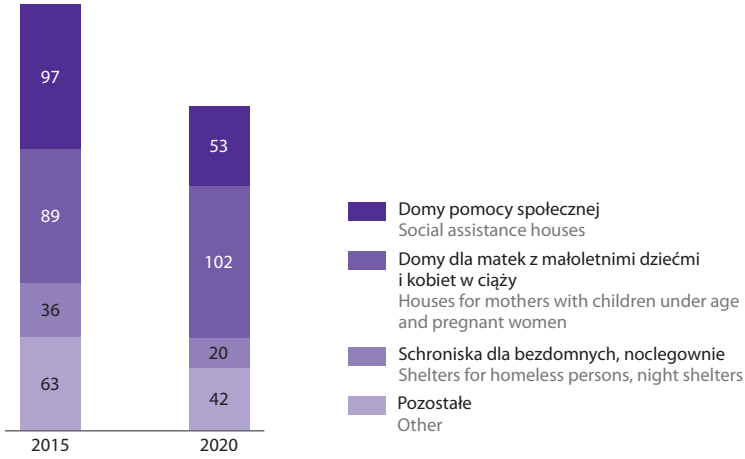

Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej mogą korzystać z pomocy pieniężnej i niepieniężnej w ramach systemu świadczeń społecznych. W 2020 r. pomocą społeczną objętych było 37,2 tys. rodzin z dziećmi do 18 roku życia pozostającymi na utrzymaniu (o 43,1% mniej niż w 2015 r.), z czego 34,9% to rodziny niepełne (w 2015 r. 31,3%). Analizując strukturę rodzin według liczby dzieci można stwierdzić, że rodziny z jednym dzieckiem stanowiły 35,0%, z dwojgiem 34,9%, a rodziny wielodzietne 30,1%. Z ogólnej populacji dzieci do 18 lat – 7,5% (79,0 tys.) wychowywało się w rodzinie korzystającej z różnych form pomocy społecznej. W Polsce udział ten był mniejszy o 0,8 p. proc. i wyniósł 8,3%.

Niepełnoletni mieszkańcy zakładów stacjonarnych pomocy społecznej stanowili niewielki odsetek (1,5%) wszystkich umieszczonych w nich osób (średnia dla kraju wyniosła 1,5%). W porównaniu z 2015 r. zwiększyła się liczba dzieci przebywających w domach dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży o 14,6%, zmniejszyła się natomiast w domach pomocy społecznej o 45,4% i placówkach dla osób bezdomnych o 44,4%.

Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymywały świadczenie wychowawcze z programu „Rodzina 500 plus" w 2020 r.
Monthly average number of children for which families received child-raising benefit from the "Family 500+" programme in 2020

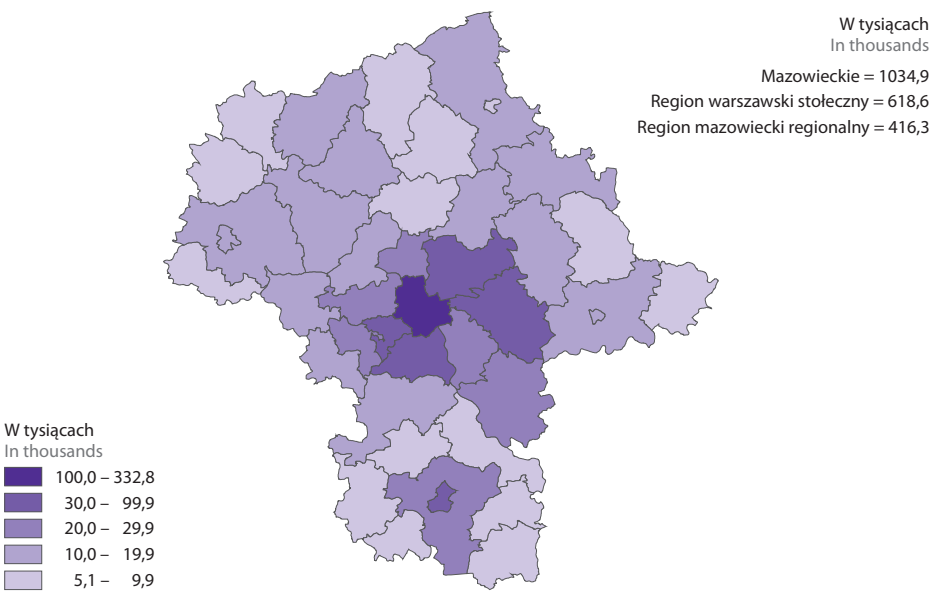

Families in a difficult life situation may benefit from monetary and non-monetary assistance under the social benefits system. In 2020, social assistance covered 37.2 thousand families with dependent children under 18 (43.1% less than in 2015), of which 34.9% were incomplete families (31.3% in 2015). When analysing the structure of families according to the number of children, it can be concluded that families with one child constituted 35.0%, with two children – 34.9%, and families with many children – 30.1%. From the general population of children up to 18 years of age – 7.5% (79.0 thousand) grew up in a family benefiting from various forms of social assistance. In Poland, this share was lower by 0.8 pp and amounted to 8.3%.

Underage residents of stationary social welfare institutions constituted a small percentage (1.5%) of all persons placed in them (the national average was 1.5%). Compared to 2015, the number of children staying in homes for mothers with underage children and pregnant women increased by 14.6%, while in social assistance houses decreased by 45.4% and in facilities for the homeless by 44.4%.

Dzieci w pieczy zastępczej
Children in foster care

	2015	2019	2020	2015	2019	2020
	w pieczy rodzinnej in family care			w pieczy instytucjonalnej in institutional care		
Ogółem **Total**	**6 179**	**5 882**	**5 909**	**1 967**	**1 803**	**1 646**
z liczby ogółem: of total number:						
Dzieci do 18 roku życia Children up to the age of 18	4 955	4 644	4 724	1 795	1 618	1 486
Sieroty Double orphans	448	379	395	67	58	62
Małoletnie matki Underage mothers	12	11	10	15	14	7
Dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności Children with legal confirmation of disability	524	538	565	180	207	190
Dzieci umieszczone po raz pierwszy Children placed for the first time	755	831	818	1 247	1 123	992
Dzieci przekazane do adopcji Children who were adopted	98	120	107	82	54	32

Dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej
Children in family foster care

Według typu
By type

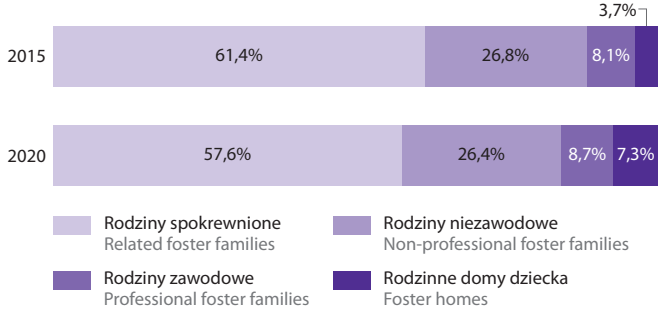

Według grup wieku
By age groups

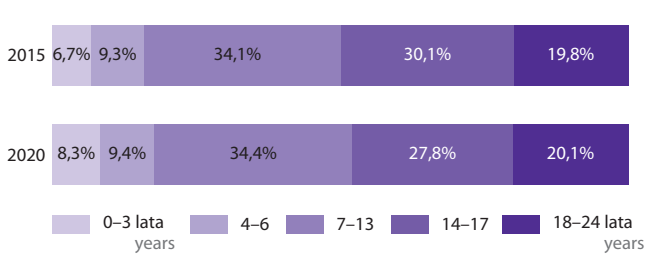

Dzieci do 18 roku życia w rodzinnej pieczy zastępczej w 2020 r.

Children up to the age of 18 in family foster care in 2020

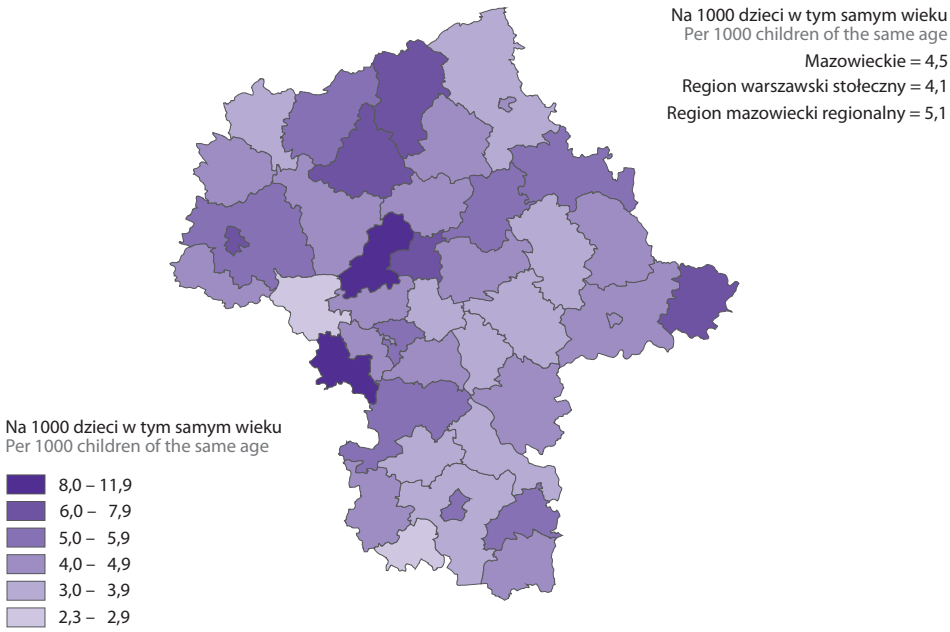

Struktura dzieci do 18 roku życia według powodów opuszczenia rodzinnej pieczy zastępczej

Structure of children up to the age of 18 by causes of leaving family foster care

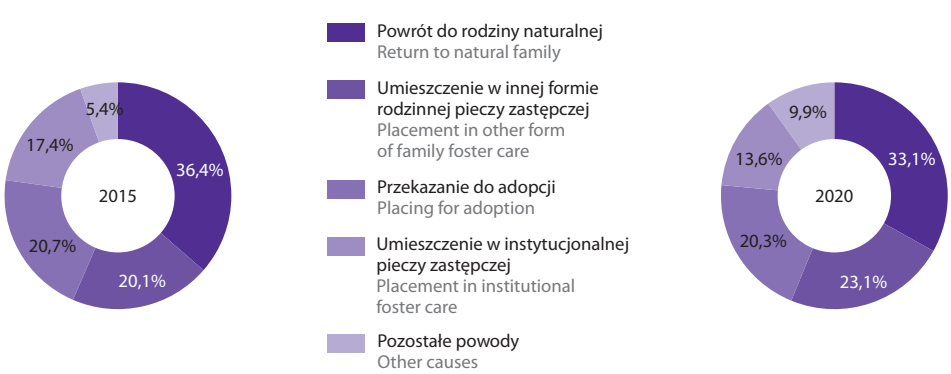

System pieczy zastępczej tworzą rodzinne i instytucjonalne formy opieki nad dziećmi. Przyjmują one dzieci, dla których dom i rodzina nie jest bezpiecznym miejscem i których rodzice z różnych powodów nie potrafią, nie chcą lub nie mogą właściwie zaopiekować się dzieckiem. W końcu 2020 r. w województwie mazowieckim opiekę nad dziećmi sprawowało 4037 rodzin zastępczych (tj. o 350 mniej niż w 2015 r.) oraz 63 rodzinne domy dziecka (więcej o 27). Łącznie w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało 5,9 tys. dzieci i młodzieży (w tym 79,9% to dzieci do 18 roku życia). Ich liczba w porównaniu z 2015 r. zmniejszyła się o 4,4%. Zdecydowana większość wychowanków (57,6%) znajdowała się w rodzinach zastępczych spokrewnionych (w 2015 r. 61,4%). Najmniej było dzieci w wieku do 3 lat, a najwięcej w wieku 7–13 oraz 14–17 lat. Na 1000 dzieci w wieku do 18 lat około pięciorga wychowywało się w rodzinnej pieczy zastępczej (w Polsce około siedmiorga). Od 2015 r. wskaźnik ten utrzymywał się na zbliżonym poziomie i kształtował się od 4,5 w 2020 r. do 5,0 w 2015 r.

The foster care system consists of family and institutional forms of childcare. They accept children for whom home and family are not a safe place and whose parents, for various reasons, are unable, unwilling or unable to take care of their children properly. At the end of 2020, 4037 foster families (i.e. 350 fewer than in 2015) and 63 foster homes (27 more) provided care for children in Mazowieckie Voivodship. In total, 5.9 thousand children and youth were in foster care (79.9% of which were children under 18). Their number, compared to 2015, decreased by 4.4%. The vast majority of charges (57.6%) were in related foster families (in 2015 61.4%). The smallest group was children aged up to 3 years old, and the largest aged 7–13 and 14–17. Out of 1000 children up to the age of 18, about five were brought up in family foster care (about seven in Poland). From 2015, this indicator remained at a similar level and ranged from 4.5 in 2020 to 5.0 in 2015.

Wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych
Residents of care and education centres

Według typu placówki
By type of centre

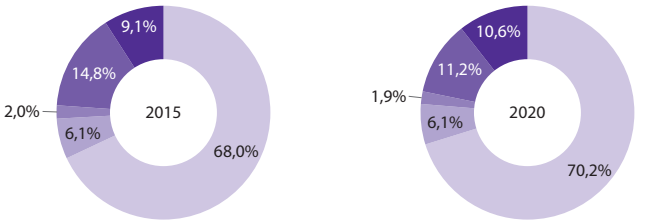

Według grup wieku
By age groups

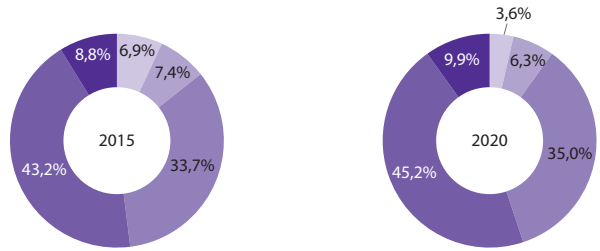

Socjalizacyjne
Socialisation

Interwencyjne
Intervention

Specjalistyczno-terapeutyczne
Specialist therapy

Rodzinne
Family

Łączące zadania placówek
Combining tasks of the centres

0–3 lata
years

4–6

7–13

14–17

18 lat i więcej
years and more

Wychowankowie do 18 roku życia według powodów opuszczenia placówki opiekuńczo-wychowawczej
Residents up to the age of 18 by reasons for leaving care and education centre

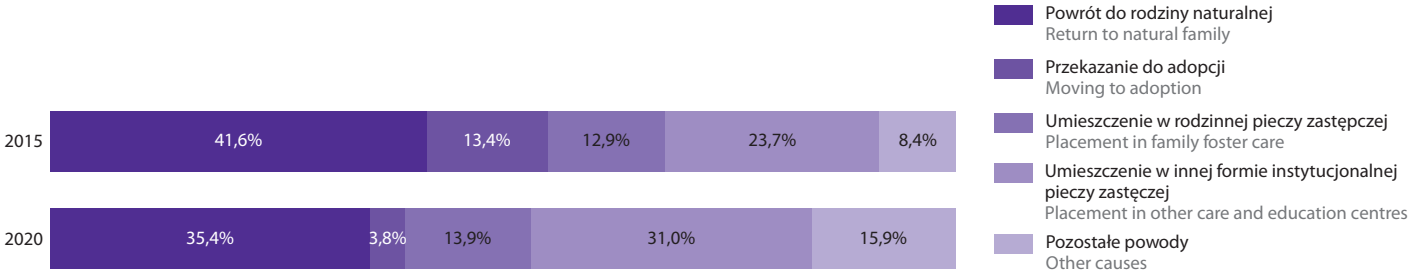

Powrót do rodziny naturalnej
Return to natural family

Przekazanie do adopcji
Moving to adoption

Umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej
Placement in family foster care

Umieszczenie w innej formie instytucjonalnej pieczy zastępczej
Placement in other care and education centres

Pozostałe powody
Other causes

Liczba dzieci adoptowanych
Number of adopted children

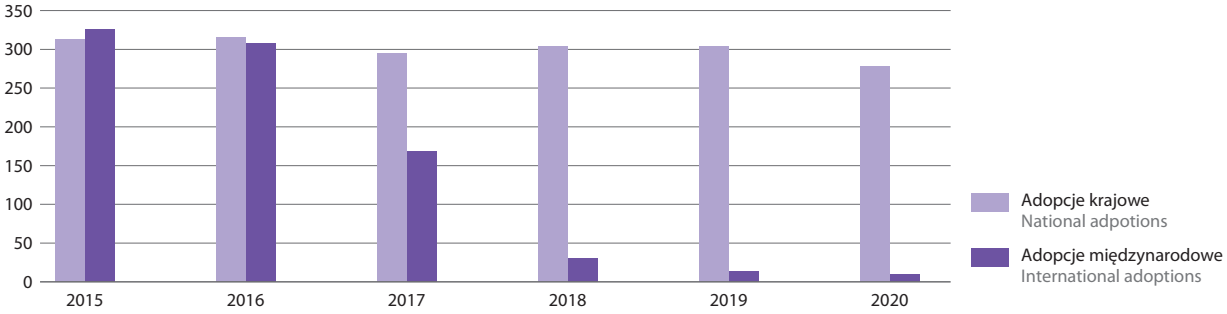

Adopcje krajowe
National adpotions

Adopcje międzynarodowe
International adoptions

Źródło: dane Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej w Warszawie.
Source: data of the Mazovian Center of Social Policy in Warsaw.

Dzieci w placówkach wsparcia dziennego
Children in day-support centres

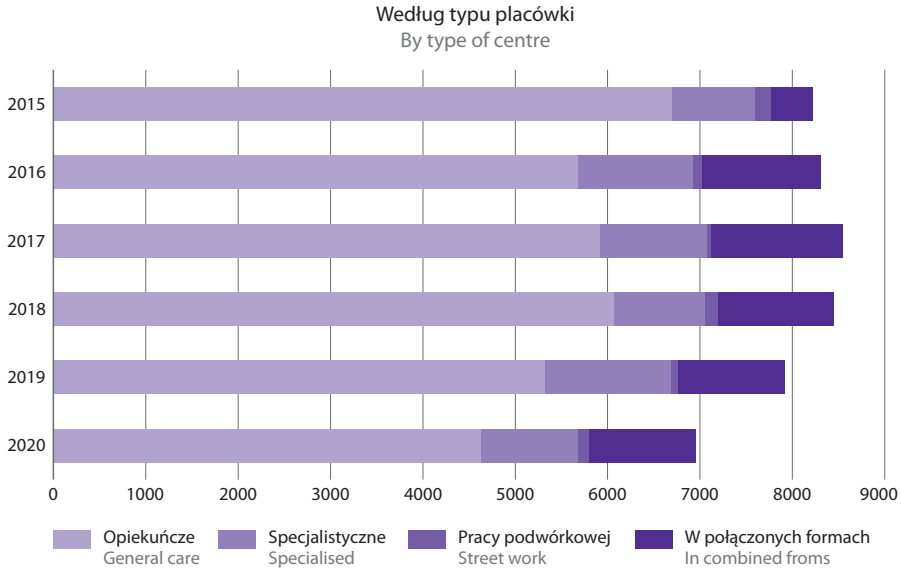

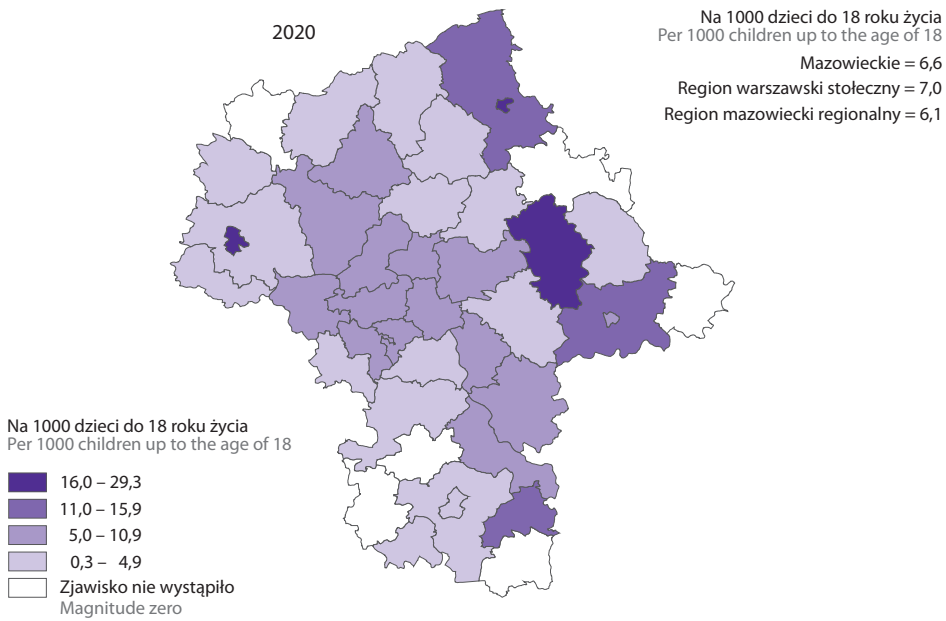

W województwie mazowieckim w 2020 r. dzieci pozbawione całkowitej lub częściowej opieki korzystały ze 131 placówek opiekuńczo-wychowawczych (o 13,9% więcej niż w 2015 r.) i 1 interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego. W placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało 1,6 tys. wychowanków, tj. o 16,5% mniej niż w 2015 r. Najwięcej z nich znalazło opiekę w placówkach socjalizacyjnych (70,2% wobec 68,0% w 2015 r.). Dzieci najmłodsze (do 6 lat) stanowiły 9,9% ogółu dzieci (o 4,4 p. proc. mniej niż w 2015 r.). Liczba dzieci w wieku do 18 lat umieszczonych w placówkach kształtowała się na poziomie 1,4 na 1000 ludności w tym wieku; w kraju natomiast 2,0. Ponadto w tym okresie zmniejszyła się z 8,2 tys. do 7,0 tys. liczba dzieci i młodzieży korzystających z placówek wsparcia dziennego.

Dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej mogą zostać włączone do rodziny, która wyraża chęć adopcji. Wśród dzieci przysposobionych najwięcej było tych, które przed adopcją przebywały w rodzinnej pieczy zastępczej 38,5% wobec 31,3% w 2015 r. Spadł odsetek dzieci, które przed adopcją były umieszczone w pieczy instytucjonalnej z 26,2% w 2015 r. do 6,8% w 2020 r. Od 2017 r. spadała liczba adopcji zagranicznych, co było konsekwencją zmian wprowadzonych przez MRiPS, dotyczących ograniczeń liczby ośrodków zajmujących się adopcjami (z 3 do 1) i co za tym idzie ograniczeniem adopcji zagranicznych.

In Mazowieckie Voivodship in 2020, children deprived of full or partial care benefited from 131 care and education centres (by 13.9% more than in 2015) and 1 pre-adoptive intervention centre. There were 1.6 thousand residents in care and education centres, i.e. 16.5% less than in 2015. Most of them found care in socialisation centres (70.2% compared to 68.0% in 2015). The youngest children (up to 6 years of age) accounted for 9.9% of all children (4.4 pp less than in 2015). The number of children up to 18 years of age placed in institutions was 1.4 per 1000 population of that age; in the country, however, 2.0. Moreover, in this period the number of children and youth using day-support centres decreased from 8.2 thousand to 7.0 thousand.

Children deprived of parental care may be included in the family willing to adopt. Among adopted children, the largest group was those who before adoption were in family foster care 38.5% compared to 31.3% in 2015. The percentage of children who were placed in institutional care before adoption decreased from 26.2% in 2015 to 6.8% in 2020. Since 2017, the number of foreign adoptions has decreased, which was a consequence of changes introduced by the Ministry of Family and Social Policy, concerning the limitation of the number of centres dealing with adoptions (from 3 to 1) and, consequently, limitation of foreign adoptions.

Żłobki [a] i kluby dziecięce
Nurseries [a] and children's clubs

	2015	2019	2020
Placówki Facilities	445	786	788
Miejsca Places	14 243	27 614	28 853
Dzieci przebywające (w ciągu roku) Children staying (during the year)	20 084	37 734	39 323

a Łącznie z oddziałami żłobkowymi.
a Including nursery wards.

Placówki według typu
Facilities by type

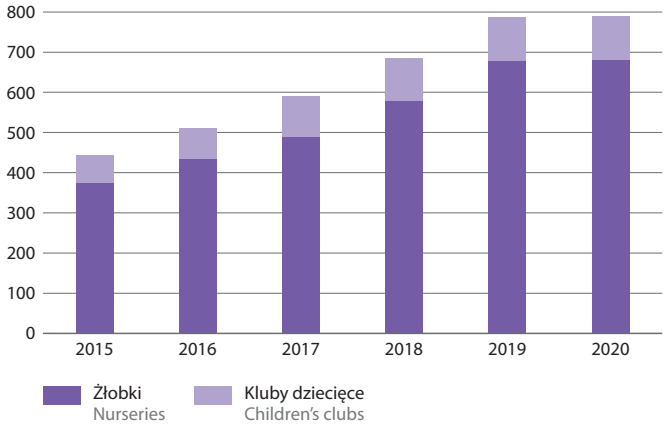

Miejsca w placówkach na 1000 dzieci w wieku do lat 3
Places in facilities per 1000 children aged up to 3

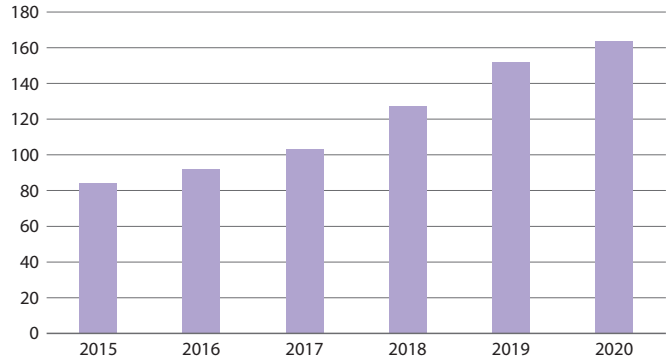

Dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych według wieku i typu placówki
Children in nurseries and children's clubs by age and type of facility

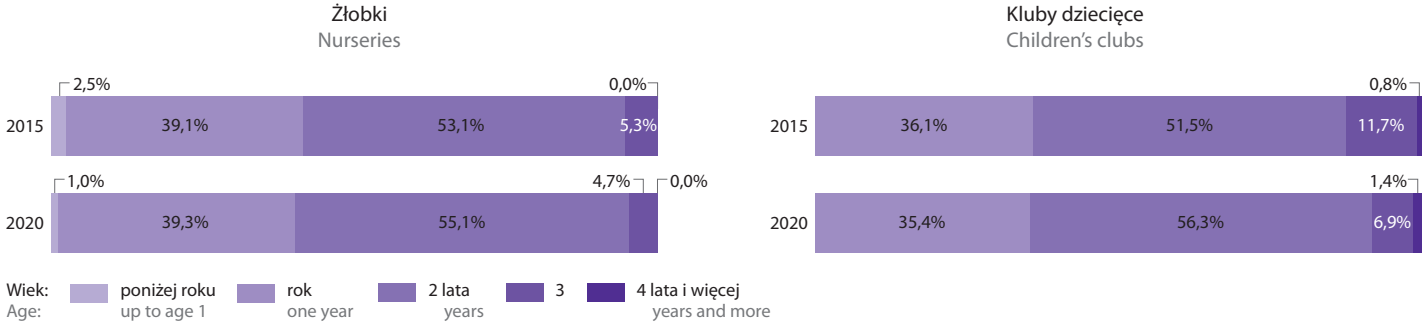

Odsetek dzieci objętych opieką żłobkową

Percentage of children covered by nursery care

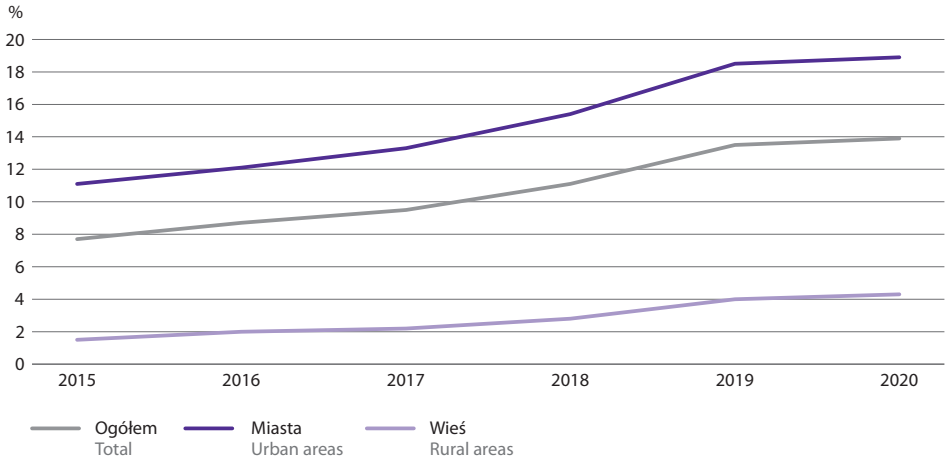

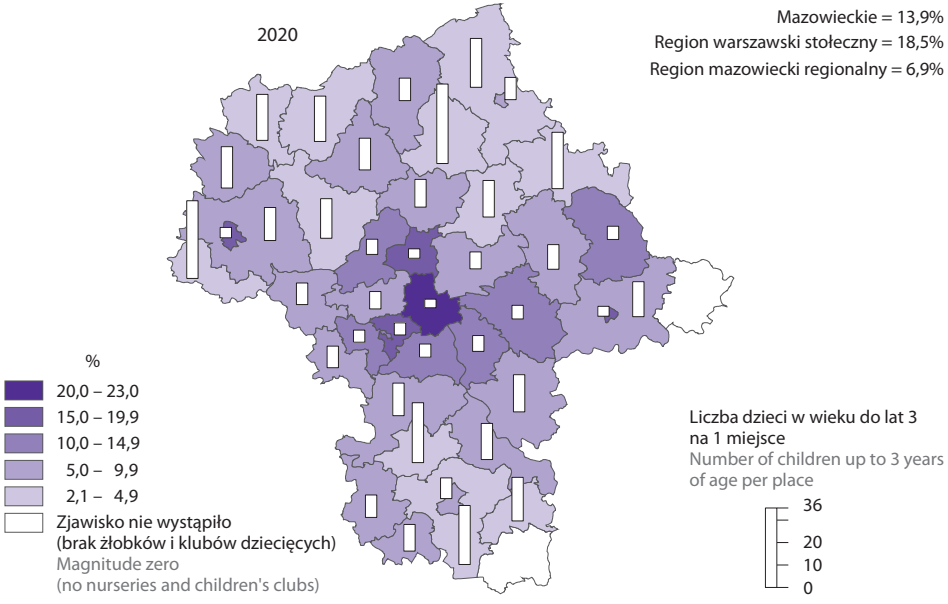

Wsparciem dla rodziców sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3, którzy pragną pogodzić obowiązki zawodowe i rodzinne są żłobki, oddziały żłobkowe i kluby dziecięce. W województwie mazowieckim, podobnie jak w Polsce, liczba placówek, jak i oferowanych przez nie miejsc z roku na rok rośnie. Co czwarta placówka sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3 była prowadzona przez jednostki sektora publicznego. W sektorze prywatnym większość żłobków i klubów dziecięcych należała do osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą – 62,6%. W ciągu 2020 r. gminy pokryły częściowy lub całkowity koszt pobytu w placówkach dla 70,3% dzieci. Zwiększyła się dostępność (rozumiana jako liczba miejsc w przeliczeniu na 1000 dzieci w wieku 0–2 lat) placówek z 84,3 w 2015 r. do 163,6 w 2020 r. Liczba placówek jest zdecydowanie za mała, gdyż daje szansę korzystania z ich usług tylko 18,9% populacji dzieci w wieku do lat 3 w miastach i niewielkiemu 4,3% odsetkowi populacji dzieci na wsi (w Polsce odpowiednio 18,9% i 4,1%). W ciągu 2020 r. w żłobkach i klubach dziecięcych przebywało niemal 2 razy więcej dzieci niż w 2015 r. Najliczniejszą grupę stanowili dwulatkowie (ponad 55% ogółu dzieci).

Nurseries, nursery wards and children's clubs are support for parents caring for children under 3 years of age who want to reconcile professional and family responsibilities. In Mazowieckie Voivodship, as in Poland, the number of facilities and the places they offer are growing every year. Every fourth facility providing care for children up to 3 years of age was run by public sector units. In the private sector, most nurseries and children's clubs were owned by natural persons running a business – 62.6%. In 2020, gminas covered a partial or total cost of stay in institutions for 70.3% of children. The availability of facilities (understood as the number of places per 1000 children aged 0–2) increased from 84.3 in 2015 to 163.6 in 2020. The number of facilities is definitely too small, as it gives the opportunity to use their services, only 18.9% of the population of children up to 3 years of age in urban areas and a small 4.3% share of the population of children in rural areas (in Poland, 18.9% and 4.1%, respectively). In 2020, almost twice as many children stayed in nurseries and children's clubs than in 2015. Two-year-olds constituted the most numerous group (over 55% of total children).

Opieka zdrowotna
Health care

Lekarze wybranych specjalizacji zapewniający opiekę zdrowotną nad matką i dzieckiem
Doctors of selected specialisations providing health care for mother and child

		2015	2019	2020	2015	2019	2020
		w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			na 100 tys. ludności [a] per 100 thousand population [a]		
Lekarze Doctors	położnicy i ginekolodzy obstetricians and gynaecologists	588	537	542	46	42	42
	neonatolodzy neonatologists	158	159	160	275	267	282
	pediatrzy paediatricians	537	575	586	51	53	53

a W przypadku lekarzy: położników i ginekologów – kobiety w wieku 15–49 lat, neonatologów – noworodki żywo urodzone, pediatrów – dzieci w wieku 0–18 lat.
a In the case of doctors of: obstetrics and gynaecology – women at age 15–49, neonatology – newborns live born, paediatrics – children at age 0–18.

Kobiety w ciąży objęte opieką poradni dla kobiet
Pregnant women under the care of women's clinics

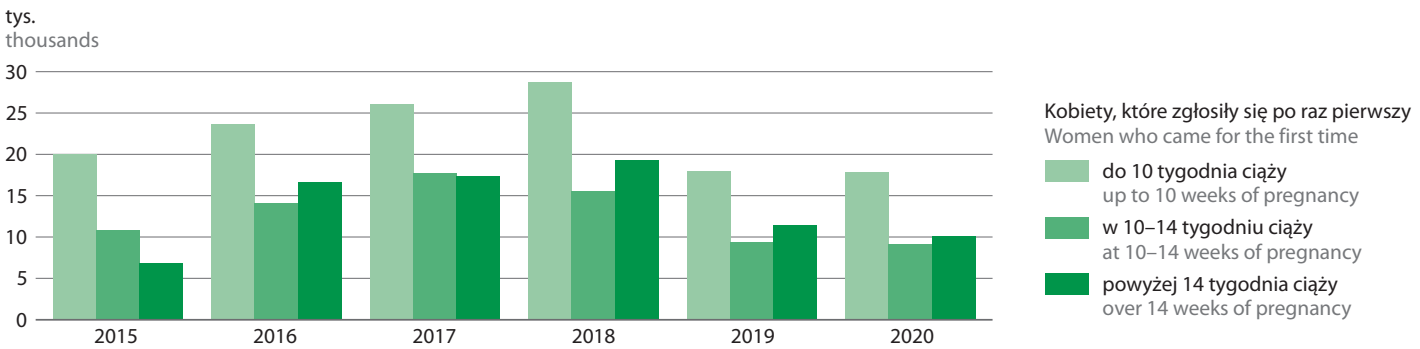

Urodzenia wielorakie na 1000 urodzeń żywych
Multiple births per 1000 live births

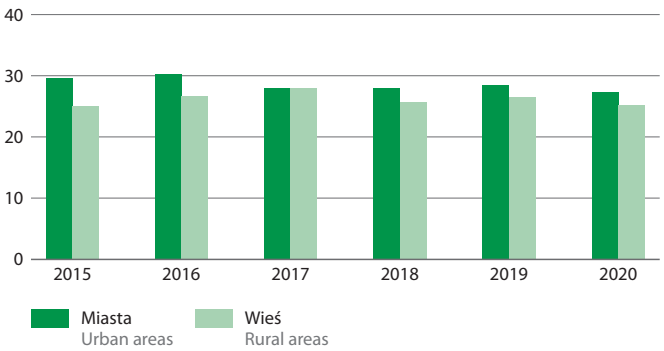

Urodzenia martwe na 1000 urodzeń ogółem
Still births by 1000 total births

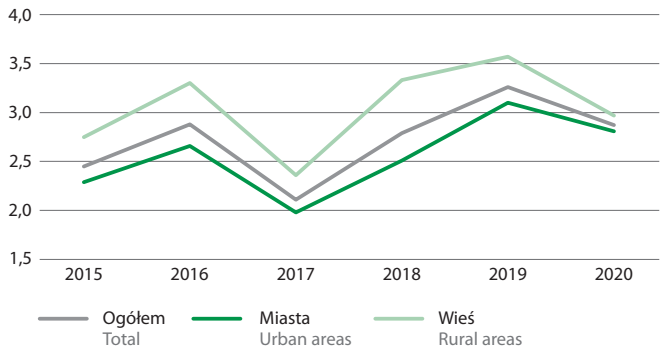

Urodzenia żywe w 2020 r. według wagi noworodka przy urodzeniu
Live births in 2020 by weight of newborn infant

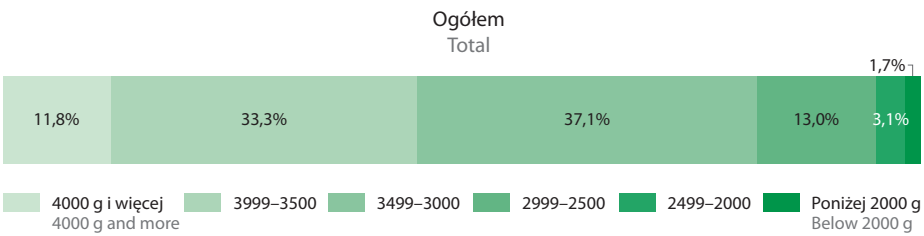

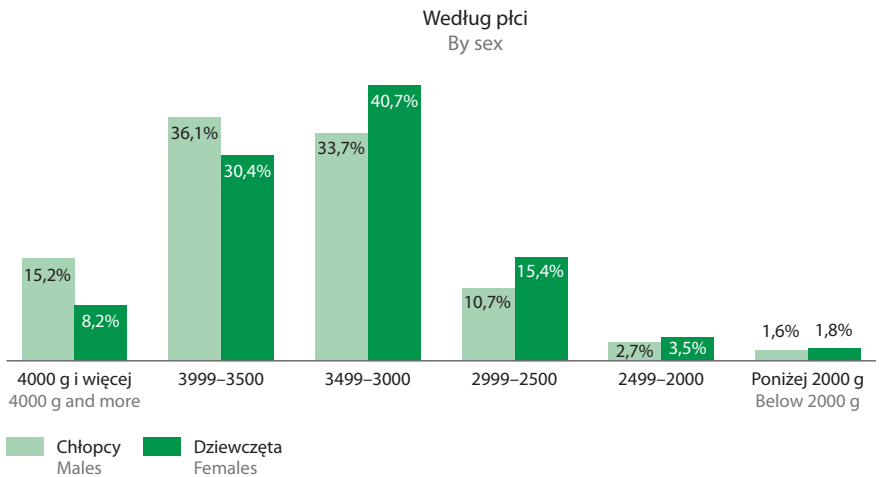

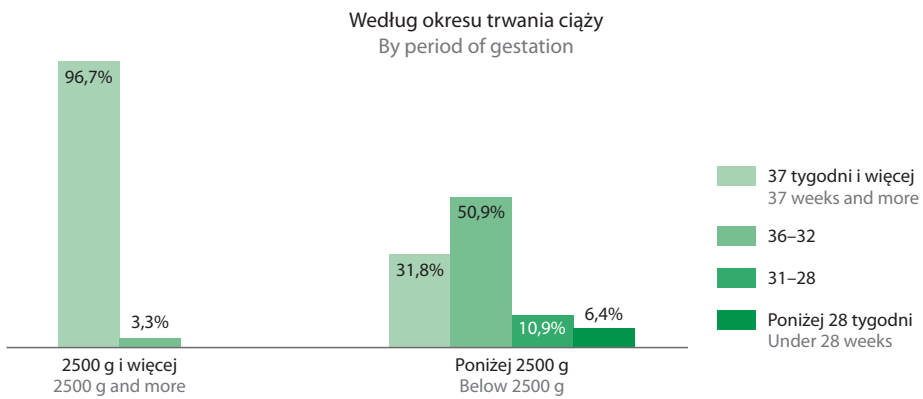

W Polsce wszystkie dzieci i przyszłe matki objęte są bezpłatną opieką zdrowotną. W województwie mazowieckim w 2020 r. wśród ogółu lekarzy sprawujących opiekę nad pacjentami (15,2 tys.) było 160 neonatologów, 586 pediatrów i 542 specjalistów położnictwa i ginekologii. Neonatolodzy stanowili 14,4%, specjaliści położnictwa i ginekologii stanowili 14,7% ogółu lekarzy tych specjalizacji w kraju, a pediatrzy – 16,5%.

Opieka nad dziećmi sprawowana jest jeszcze zanim się urodzą. W 2020 r. w poradniach dla kobiet opieką objętych było 37,0 tys. ciężarnych. Kobiety, które zgłosiły się do poradni po raz pierwszy do 10 tygodnia ciąży stanowiły 48%. Oznacza to, że ponad połowa kobiet nie była objęta opieką lekarską w najwcześniejszym okresie ciąży – niezwykle ważnym dla rozwoju dziecka.

Ponad 99% dzieci przychodzi na świat w szpitalach, a więc w obecności specjalisty w dziedzinie ginekologii i położnictwa. W latach 2015–2020 urodzenia wielorakie stanowiły blisko 3% ogółu; średnio 7% żywych noworodków rodziło się przed ukończeniem 37 tygodnia ciąży (tj. przedwcześnie), a ponad 5% – z niską masą urodzeniową (poniżej 2500 g). Niską masę urodzeniową miała ponad połowa wcześniaków. W latach 2015–2020 na 1000 urodzeń średnio troje dzieci rodziło się martwych.

In Poland, all children and expecting mothers are covered by free healthcare. In Mazowieckie Voivodship in 2020, among the total number of doctors caring for patients (15.2 thousand) there were 160 neonatologists, 586 paediatricians and 542 specialists in obstetrics and gynaecology. Neonatologists accounted for 14.4%, obstetrics and gynaecology specialists accounted for 14.7% of the total number of doctors in these specialisations in the country, and paediatricians – 16.5%.

Care for children is provided even before they are born. In 2020, 37.0 thousand pregnant women were provided with care in women's out-patient clinics. Women who came to the clinic for the first time up to the 10th week of pregnancy constituted 48%. This means that more than half of women were not under medical care in the earliest stages of pregnancy – extremely important for the child's development.

More than 99% of children are born in hospitals, i.e. in the presence of a specialist in the field of gynaecology and obstetrics. In 2015–2020, multiple births accounted for nearly 3% of the total; on average, 7% of live new-borns are born before the 37th week of pregnancy (i.e. prematurely), and more than 5% were born with low birth weight (less than 2500 g). More than half of the premature babies had low birth weight. In 2015–2020, on average, three children per 1000 births were stillborn.

Wizyty patronażowe i testy przesiewowe[a] u niemowląt wykonane przez pielęgniarki

Health visitor checks and screening tests[a] in infants carried out by nurses

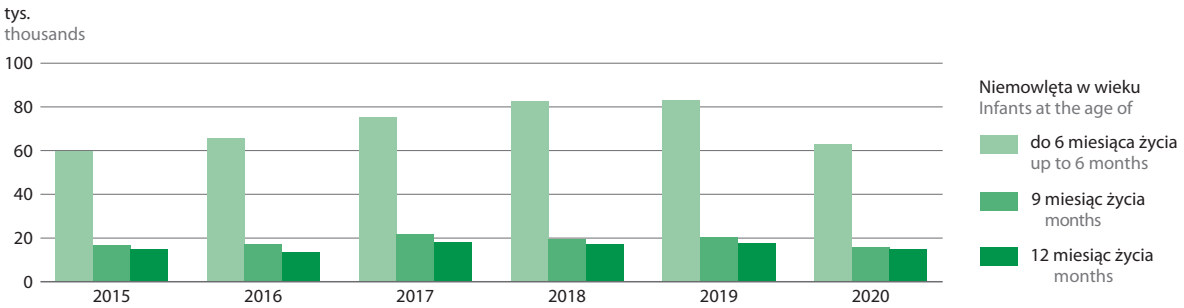

Wizyta patronażowa to odwiedziny położnej lub pielęgniarki środowiskowej w domu dziecka tuż po jego narodzinach, mająca na celu monitorowanie rozwoju fizycznego dziecka w pierwszym roku jego życia.
A health visitor check is a visit of a midwife or health visitor at child's home just after their birth, aimed at monitoring the child's physical development in the first year of their life.

Porady patronażowe i badania bilansowe[a] niemowląt wykonane przez lekarzy

Consultations and health examinations[a] of infants carried out by doctors

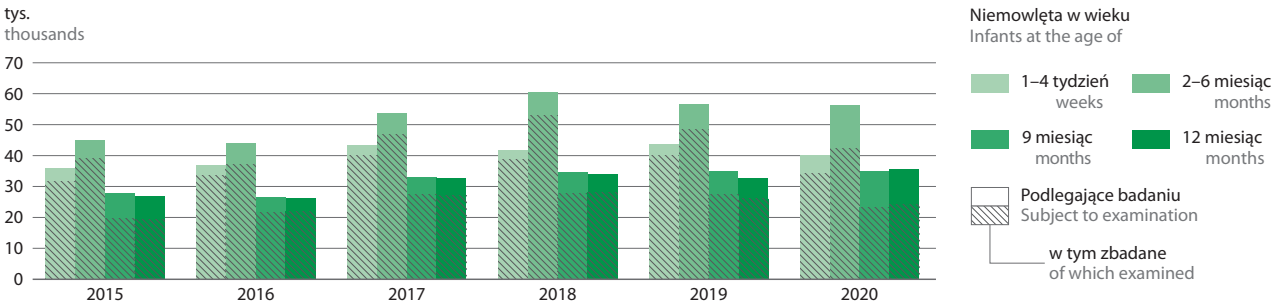

Porady profilaktyczne[a] udzielone przez lekarzy dzieciom zdrowym do lat 3

Preventive consultations[a] provided by doctors to healthy children up to 3 years of age

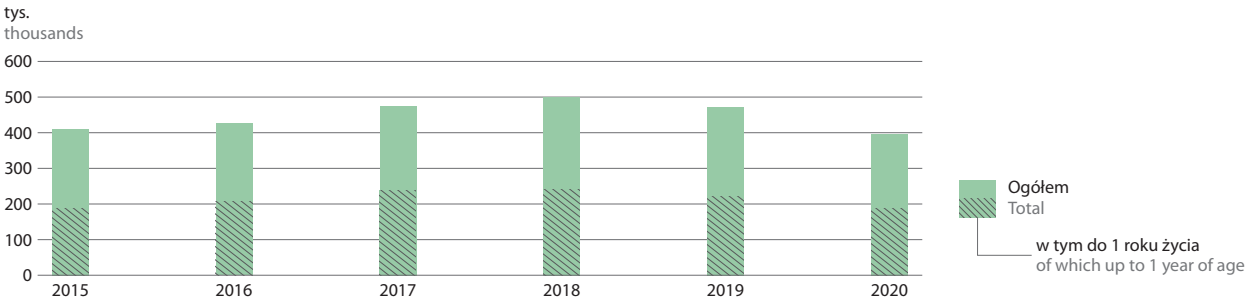

a Ogółem w podstawowej opiece zdrowotnej.

Ź r ó d ł o: w zakresie wizyt i porad oraz bilansu (str. 36 i 37) – dane Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie; w zakresie szczepień (str. 37) – dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego (PZH).

a Total in primary health care.

S o u r c e: regarding visits and consultations as well as health and developmnet review (page 36 and 37) – data of the Mazovian Voivodship Office in Warsaw.; in the field of vaccination (page 37) – data of the National Institute of Public Health (PZH).

Bilans zdrowia dzieci i młodzieży – zbadani w % ogółu podlegających badaniu

Health and development review of children and youth – examined persons in % of the total subject to the examination

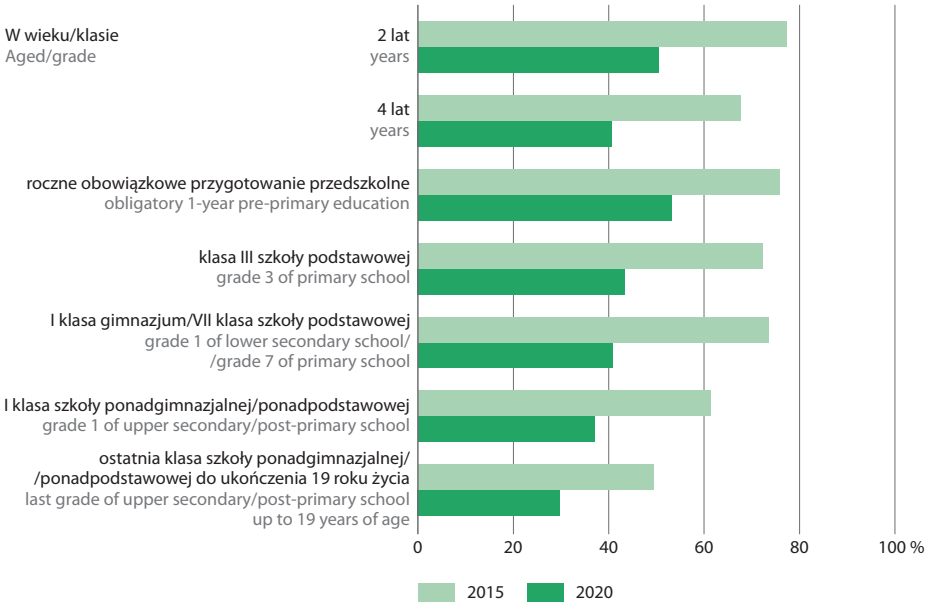

Dzieci zaszczepione przeciw niektórym chorobom zakaźnym (w relacji do rocznika)

Children vaccinated against selected infectious diseases (in relation to vital statistics)

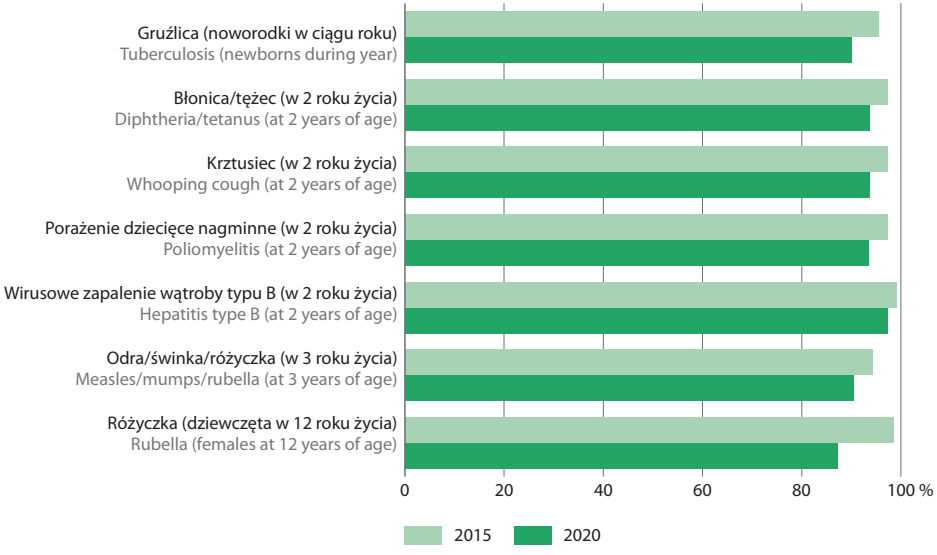

Profilaktyka w zakresie powszechnej opieki zdrowotnej nad dzieckiem stanowi jeden z podstawowych sposobów zapewnienia najmłodszym dobrego stanu zdrowia. W 2020 r. w zakresie wykrywania zaburzeń rozwoju, w pierwszym roku życia, pielęgniarki i położne udzieliły 93,9 tys. (o 2,6% więcej niż w 2015 r.) wizyt patronażowych i testów przesiewowych, z czego (67,2%) dotyczyła niemowląt do 6 miesiąca życia. Lekarze udzielili 124,0 tys. (o 13,2% więcej niż w 2015 r.) porad patronażowych, z czego najwięcej 34,1% przypadało na dzieci od 2 do 6 miesiąca życia. W ciągu 2020 r. dzieciom zdrowym do lat 3 udzielili 396,8 tys. (tj. o 3,3% mniej niż w 2015 r.) porad profilaktycznych, z czego 47,4% dotyczyło dzieci do 1 roku życia. Na 1 dziecko w wieku do lat 3 przypadały średnio 2,5 porady. Badania bilansowe wykonuje się kilkakrotnie przed ukończeniem 19 roku życia. W 2020 r. wykonano ich 142,6 tys., co stanowiło 41,7% dzieci podlegających badaniu. Jest to ciągle zbyt mały odsetek dzieci przebadanych. Kluczową rolę w profilaktyce chorób zakaźnych odgrywają szczepienia. Odnotowany w 2020 r. poziom zaszczepienia dzieci obowiązkowymi szczepieniami w porównaniu z 2015 r. spadł w zakresie wszystkich chorób. Mimo to odsetek zaszczepionych dzieci jest wysoki i gwarantuje bezpieczeństwo zarówno samych dzieci, jak i całej populacji.

Prevention in the field of universal health care for children is one of the basic methods of ensuring good health to the youngest. In 2020, in terms of detecting development disorders, in the first year of life, nurses and midwives provided 93.9 thousand (2.6% more than in 2015) health visitor checks and screening tests, of which (67.2%) concerned infants up to 6 months of age. Doctors provided 124.0 thousand (by 13.2% more than in 2015) consultations, of which the most 34.1% were for children from 2 to 6 months of age. During 2020, healthy children up to 3 years of age were provided with 396.8 thousand (i.e. 3.3% less than in 2015) of preventive consultations, 47.4% of which concerned children under 1 year of age. For 1 child under the age of 3, there were 2.5 consultations on average. Health and development reviews are performed several times before the age of 19. In 2020, 142.6 thousand of them were performed, which constituted 41.7% of children undergoing the examination. It is still too small percentage of children examined. Vaccinations play a key role in the prevention of infectious diseases. In 2020, the level of vaccination of children with compulsory vaccinations fell compared to 2015 for all diseases. Nevertheless, the percentage of vaccinated children is high and guarantees the safety of both the children themselves and the population as a whole.

Porady udzielone[a] dzieciom i młodzieży do 18 roku życia w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej
Consultations provided[a] to children and youth up to the age of 18 in out-patient health care

		2015	2019	2020	2015	2019	2020
		w tysiącach in thousands			na 1 mieszkańca do 18 roku życia per capita up to the age of 18		
Ogółem **Total**		**9 086**	**9 532**	**7 341**	**9,2**	**9,2**	**7,0**
W podstawowej opiece zdrowotnej In primary health care		4 703	4 925	3 608	4,7	4,8	3,4
W opiece specjalistycznej In specialist care	lekarskie medical	2 973	3 107	2 550	3,0	3,0	2,4
	stomatologiczne stomatological	1 410	1 500	1 182	1,4	1,4	1,1

a Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne); bez porad udzielonych w izbach przyjęć szpitali ogólnych.
a Including consultations financed by patients (non-public funds); without consultations provided in the admission rooms of general hospitals.

Struktura specjalistycznych porad lekarskich udzielonych dzieciom i młodzieży do 18 roku życia według poradni
Structure of specialist medical consultations provided to children and youth up to the age of 18 by clinics

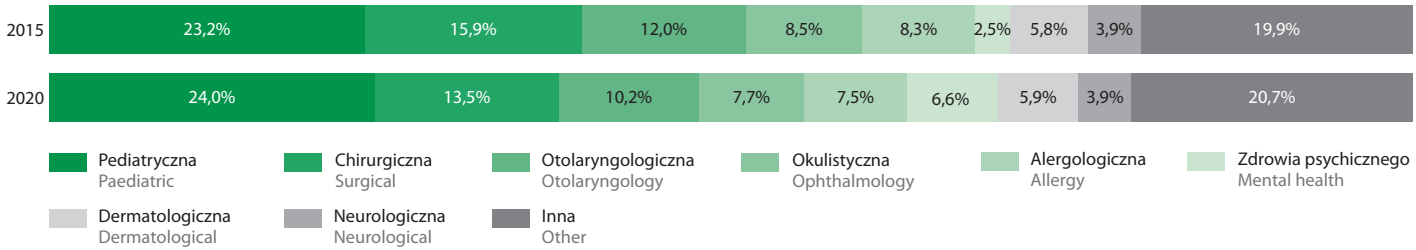

Świadczenia zdrowotne udzielone dzieciom i młodzieży do 18 roku życia
Health care benefits provided to children and youth up to the age of 18

Pomoc doraźna[a] – struktura według zakresu udzielonego świadczenia
First aid[a] – structure by range of received benefit

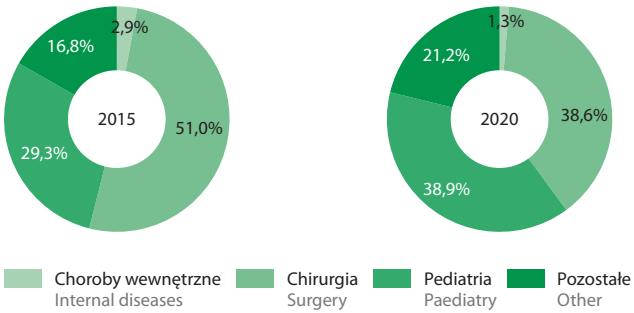

Ratownictwo medyczne – struktura według miejsca zdarzenia
Emergency medical services – structure by place of occurance

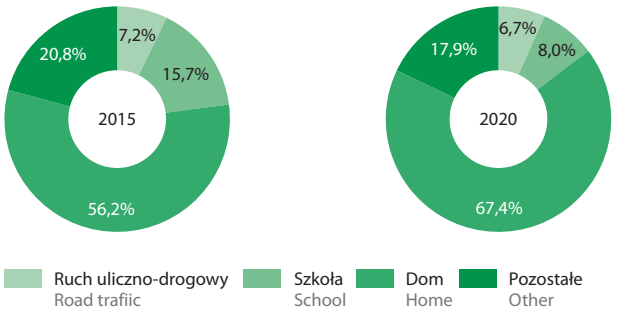

a W izbie przyjęć lub szpitalnym oddziale ratunkowym w trybie ambulatoryjnym.
a In the admission room or hospital emergency ward in out-patient mode.

Zachorowania dzieci i młodzieży w wieku 0–19 lat na wybrane choroby

Incidence of selected diseases in children and youth aged 0–19 years

Na biegunki u dzieci w wieku do lat 2 na 10 tys. dzieci w wieku do lat 2

Of diarrhea in children up to the age of 2 per 10 thousand children up to the age of 2

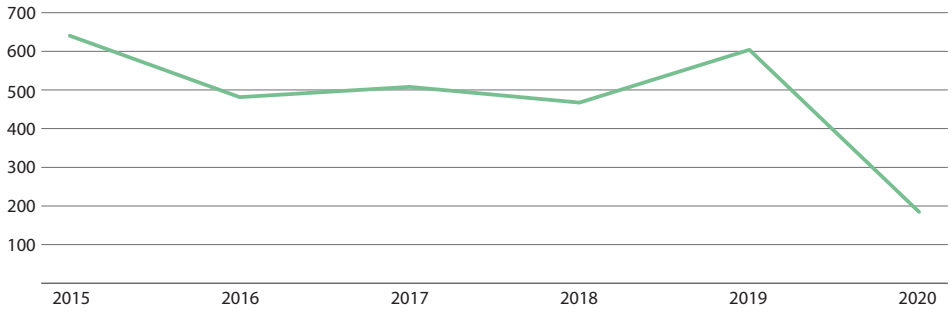

Na gruźlicę na 100 tys. ludności danej grupy wieku

Of tuberculosis per 100 thousand population of the given age group

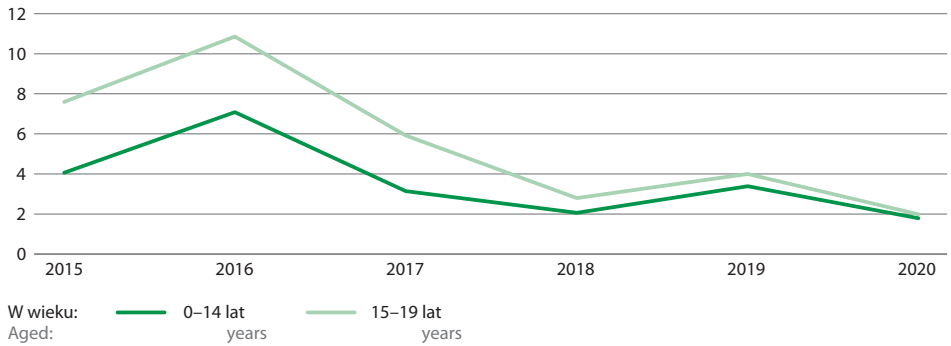

Na nowotwory złośliwe na 100 tys. ludności danej grupy wieku

Of malignant neoplasms per 100 thousand population of the given age group

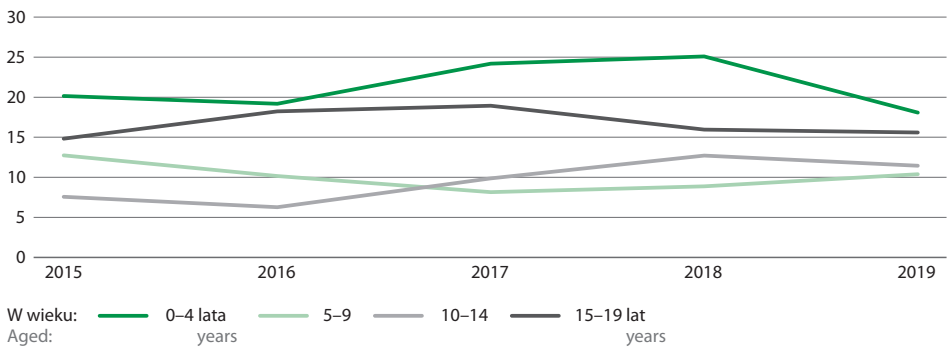

Ź r ó d ł o : w zakresie biegunki – dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego (PZH), w zakresie gruźlicy – dane Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc, w zakresie nowotworów – dane Instytutu Onkologii.

S o u r c e : in the field of diarrhea – data of the National Institute of Public Health (PZH), in the field of tuberculosis – data of the Institute of Tuberculosis and Lung diseases, in the field of neoplasms – data of the Institute of Oncology.

W województwie mazowieckim (tak jak w całym kraju) w latach 2015–2019 liczba porad udzielonych dzieciom i młodzieży do 18 roku życia systematycznie się zwiększała. W 2020 r., w którym panował stan pandemii COVID-19 udzielono 7,3 mln porad (o 19,2% mniej niż w 2015 r.), z czego 85,8% w miastach. Na 1 mieszkańca miasta w tym wieku przeciętnie przypadało trzykrotnie więcej porad niż na mieszkańca wsi.

W 2020 r. zespoły ratownictwa medycznego udzieliły o 39,0% świadczeń zdrowotnych mniej niż w 2015 r., z czego ponad połowa (67,4%) miała miejsce w domu pacjenta. W izbach przyjęć i SOR udzielono pomocy medycznej niemal dla 98,0 tys. osób (o 18,6% mniej niż w 2015 r.). Co trzeci pacjent w tym wieku korzystał z porad ambulatoriów pediatrycznych.

W porównaniu z 2015 r. o 69,6% spadła liczba przypadków biegunek wśród dzieci do lat dwóch. W 2020 r. do 21, spadła liczba przypadków gruźlicy (54 w 2015 r.). Zmniejszyła się liczba zachorowań na nowotwory złośliwe. Na 100 tys. osób poniżej 20 lat notowano średnio od 10 do 18 nowych przypadków, częściej u chłopców niż u dziewcząt. W 2019 r. największe ryzyko zachorowania było w przedziale wieku (0–4 lata), a najniższe (5–9 lat); wskaźnik zachorowalności w tych grupach wyniósł odpowiednio 18,1 i 10,4.

In Mazowieckie Voivodship (as in the entire country) in 2015–2019, the number of consultations provided to children and youth up to 18 years of age was systematically increasing. In 2020, during the COVID-19 pandemic, 7.3 million consultations were provided (19.2% less than in 2015), of which 85.8% in urban areas. Per 1 urban resident of this age, on average, there were three times more consultations than per rural resident.

In 2020, emergency medical teams provided 39.0% less health services than in 2015, of which more than half (67.4%) took place in the patient's home. Medical assistance was provided to almost 98.0 thousand persons (by 18.6% less than in 2015) in admission rooms and hospital emergency wards. Every third patient of this age was provided with consultations of paediatric out-patient clinics.

Compared to 2015, the number of cases of diarrhoea among children under two years decreased (by 69.6%). In 2020, the number of tuberculosis cases decreased to 21 (54 in 2015). The incidence of malignant neoplasms has decreased. An average of 10 to 18 new cases was recorded per 100 thousand population under 20 years of age, more often among boys than among girls. In 2019, the highest risk of falling ill was in the age range (0–4 years), and the lowest (5–9 years); the incidence rate in these groups was 18.1 and 10.4, respectively.

Dzieci i młodzież w wieku 0–18 lat ze stwierdzonymi schorzeniami
Children and youth aged 0–18 with confirmed diseases

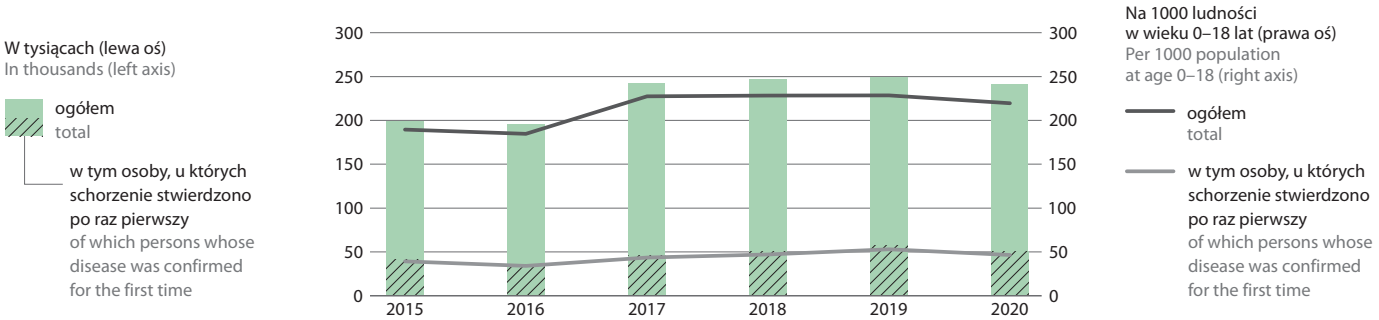

Wybrane stwierdzone schorzenia u dzieci i młodzieży w wieku 0–18 lat
Selected confirmed diseases at children and youth aged 0–18

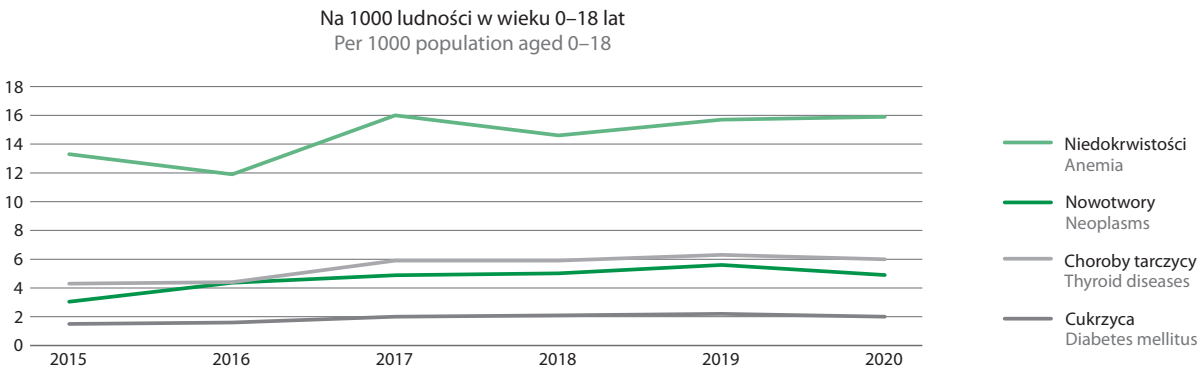

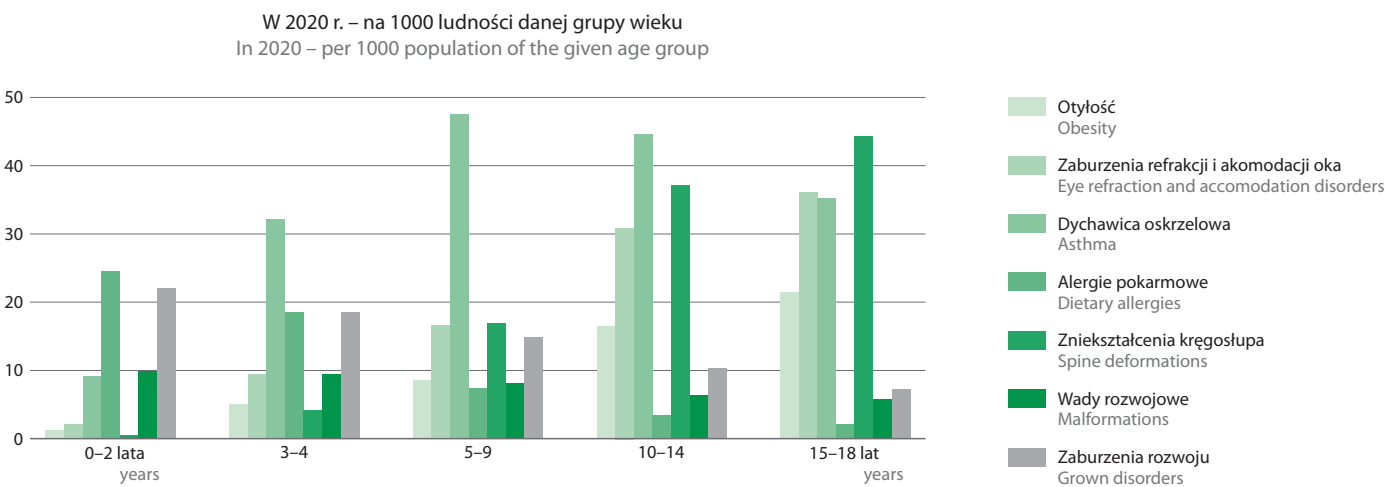

Dzieci i młodzież w wieku 0–18 lat z zaburzeniami psychicznymi [a]

Children and youth aged 0–18 with mental disorders [a]

	2015	2019	2020
Ogółem **Total**	**28 635**	**31 373**	**29 636**
W tym stwierdzone po raz pierwszy Of which diagnosed for the first time	10 637	8 473	8 170

Wybrane zaburzenia psychiczne dzieci i młodzieży w wieku 0–18 lat [a]

Selected mental disorders of children and youth aged 0–18 [a]

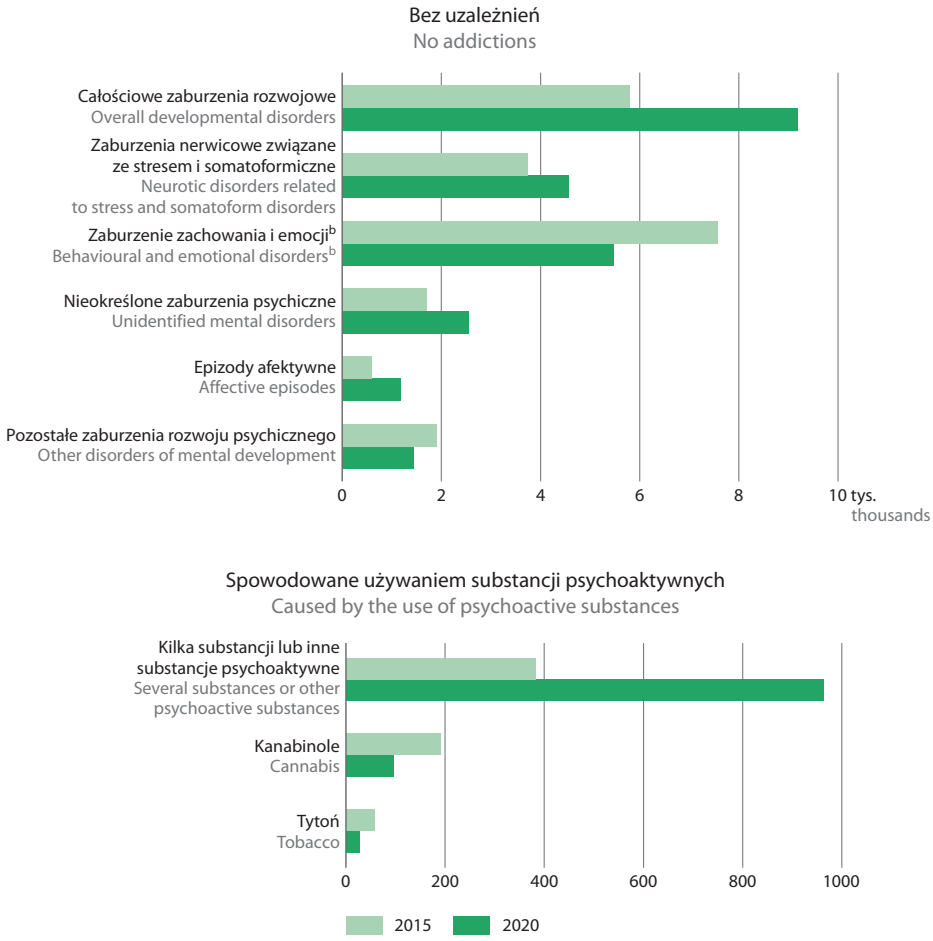

a Leczeni w poradniach zdrowia psychicznego, leczenia uzależnień i psychologicznych. b Rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie i w wieku młodzieńczym.

Ź r ó d ł o: dane Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie.

a Patients in out-patient psychiatric clinics. b Usually starting in childhood and adolescence.

S o u r c e: data of the Mazovian Voivodship Office in Warsaw.

Na koniec 2020 r. pod opieką lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej (rodzinnych) pozostawało 940,7 tys. dzieci i młodzieży, w tym 241,5 tys. miało stwierdzone schorzenia. Najczęściej występującym schorzeniem wśród osób do 18 roku życia była dychawica oskrzelowa. W 2020 r. na 1000 ludności w tym wieku stwierdzono je u 37 osób, a w 2015 r. – u 29. Zaobserwowano także zauważalny wzrost liczby dzieci i młodzieży u których stwierdzono niedokrwistości, choroby nowotworowe, choroby tarczycy. Analizując dane według wieku dzieci można stwierdzić, że dla poszczególnych grup wieku charakterystyczne są różne schorzenia. W 2020 r. wśród dzieci do 2 lat najwięcej stwierdzono alergii pokarmowych, w grupie wieku 3–9 lat najwięcej było przypadków dychawicy oskrzelowej, natomiast wśród dzieci starszych (15–18 lat) – zniekształceń kręgosłupa.

Równie istotna, jak fizyczna, jest kondycja psychiczna człowieka. W 2020 r. w województwie mazowieckim 29,6 tys. dzieci i młodzieży w wieku 0–18 lat leczyło się w poradniach zdrowia psychicznego i psychologicznych tj. o 1,0 tys. więcej niż w 2015 r. Liczba leczonych po raz pierwszy zmniejszyła się z 10,6 tys. w 2015 r. do 8,2 tys. Wśród leczonych dolegliwości dominują całościowe zaburzenia rozwojowe.

At the end of 2020, 940.7 thousand children and youth were under the care of primary health care (family) doctors, including 241.5 thousand with confirmed diseases. The most common disease among people under 18 was asthma. In 2020, it was diagnosed in 37 persons per 1000 population of this age, and in 2015 – in 29. There was also a noticeable increase in the number of children and youth with anaemia, neoplasms, thyroid diseases. When analysing data by age of children, it can be stated that different diseases are characteristic for particular age groups. In 2020, dietary allergies were the most common among children up to 2 years old, asthma was the most common in the 3–9 age group, while among older children (15–18 years) – spine deformations.

The mental condition of a human is as important as physical. In 2020, there were 29.6 thousand children and youth aged 0–18 years in Mazowieckie Voivodship treated in psychiatric out-patient clinics, i.e. by 1.0 thousand more than in 2015. The number of patients treated for the first time decreased from 10.6 thousand in 2015 to 8.2 thousand. Overall developmental disorders predominate among the ailments treated.

Umieralność niemowląt
Infant mortality

	Ogółem Total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
	2015	2019	2020	2015	2019	2020	2015	2019	2020
Zgony dzieci poniżej 1 roku życia Deaths of children under 1 year old	221	189	179	143	118	113	78	71	66
na 1000 urodzeń żywych per 1000 live births	3,85	3,17	3,16	3,81	3,01	3,01	3,91	3,48	3,44
W % zgony chłopców In % of male deaths	58,4	48,1	55,9	58,7	49,2	58,4	57,7	46,5	51,5

Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych danej płci
Infant deaths per 1000 live births of given sex

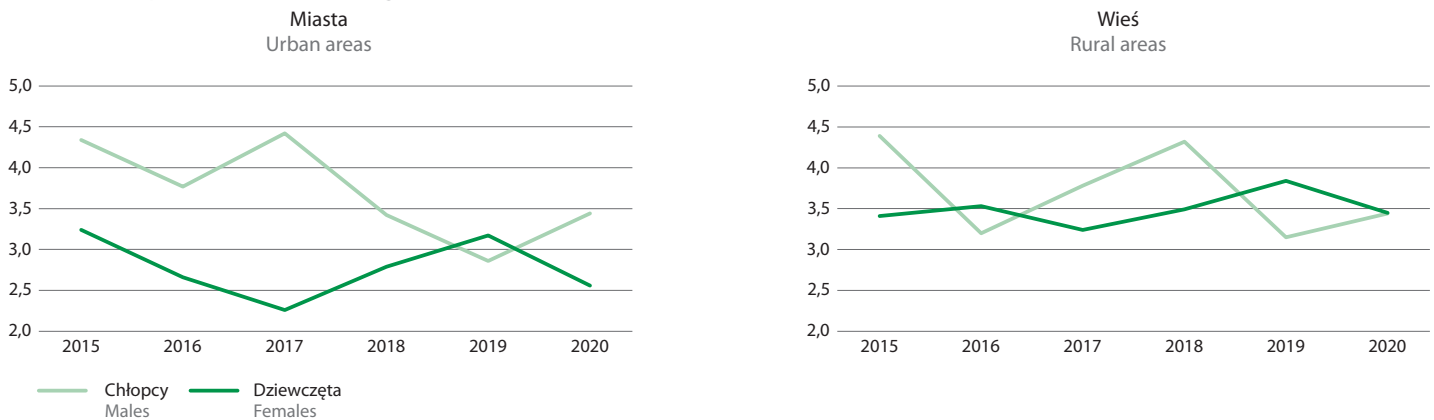

Zgony niemowląt w 2020 r.
Infant deaths in 2020

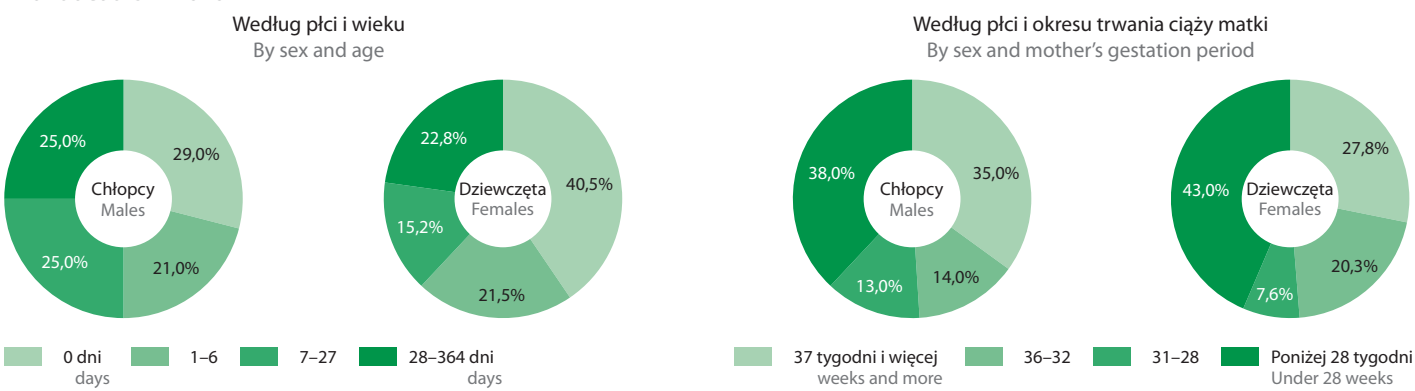

Zgony niemowląt w 2020 r. według wagi noworodka przy urodzeniu
Infant deaths in 2020 by weight of newborn infant

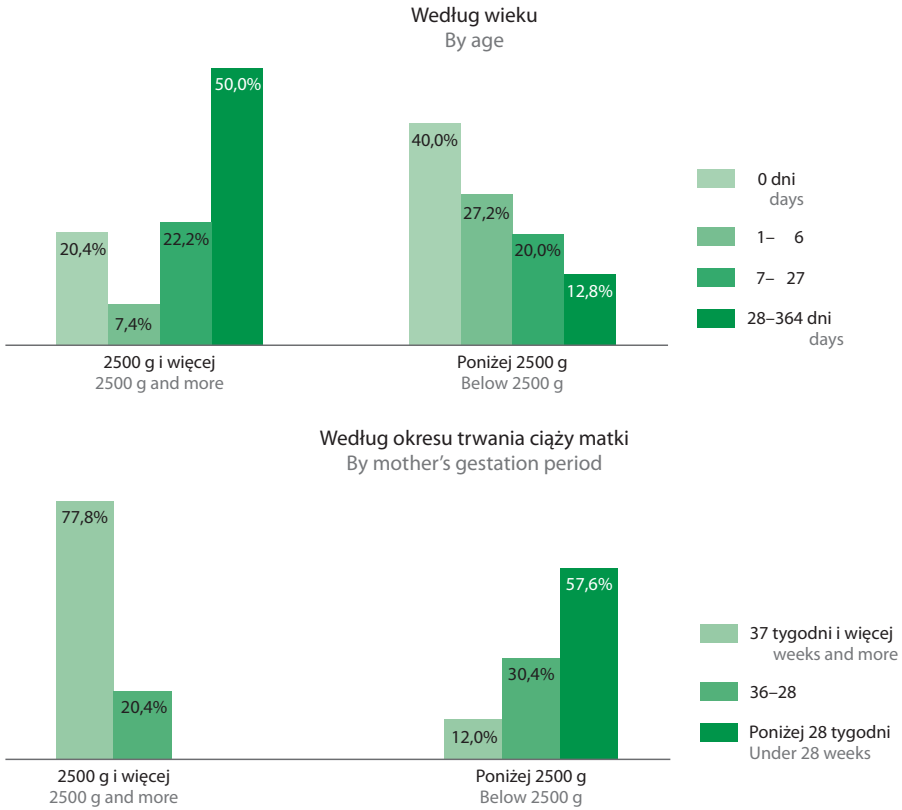

Zgony niemowląt w 2020 r. według przyczyn
Infant deaths in 2020 by causes

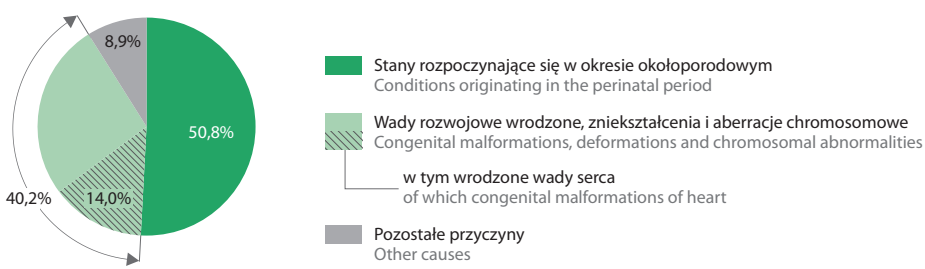

Umieralność niemowląt w województwie mazowieckim wykazuje trend spadkowy, ponadto od wielu lat utrzymuje się na poziomie niższym niż średnio w kraju. W 2020 r. współczynnik zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych wyniósł 3,2‰ wobec 3,8‰ w 2015 r. i w odniesieniu do poziomu umieralności w kraju był niższy odpowiednio o 0,4 i o 0,2 p. prom.

W województwie mazowieckim w 2020 r. zarejestrowano 179 zgonów dzieci w wieku poniżej 1 roku życia. Spośród nich 76% zmarło przed ukończeniem pierwszego miesiąca życia, przy czym ponad 55% – w okresie pierwszego tygodnia życia. Zgony niemowląt urodzonych przedwcześnie (przed ukończeniem 37 tygodnia ciąży) stanowiły ponad 2/3 ogółu. Blisko 70% zmarłych dzieci miało niską masę urodzeniową (poniżej 2500 g). Częściej umierają chłopcy niż dziewczęta – w 2020 r. na 1000 urodzeń żywych danej płci wskaźnik wyniósł odpowiednio 3,4‰ wobec 2,9‰.

Najczęstszą przyczyną zgonów niemowląt (w 2020 r. 50,8%) są choroby i stany okresu okołoporodowego, czyli powstające w trakcie trwania ciąży matki i w okresie pierwszych 6 dni życia dziecka, a kolejną – wady rozwojowe wrodzone (40% zgonów). Pozostałe zgony są wynikiem chorób nabytych w okresie niemowlęcym lub urazów.

Infant mortality in Mazowieckie Voivodship shows a downward trend, moreover, for many years it has remained at a level lower than the national average. In 2020, the rate of infant deaths per 1000 live births was 3.2‰ compared to 3.8‰ in 2015, and in relation to the mortality rate in the country it was lower by 0.4 and 0.2 promile point, respectively.

In 2020, 179 deaths of children under the age of 1 were registered in Mazowieckie Voivodship. Of these, 76% died before the first month of life, and more than 55% – within the first week of life. Deaths of premature infants (before 37 weeks of gestation) accounted for over 2/3 of the total. Nearly 70% of the deceased children had a low birth weight (less than 2500 g). Male infants die more often than female infants – in 2020, per 1000 live births of a given sex, the rate was 3.4‰ compared to 2.9‰, respectively.

The most common cause of infant deaths (50.8% in 2020) are diseases and conditions of the perinatal period, i.e. those arising during the mother's pregnancy and during the first 6 days of a child's life, and another – congenital malformations (40% of deaths). The remaining deaths are the result of childhood-acquired diseases or injuries.

Umieralność dzieci i młodzieży
Mortality of children and youth

	Ogółem Total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
	2015	2019	2020	2015	2019	2020	2015	2019	2020
Zgony dzieci i młodzież w wieku 1–18 lat Deaths of children and youth aged 1–18	153	145	150	87	83	82	66	62	68
na 100 tys. ludności tej grupy wieku per 100 thousand population of this age group	15,5	14,1	14,4	14,6	13,0	12,6	16,8	16,0	17,5
W % zgony chłopców In % of male deaths	63,4	62,8	55,3	57,5	60,2	53,7	71,2	66,1	57,4

Zgony dzieci i młodzieży w wieku 1–18 lat na 100 tys. ludności danej płci i grupy wieku
Deaths of children and youth aged 1–18 per 100 thousand population of given sex and age group

Według płci
By sex

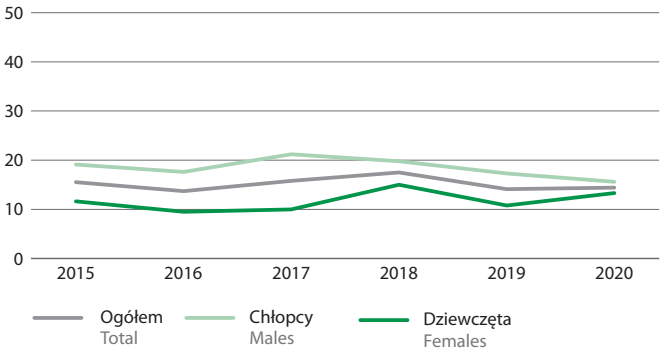

Według grup wieku
By age group

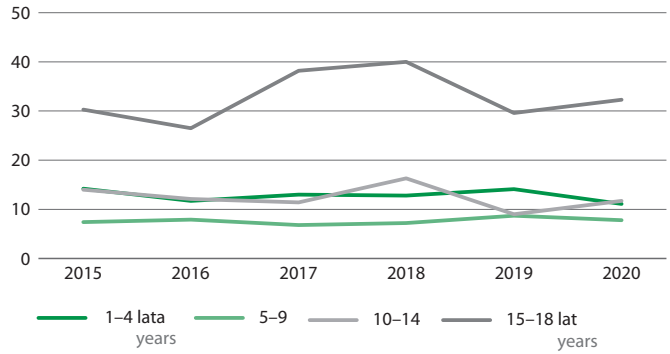

Według płci i grup wieku
By sex and age group

chłopcy males

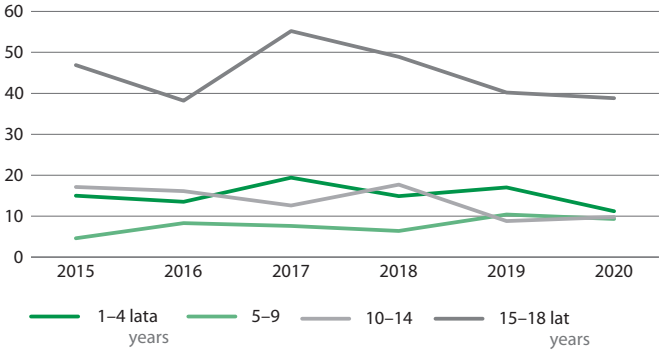

dziewczęta females

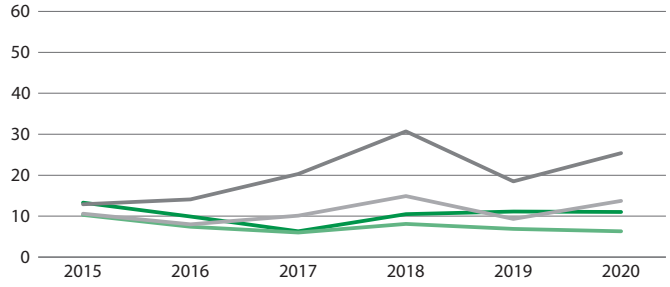

Zgony dzieci i młodzieży w wieku 1–19 lat według przyczyn w latach 2015–2020 [a]

Deaths of children and youth aged 1–19 by causes in 2015–2020 [a]

Według grup wieku
By age group

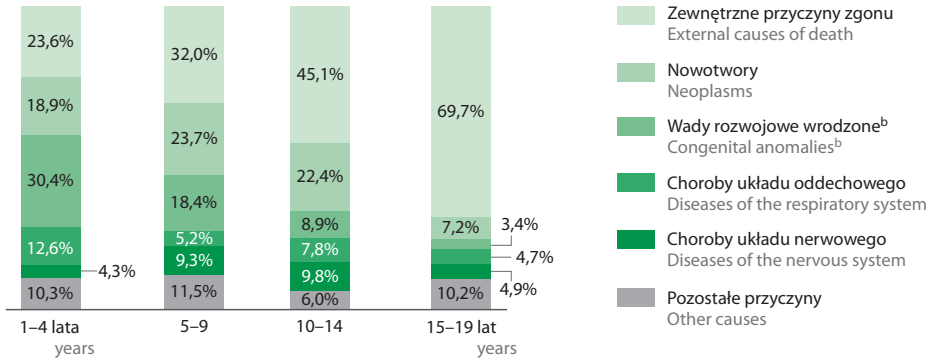

Na 100 tys. ludności danej płci i grupy wieku
Per 100 thousand population of given sex and age group

zewnętrzne przyczyny zgonu
external causes of death

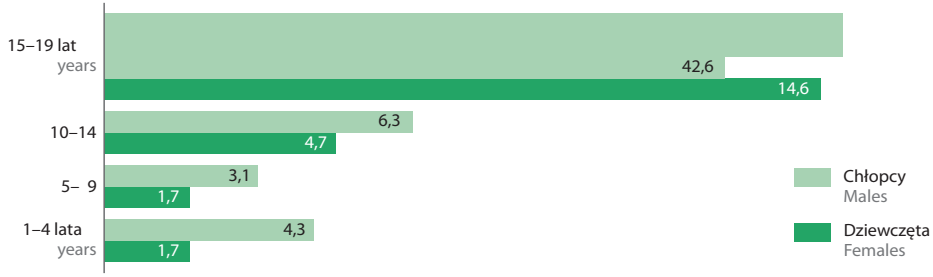

nowotwory
neoplasms

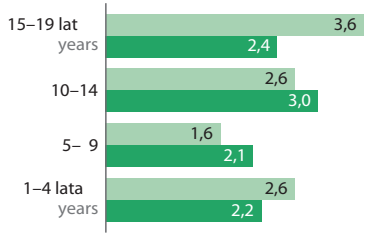

wady rozwojowe wrodzone [b]
congenital anomalies [b]

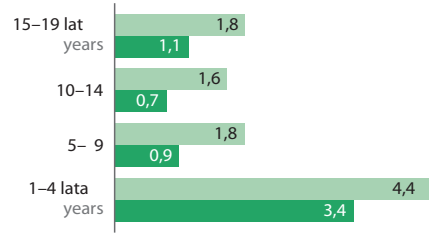

a Średnia wartość z danego okresu. b Pełna nazwa: wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe.

a Average value from a given period. b Full name: congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities.

W latach 2015–2020 w województwie mazowieckim zmarło 919 dzieci i młodzieży w wieku 1–18 lat, z czego większość (62%) stanowiły zgony chłopców. Przeciętnie na 100 tys. ludności tej grupy wieku zmarło 15 osób. Najniższą umieralność obserwuje się w grupie 5–9-latków (8 zgonów na 100 tys. osób w tym wieku), a najwyższą w grupie 15–18-latków (33 zgony). Umieralność wśród chłopców jest wyższa niż wśród dziewcząt – w omawianym okresie przeciętny współczynnik zgonów chłopców wyniósł 18, a dziewcząt 12. Ponadto wyższe natężenie zgonów dzieci występuje na wsi niż w miastach – zależność ta dotyczy przede wszystkim nastolatków.

Istnieją trzy najczęstsze przyczyny zgonów dzieci (1–19 lat). Najliczniejsze są zgony wynikające z zewnętrznych przyczyn, tj. spowodowane wypadkami, urazami lub zatruciami – 582 w latach 2015–2020. Mniej liczne, ale również znaczące są zgony związane z chorobami nowotworowymi (156) i wadami rozwojowymi wrodzonymi (119).

W statystyce zgonów zwraca uwagę rosnący z wiekiem udział zgonów spowodowanych przyczynami zewnętrznymi. W latach 2015–2020 w grupie wieku 1–4 lata zgony w wyniku urazów stanowiły przeciętnie 24% wszystkich przyczyn, wobec 70% w grupie 15–19 lat.

In 2015–2020, 919 children and youth aged 1–18 died in Mazowieckie Voivodship, of which the majority (62%) were deaths of males. On average, 15 persons per 100 thousand population in this age group died. The lowest mortality is observed in the group of 5–9 year-olds (8 deaths per 100 thousand population at this age), and the highest in the group of 15–18-year-olds (33 deaths). The mortality rate among males is higher than among girls – in the analysed period, the average death rate for males was 18, and for females – 12. Moreover, higher rates of child deaths occur in rural areas than in urban areas – this dependence mainly concerns teenagers.

There are three most common causes of death in children (aged 1–19). The most numerous are deaths resulting from external causes, i.e. caused by accidents, injuries or poisoning – 582 in 2015–2020. Fewer but also significant deaths are associated with neoplasms (156) and congenital malformations (119).

In the death statistics, attention is drawn to the increasing share of deaths caused by external causes with age. In 2015–2020, in the 1–4 age group, deaths as a result of injuries accounted for an average of 24% of all causes, compared to 70% in the 15–19 age group.

Nauka i rozrywka
Education and entertainment

Rok szkolny 2020/21 był kolejnym rokiem obowiązywania nowego ustroju szkolnego wprowadzonego ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe. Głównym jego założeniem była likwidacja gimnazjów i powrót do 8-letniej szkoły podstawowej, a także wydłużenie cyklu kształcenia w szkołach ponadpodstawowych oraz modyfikacja szkolnictwa zawodowego. We wrześniu 2020 r. pierwsi absolwenci branżowych szkół I stopnia mogli rozpocząć naukę w nowo utworzonych branżowych szkołach II stopnia.
The 2020/21 school year was another school year after the introduction of the new school system under the Act of 14 December 2016, the Law on School Education. The main assumptions of the education reform was the liquidation of lower secondary schools and the return to the eight-year primary school, as well as the extension of the education cycle in post-primary schools and modification of vocational education. In September 2020, the first graduates of stage I sectoral vocational schools could pursue their education in the newly created stage II sectoral vocational schools.

Ścieżka edukacyjna dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2020/21
Education path of children and youth in the 2020/21 school year

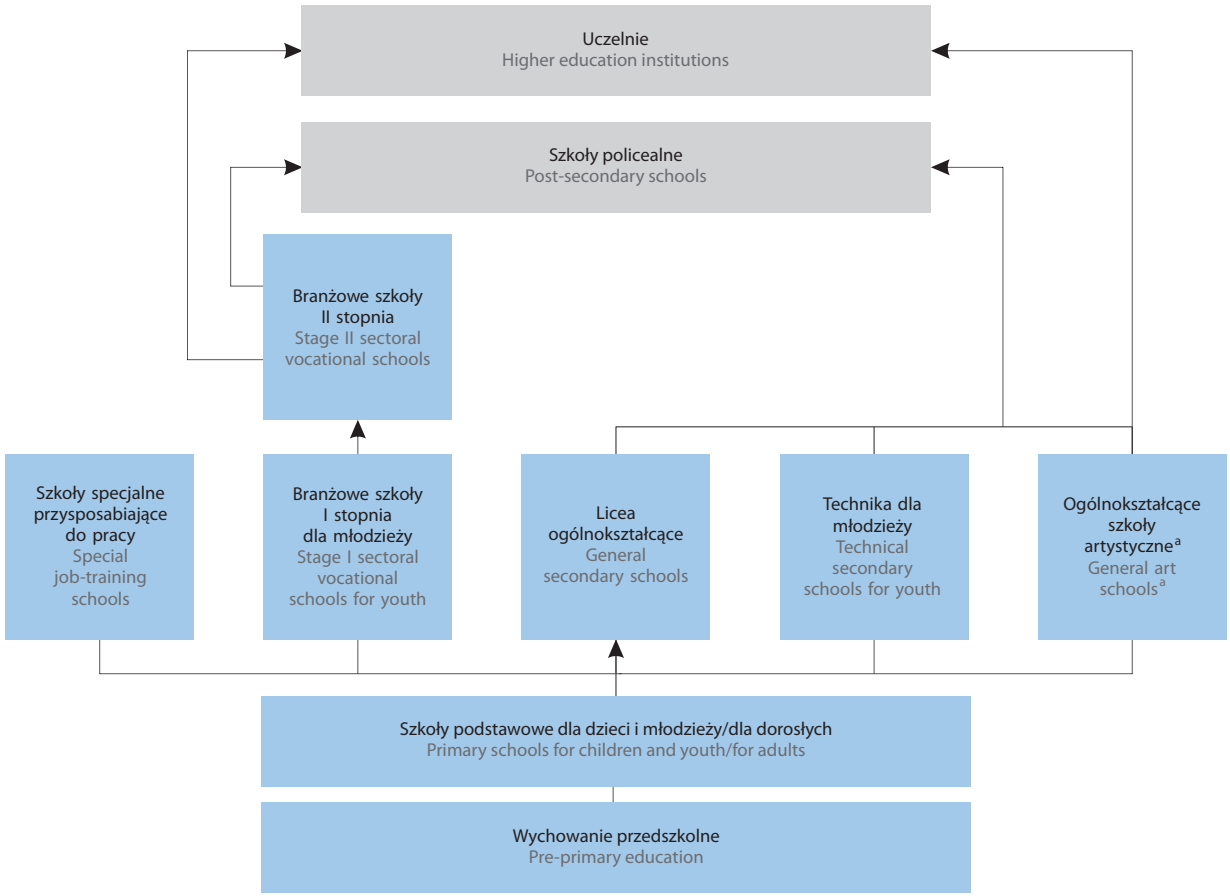

a Dające uprawnienia zawodowe.
Ź r ó d ł o: na str. 48–55, 58–61 i 64–65 dane Ministerstwa Edukacji Nauki.
a Leading to professional certification.
S o u r c e: on page 48–55, 58–61 and 64–65 data of the Ministry of Education and Science.

Udział dzieci i młodzieży w placówkach wychowania przedszkolnego i szkołach w ogólnej liczbie ludności danej grupy wieku w roku szkolnym 2020/21

Share of children and youth in pre-primary education facilities and schools in the total number of population of given age group in the 2020/21 school year

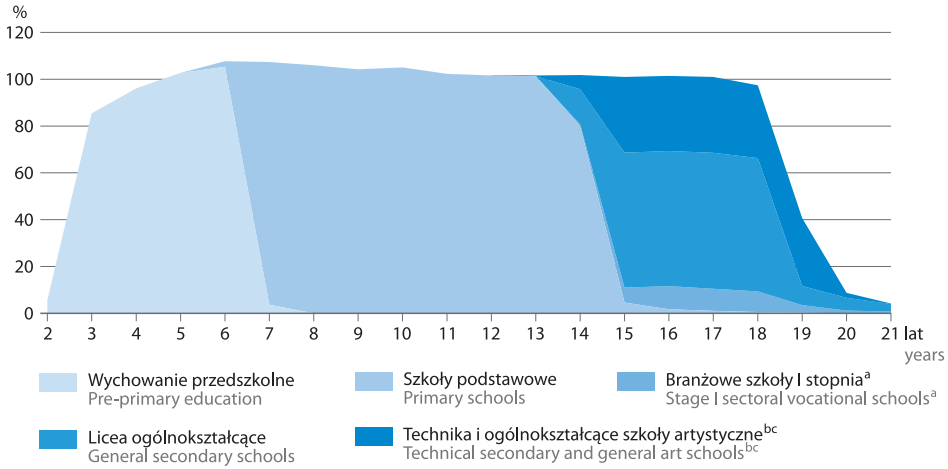

a Łącznie ze specjalnymi szkołami przysposabiającymi do pracy. b Dające uprawnienia zawodowe. c Łącznie ze szkołami branżowymi II stopnia.

a Including special job-training schools. b Leading to professional certification. c Including stage II sectoral vocational schools.

Współczynniki skolaryzacji w roku szkolnym 2020/21

Enrolment rate in the 2020/21 school year

	Grupy wieku Age groups	Ogółem Total		Chłopcy Males		Dziewczęta Females	
		brutto gross	netto net	brutto gross	netto net	brutto gross	netto net
Wychowanie przedszkolne Pre-primary eductaion	6	.	102,5	.	103,1	.	101,9
Szkoły podstawowe Primary schools	7–14	99,2	98,0	99,7	98,3	98,7	97,7
Szkoły branżowe I stopnia[a] Stage I sectoral vocational schools[a]	15–18	10,1	8,4	13,7	11,6	6,2	5,0
Licea ogólnokształcące General secondary schools	15–18	67,8	56,1	56,0	44,6	80,1	68,1
Technika i ogólnokształcące szkoły artystyczne[bc] Technical secondary and general art schools[bc]	15–19	32,5	30,6	39,9	37,8	24,7	23,0

a Łącznie ze specjalnymi szkołami przysposabiającymi do pracy. b Dające uprawnienia zawodowe. c Łącznie ze szkołami branżowymi II stopnia.

a Including special job-training schools. b Leading to professional certification. c Including stage II sectoral vocational schools.

Miejscem wychowania i kształcenia młodego człowieka – oprócz rodziny – są placówki działające w ramach systemu oświaty, realizujące prawa dzieci i młodzieży do wychowania i opieki, odpowiednich do wieku i osiągniętego rozwoju. Polski system oświaty i wychowania obejmuje dzieci i młodzież w wieku od 3 do 21 lat. Dolna granica to początek wieku przedszkolnego, górna – to teoretyczny wiek ukończenia edukacji na poziomie ponadpodstawowym, przy czym nauka w szkole jest obowiązkowa do ukończenia 18 roku życia.

W roku szkolnym 2020/21 we wszystkich typach szkół podstawowych i ponadpodstawowych (nie licząc szkół policealnych) kształciło się 700,1 tys. dzieci i młodzieży, co stanowiło 12,9% ludności województwa (w kraju 12,1%). W stosunku do roku szkolnego 2015/16 liczba uczniów zwiększyła się o 2,4%.

Na podstawie danych demograficznych według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r., liczba dzieci w nominalnym wieku ośmioletniej szkoły podstawowej (tj. 7–14 lat) wyniosła 480,0 tys., natomiast liczba młodzieży w wieku 15–18 lat, tj. w wieku typowym dla kształcenia w szkołach ponadpodstawowych, wyniosła 203,0 tys. osób.

The place of upbringing and educating a young person – apart from the family – are institutions operating within the education system, implementing the rights of children and youth to upbringing and care appropriate to their age and achieved development. The Polish education system covers children and youth from 3 to 21 years of age. The lower limit is the beginning of nursery school age, the upper limit is the theoretical age for completion of post-primary education, with compulsory schooling until the age of 18.

In the 2020/21 school year, 700.1 thousand children and youth were educated in all types of primary and post-primary schools (excluding post-secondary schools), which accounted for 12.9% of the Voivodship's population (12.1% in the country). Compared to the 2015/16 school year, the number of pupils and students increased by 2.4%.

On the basis of demographic data as of 31 December 2020, the number of children at the nominal age of eight-year primary school (i.e. 7–14 years) was 480.0 thousand, while the number of youth aged 15-18, i.e. at typical age for education in post-primary schools, it amounted to 203.0 thousand persons.

Wychowanie przedszkolne
Pre-primary education

	2015/16	2019/20	2020/21
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego **Children in pre-primary education**	**182 219**	**227 633**	**232 504**
w tym w wieku 3–6 lat [a] of which aged 3–6 [a]	.	221 443	227 064
w % dzieci danej grupy wieku in % of children of given age group	.	94,9	94,6
W przedszkolach [b] In nursery schools [b]	148 967	184 691	189 672
W oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych In pre-primary sections in primary schools	33 252	42 942	42 832

a Na skutek zmian w systemie oświaty w roku szkolnym 2015/16 wszystkie dzieci 6-letnie objęte zostały obowiązkiem szkolnym. b Łącznie z zespołami wychowania przedszkolnego i punktami przedszkolnymi.
a As a result of changes in the education system in the 2015/16 school year, all 6-year-old children were covered by compulsory education. b Including and pre-primary education groups and pre-primary points.

Udział dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego w ogólnej liczbie dzieci w wieku przedszkolnym według siedziby placówki w roku szkolnym 2020/21
Share of children attending pre-primary education establishments in the total number of children in nursery age by place of establishment in the 2020/21 school year

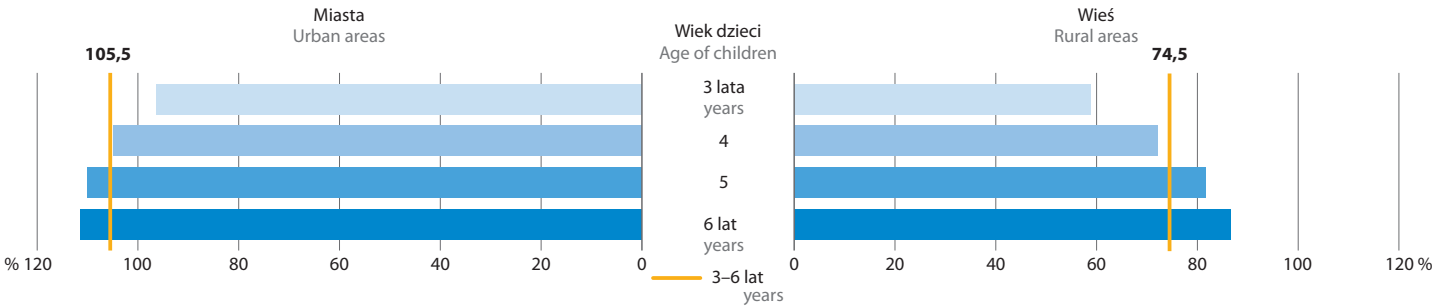

Struktura dzieci w wieku 3–6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego
Structure of children aged 3–6 attending pre-primary education establishments

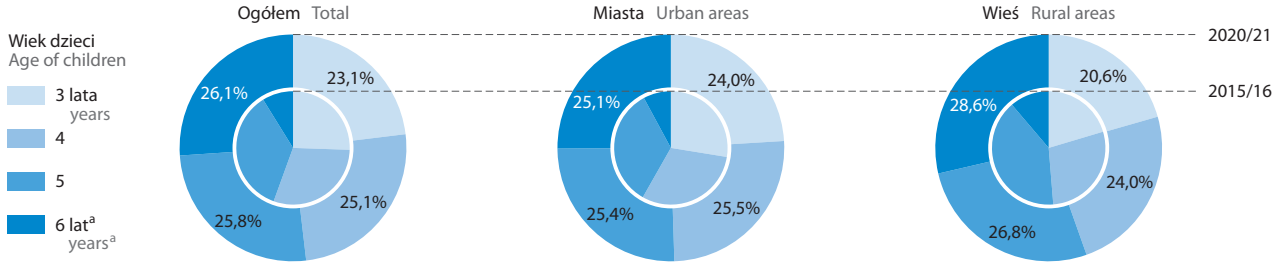

a W roku szkolnym 2015/16 dotyczy dzieci, którym odroczono spełnianie obowiązku szkolnego po zasięgnięciu opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej.
a In the 2015/16 school year, concerns children whose entry to compulsory education was postponed based on a psychological and pedagogical opinion.

Dzieci w wieku 3–6 lat uczęszczające do placówek wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2020/21

Children aged 3–6 attending pre-primary education establishments in the 2020/21 school year

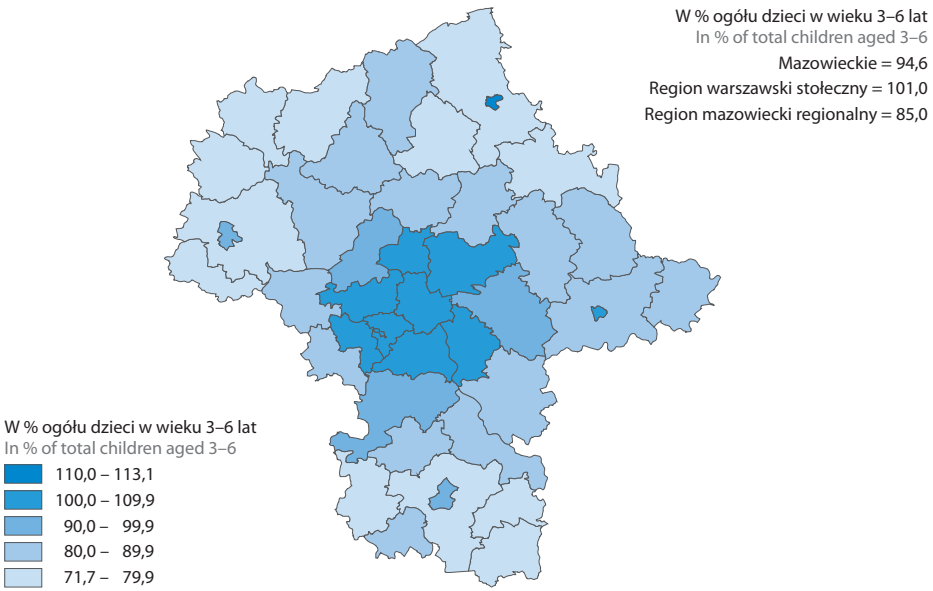

Wybrane wskaźniki charakteryzujące warunki wychowania i opieki w przedszkolach

Selected indices concerning conditions of care in nursery schools

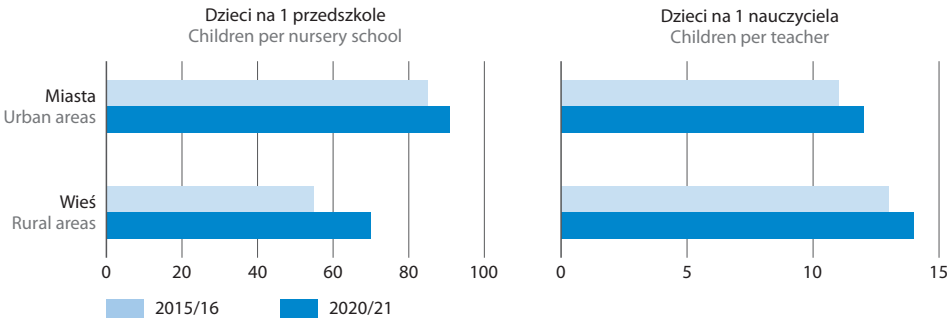

W województwie mazowieckim w roku szkolnym 2020/21 dzieci mogły uczęszczać do 2154 przedszkoli, 1250 oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, 1 zespołu wychowania przedszkolnego i 286 punktów przedszkolnych. Większość przedszkoli zlokalizowana była w miastach (74,5%), natomiast oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych – na wsi (64,2%). Wychowaniem przedszkolnym objętych było 232,5 tys. dzieci, tj. o 50,3 tys. więcej niż w roku 2015/16.

Nieznacznie zmniejszył się odsetek dzieci w grupie wiekowej 3–6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego. O ile w roku szkolnym 2019/20 było to 94,9%, to w roku 2020/21 – 94,6% (w kraju spadek z 90,4% do 90,1%). W miastach odsetek ten wyniósł 105,5%, a na wsi 74,5%. W układzie powiatów odsetek dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego zawierał się w przedziale od 71,7% w ostrołęckim do 113,1% w m. Ostrołęka. Należy dodać, że większy od 100% odsetek dzieci w placówkach przedszkolnych w danym powiecie wynika z faktu, że część dzieci dowożona jest przez rodziców z innego powiatu.

In Mazowieckie Voivodship, in the 2020/21 school year, children could attend 2154 nursery schools, 1250 pre-primary sections in primary schools, 1 pre-primary education group and 286 pre-primary points. Most of the nursery schools were located in urban areas (74.5%), and the pre-primary sections in primary schools – in rural areas (64.2%). Pre-primary education covered 232.5 thousand children, i.e. 50.3 thousand more than in 2015/16.

The percentage of children in the 3–6 age group attending pre-primary education slightly decreased. While in the 2019/20 school year it was 94.9%, in 2020/21 – 94.6% (a decrease from 90.4% to 90.1% in the country). In urban areas this percentage was 105.5%, and 74.5% in rural areas. In the powiat system, the percentage of children attending pre-primary education establishments ranged from 71.7% in ostrołęcki powiat to 113.1% in Ostrołęka. It should be added that the higher than 100% percentage of children in pre-primary establishments in a given powiat is due to the fact that some children are brought by their parents from another powiat.

Szkoły podstawowe i gimnazja
Primary and lower secondary schools

		2015/16	2019/20	2020/21
Uczniowie w szkołach Pupils and students in schools	podstawowych primary	369 931	467 425	475 969
	gimnazjach lower secondary	152 379	.	.

Szkoły i uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów
Schools and pupils in primary and lower secondary schools

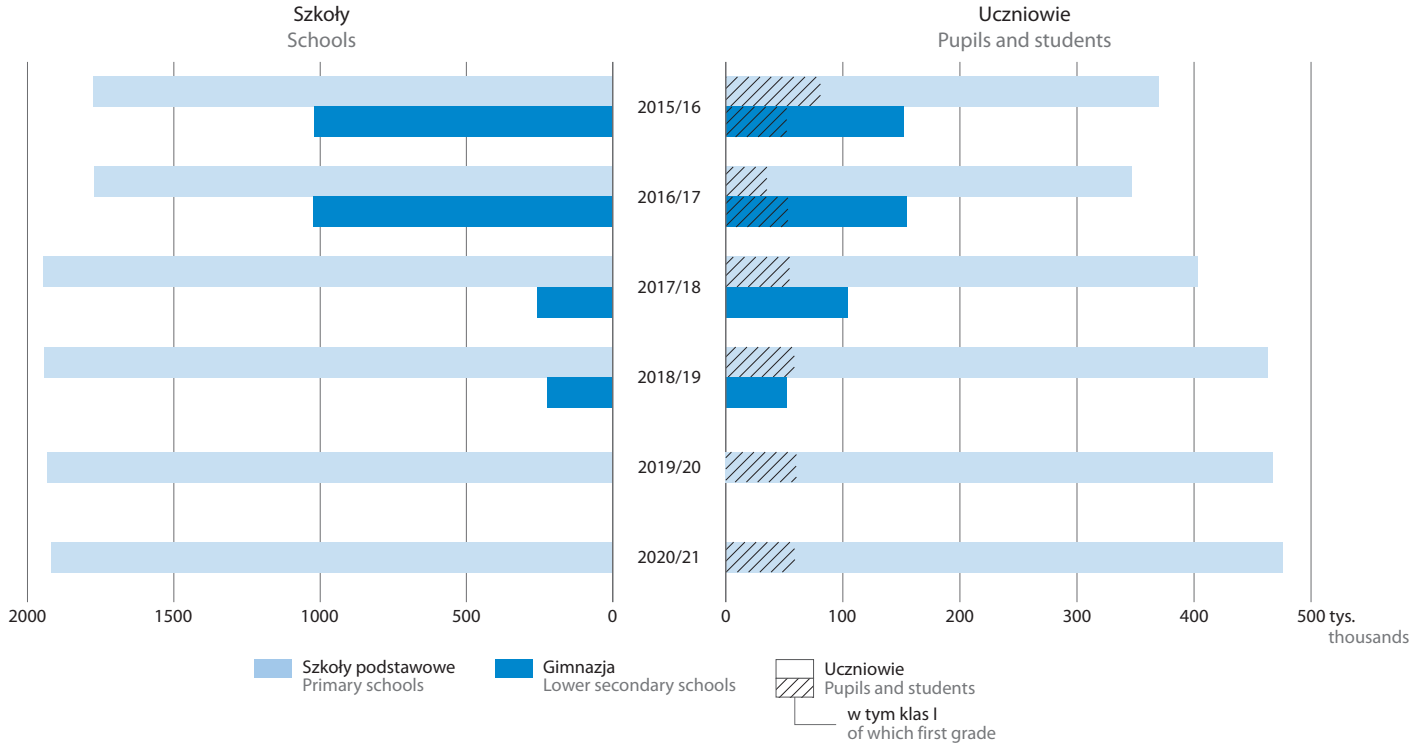

Wybrane wskaźniki charakteryzujące warunki nauczania w szkołach podstawowych [a]

Selected indices concerning teaching conditions in primary schools [a]

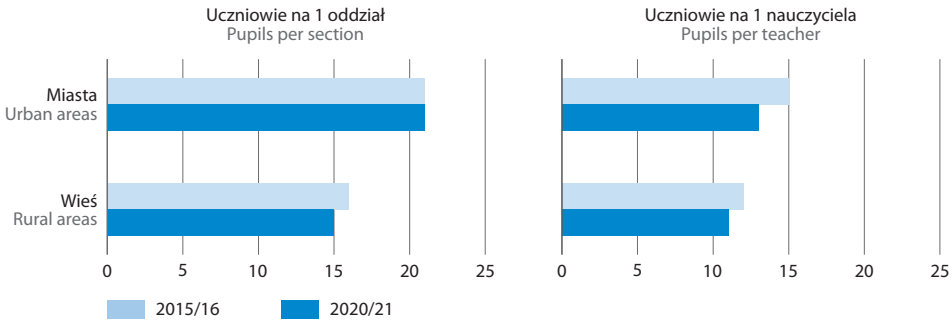

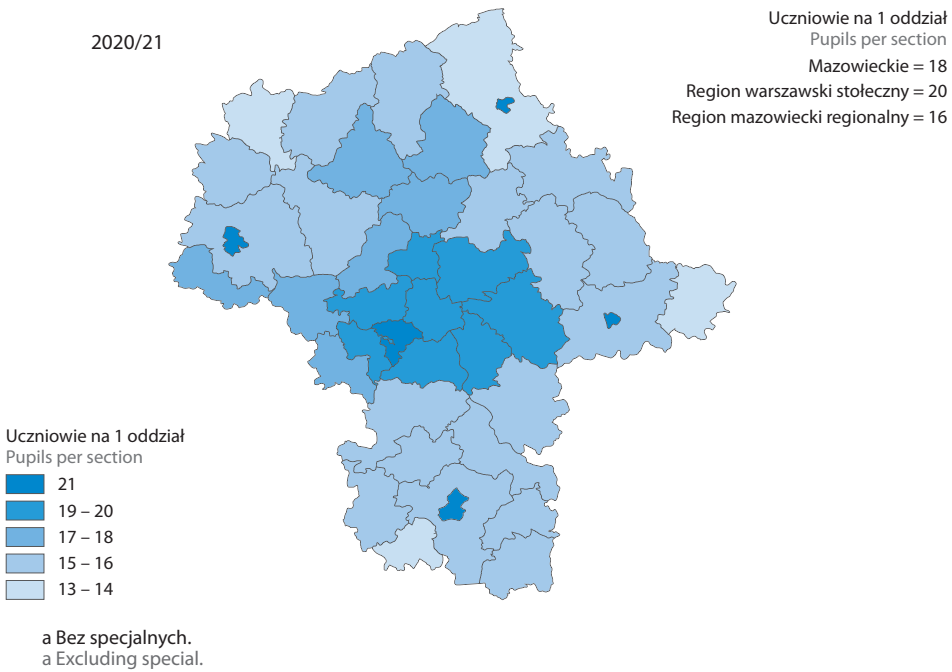

a Bez specjalnych.
a Excluding special.

W roku szkolnym 2020/21 w województwie mazowieckim działało 1919 szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży; o 13 mniej niż w poprzednim roku szkolnym. W szkołach tych uczyło się 476,0 tys. uczniów (o 1,8% więcej w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym). W kraju liczba uczniów zwiększyła się o 1,0%.

W wyniku wdrażania nowego systemu edukacji uczniowie szkół podstawowych, którzy w roku szkolnym 2016/17 ukończyli klasę VI, w roku kolejnym rozpoczęli naukę w klasie VII i tym samym stali się uczniami 8-letniej szkoły podstawowej. Skutkowało to brakiem absolwentów z roku szkolnego 2016/17 i 2017/18. W roku szkolnym 2018/19 nie odbył się nabór do klas pierwszych gimnazjów, a uczniowie kształcili się w wygaszanych placówkach lub w oddziałach gimnazjalnych prowadzonych w innych typach szkół. Od roku szkolnego 2019/20 nie funkcjonowały już gimnazja dla dzieci i młodzieży.

W roku szkolnym 2020/21 średnia wielkość oddziału szkolnego w szkole podstawowej (bez specjalnych) wyniosła 18 uczniów, natomiast na jednego nauczyciela przypadało przeciętnie 12 uczniów. W szkołach wiejskich wskaźniki te były niższe niż w szkołach zlokalizowanych w miastach. Najwięcej uczniów na 1 oddział przypadało w miastach na prawach powiatu oraz w powiecie pruszkowskim.

In the 2020/21 school year, there were 1919 primary schools for children and youth in Mazowieckie Voivodship; by 13 fewer than in the previous school year. 476.0 thousand pupils studied in these schools (1.8% more than in the previous school year). In the country, the number of pupils increased by 1.0%.

As a result of the implementation of the new education system, primary school pupils who completed the 6th grade in the 2016/17 school year, started their education in the 7th grade in the following year and thus became students of the 8-year primary school. This resulted in a lack of graduates from the 2016/17 and 2017/18 school years. In the 2018/19 school year, there was no enrolment in the first grades of lower secondary schools, and students were educated in establishments that were shut down or in lower secondary education sections run in other types of schools. From the 2019/20 school year, lower secondary schools for children and youth no longer functioned.

In the 2020/21 school year, the average size of a school section in a primary school (excluding special schools) was 18 pupils, while there was an average of 12 pupils per teacher. In rural schools, these indicators were lower than in schools located in urban areas. The largest number of pupils per 1 section was in cities with powiat status and in pruszkowski powiat.

Odsetek uczniów szkół podstawowych uczących się wybranych języków obcych w ramach zajęć obowiązkowych

Percentage of pupils of primary schools studying selected foreign languages within obligatory classes

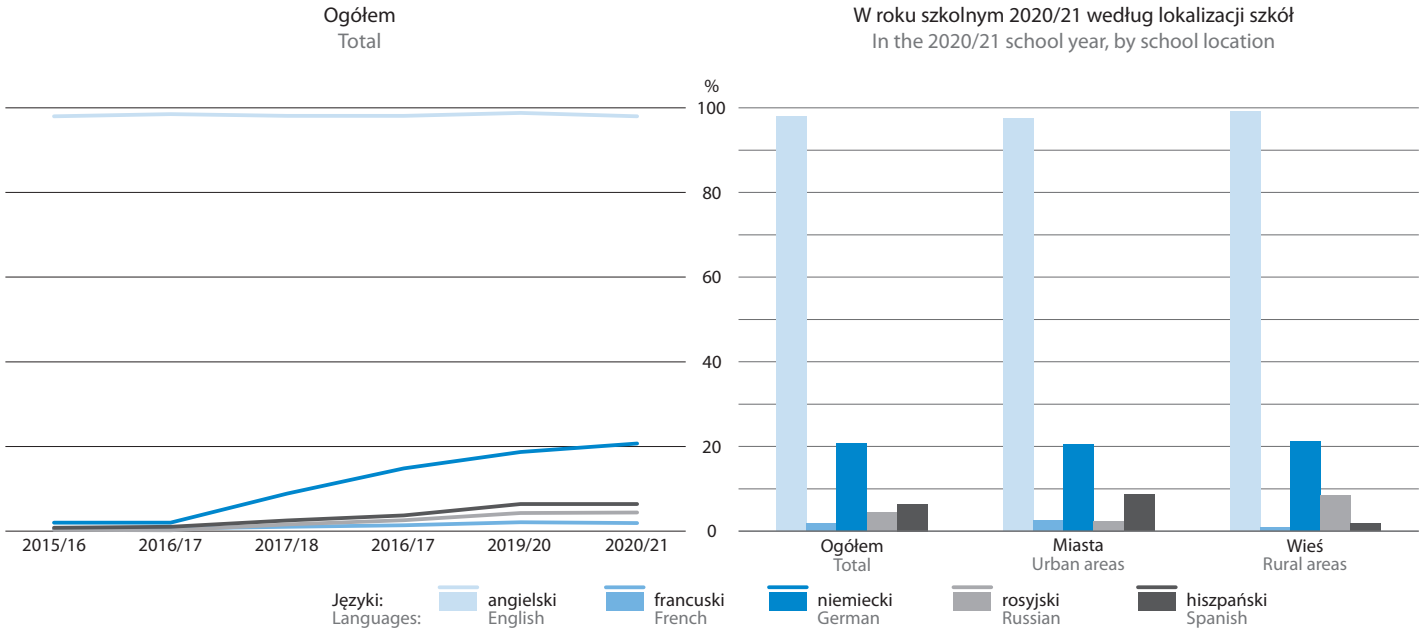

Uczący się języków obcych w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2020/21

Pupils learning foreign languages in primary schools in the 2020/21 school year

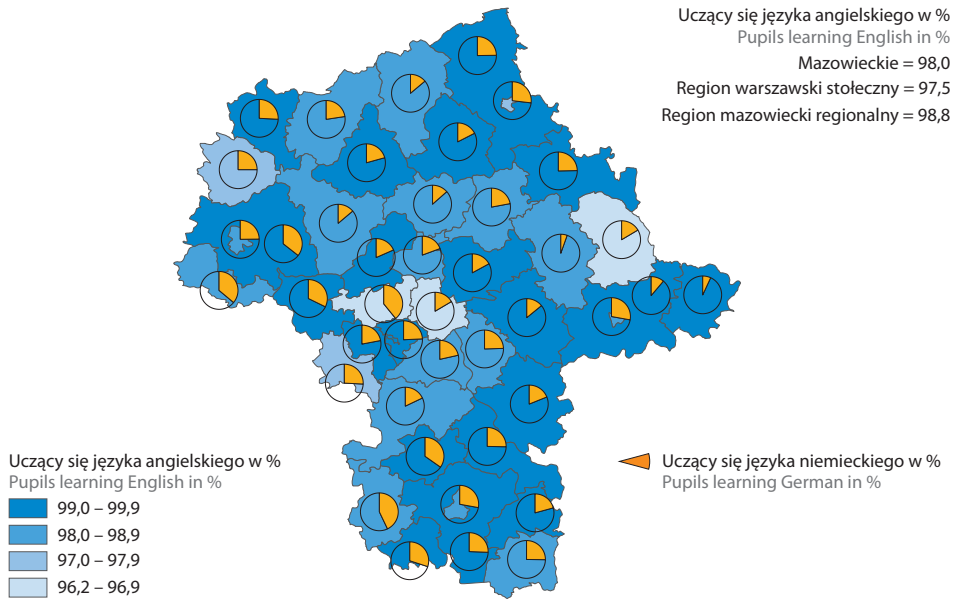

Odsetek uczniów biorących udział w zajęciach rozwijających zainteresowania i uzdolnienia w szkołach podstawowych

Share of pupils participating in acivities developing their interests in primary schools

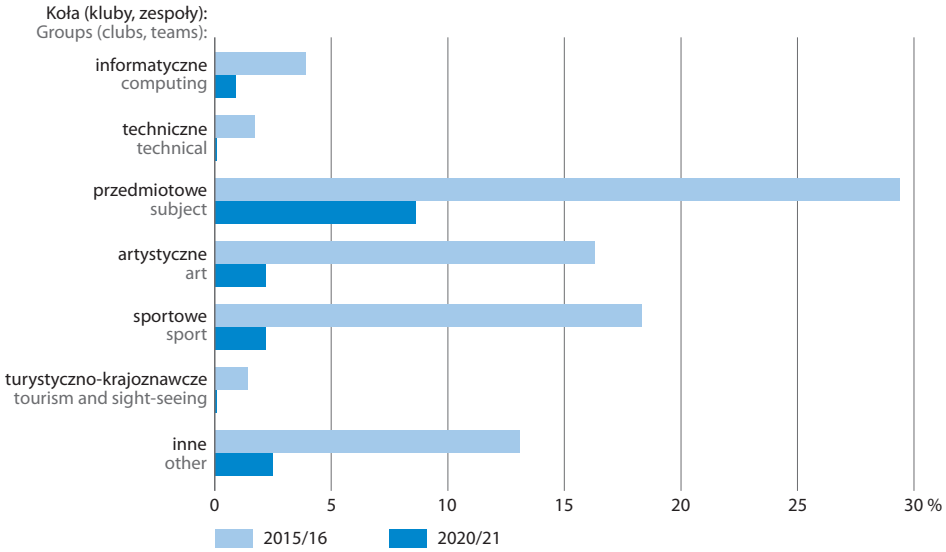

W roku szkolnym 2020/21 według lokalizacji szkół

In the 2020/21 school year, by school location

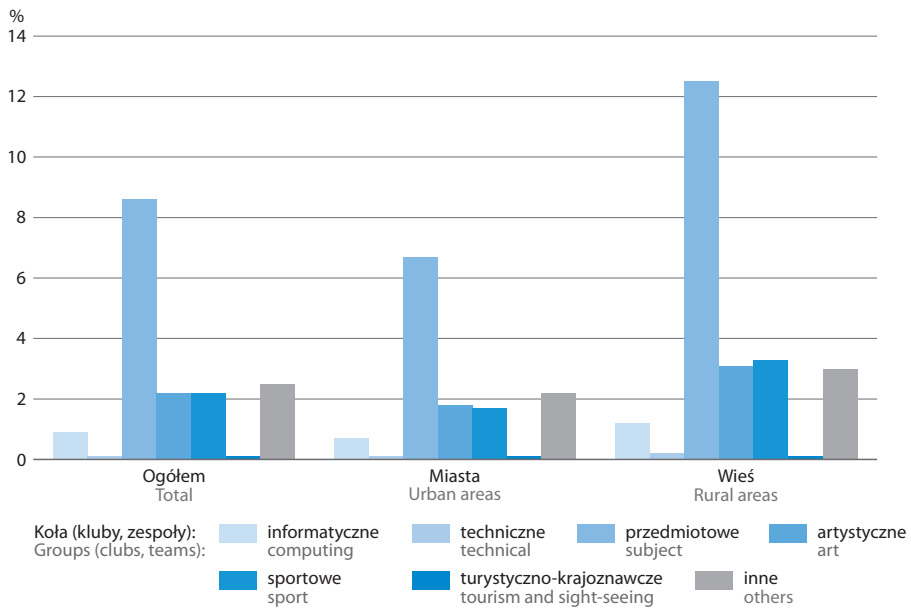

Ważnym elementem edukacji, który powinien być obecny od wczesnych lat kształcenia, jest nauka języków obcych. Począwszy od roku szkolnego 2009/10 nauka języka obcego jako przedmiotu obowiązkowego rozpoczyna się już w I klasie szkoły podstawowej. W szkołach podstawowych od klasy VII (od roku szkolnego 2017/18) edukacja w tym zakresie obejmuje obowiązek nauki dwóch języków obcych. Oferta szkół ma wpływ na odsetek uczących się poszczególnych języków obcych, stąd najbardziej powszechnym językiem nauczanym w ramach zajęć obowiązkowych jest angielski. W szkołach podstawowych uczyło się go 98,0% uczniów. Drugim z kolei najczęściej nauczanym językiem był niemiecki, którego uczyło się 20,7% uczniów.

Po wypełnieniu obowiązków szkolnych dzieci i młodzież mogą pożytecznie spędzać czas wolny uczestnicząc w zajęciach rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, które organizowane są przez szkołę. Z uwagi na obostrzenia wprowadzone w związku z pandemią COVID-19 znacznie zmniejszyła się liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w tych zajęciach. W roku szkolnym 2020/21 w szkołach podstawowych ze wszystkich form zajęć korzystało 78,9 tys. uczniów (o 75% mniej niż w roku 2015/16). Od lat największym zainteresowaniem cieszą się zajęcia związane z wiedzą ogólną w zakresie przedmiotów szkolnych oraz zajęcia sportowe i artystyczne.

An important element of education that should be present from the early years of education is learning foreign languages. From the 2009/10 school year, learning a foreign language as a compulsory subject begins in the first year of primary school. In primary schools from the 7th grade (from the 2017/18 school year), education in this area includes the obligation to learn two foreign languages. The offer of schools has an impact on the percentage of students learning specific foreign languages, hence the most common language taught during compulsory classes is English. 98.0% of pupils studied it in primary schools. The second most frequently taught language was German, which was learned by 20.7% of pupils.

After fulfilling school duties, children and youth can spend their free time usefully by participating in activities developing interests and talents, which are organised by the school. Due to the restrictions introduced in connection with the COVID-19 pandemic, the number of children and youth participating in these activities significantly decreased. In the 2020/21 school year, 78.9 thousand pupils used all forms of classes in primary schools (75% less than in 2015/16). For years, the most popular classes are related to general knowledge in the field of school subjects, as well as sports and art classes.

Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów kończących szkołę podstawową w 2020 r.
Average results of the eighth-grader exam of pupils leaving primary school in 2020

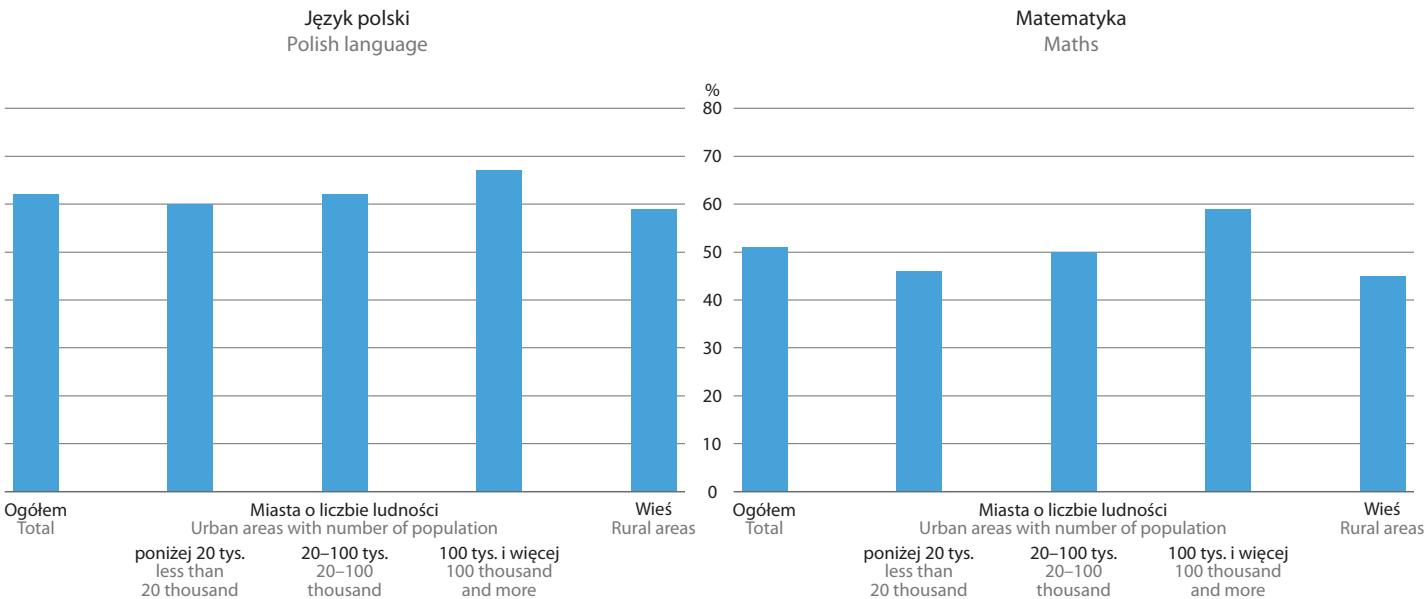

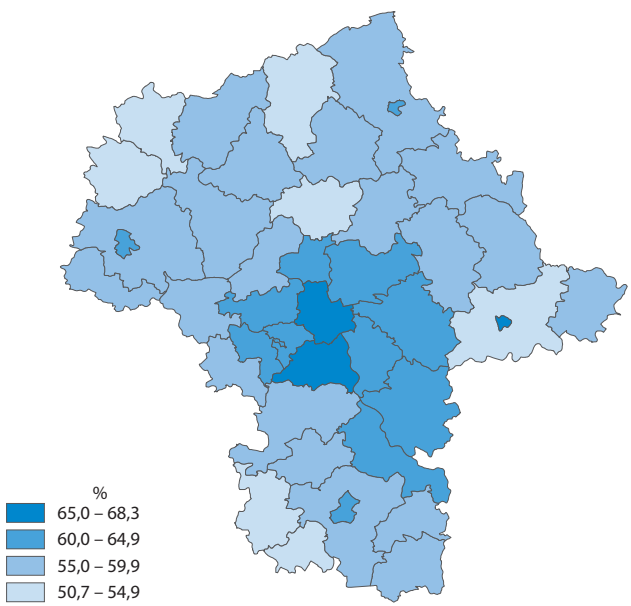

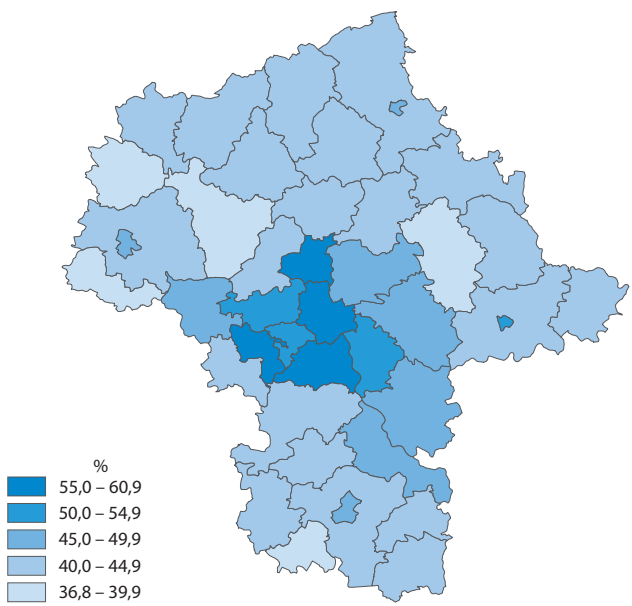

U w a g a. Dane dotyczą uczniów bez dysfunkcji oraz uczniów z dysleksją rozwojową.
Ź r ó d ł o: dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie.
N o t e. Data concern pupils without dysfunctions as well as pupils with developmental dislexion.
S o u r c e: data of the District Commission of Examination in Warsaw.

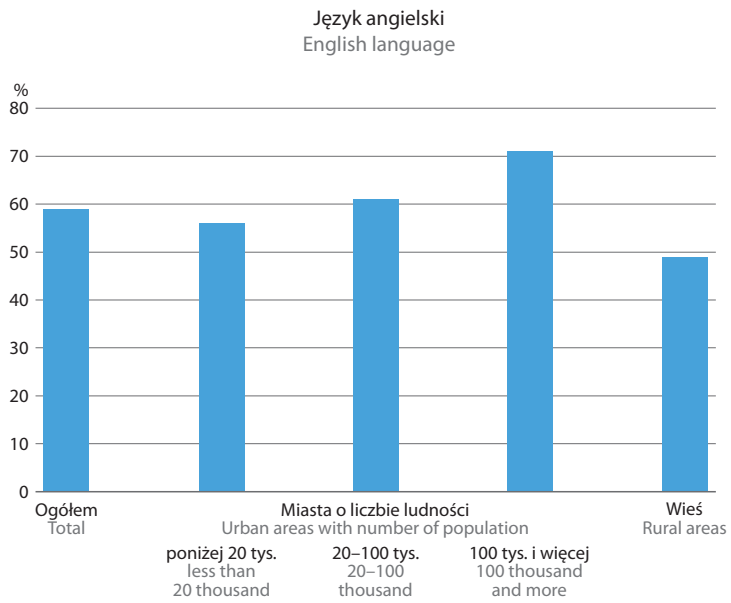

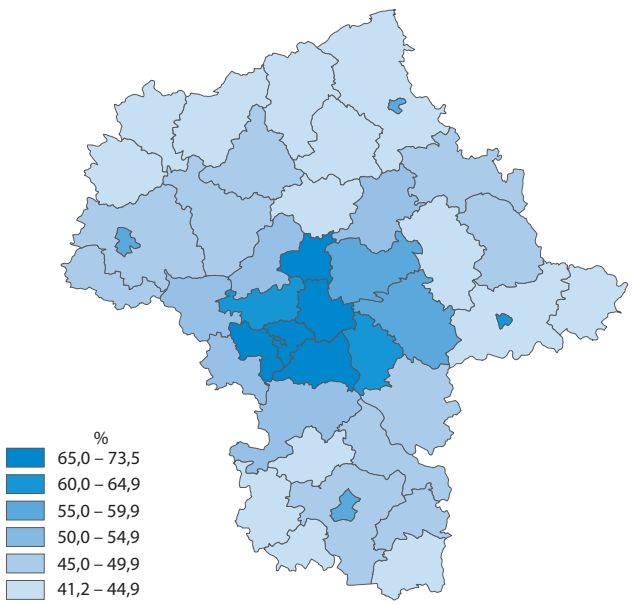

Na zakończenie każdego etapu edukacji przewidziany jest egzamin sprawdzający efekty kształcenia. Egzaminy organizowane są przez Centralną Komisję Egzaminacyjną wraz z Okręgowymi Komisjami Egzaminacyjnymi we współpracy z Ministerstwem Edukacji i Nauki. Egzamin ósmoklasisty jest przeprowadzany w formie pisemnej i jest egzaminem obowiązkowym, co oznacza, że każdy uczeń musi do niego przystąpić, aby ukończyć szkołę.

W 2020 r. ze względu na trwającą pandemię COVID-19 egzamin ósmoklasisty został przeprowadzony wyjątkowo w czerwcu. W województwie mazowieckim do egzaminu przystąpiło 50,8 tys. uczniów, z których większość rozwiązywała arkusz standardowy. Ósmoklasiści z poszczególnych części egzaminu uzyskali jedne z lepszych wyników w kraju. Uczniowie rozwiązujący standardowy zestaw zadań z języka polskiego uzyskali średnio 62% punktów możliwych do zdobycia (w kraju 59%), a z matematyki – 51% (w kraju 46%). Większość zdających egzamin z języka obcego wybrała język angielski. Uczniowie ci uzyskali średnio 59% punktów możliwych do zdobycia (w kraju 54%).

Najlepsze wyniki z trzech omawianych przedmiotów uzyskali uczniowie w m.st. Warszawie, natomiast najsłabsze: z języka polskiego – w powiecie szydłowieckim, a z matematyki i języka angielskiego – w sierpeckim.

At the end of each stage of education, there is an examination checking the learning outcomes. Exams are organised by the Central Examination Board together with District Examination Boards in cooperation with the Ministry of Education and Science. The eighth grade examination is written and is a compulsory examination, which means that every student must take it in order to complete school.

In 2020, due to the ongoing COVID-19 pandemic, the eighth grade exam was carried out exceptionally in June. In Mazowieckie Voivodship, 50.8 thousand students took the exam, most of whom were taking the standard sheet. The eighth graders in each part of the exam obtained one of the best results in the country. Students solving a standard set of tasks in Polish obtained on average 62% of the points possible (59% in the country), and in mathematics – 51% (46% in the country). Most of the foreign language test takers chose the English language. These students obtained on average 59% of the points possible (54% in the country).

The best results from the three discussed subjects were obtained by students in m.st. Warszawa, while the weakest: in Polish – in szydłowiecki powiat, and in mathematics and English – in sierpecki.

Szkoły ponadgimnazjalne i ponadpodstawowe
Upper secondary and post-primary schools

		2015/16	2019/20	2020/21
Uczniowie w szkołach Students in schools	specjalnych przysposabiających do pracy special job-training	1 452	1 631	1 721
	branżowych I i II stopnia [a] stage I and II sectoral vocational [a]	16 311	18 235	18 888
	liceach ogólnokształcących general secondary	83 082	118 902	121 623
	technikach technical secondary	59 621	80 161	80 294
	artystycznych ogólnokształcących [b] general art [b]	1 215	1 463	1 580

a W roku szkolnym 2015/16 zasadnicze szkoły zawodowe. b Dające uprawnienia zawodowe.
a In the 2015/16 school year, basic vocational schools. b Leading to professional certification.

Szkoły i uczniowie szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych
Schools and students of upper secondary and post-primary schools

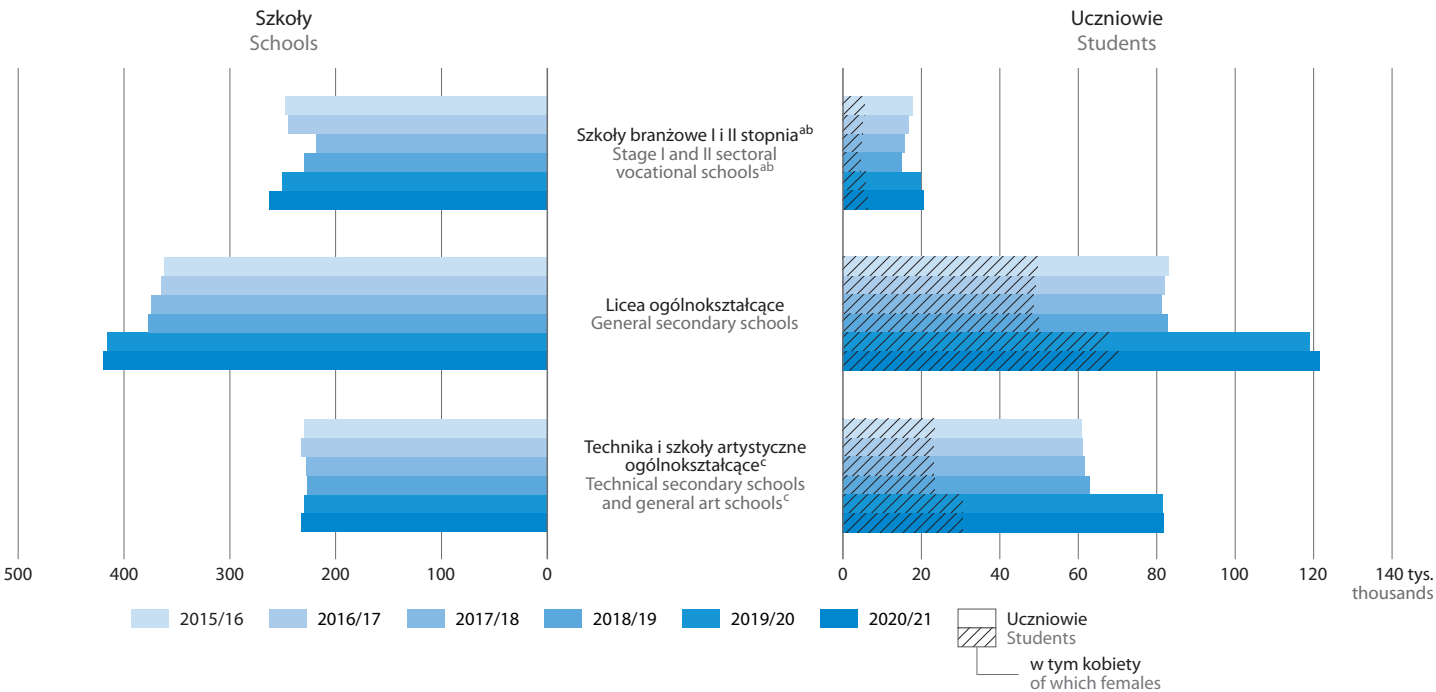

a Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe; w latach szkolnych 2017/18 i 2018/19 łącznie z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych. b Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy. c Dające uprawnienia zawodowe.
a Until the 2016/17 school year, basic vocational schools; in 2017/18 and 2018/19 school years including basic vocational school sections. b Including special job-training schools. c Leading to professional certification.

Struktura uczniów klas pierwszych szkół ponadpodstawowych [a] według typów szkół w roku szkolnym 2020/21

Structure of students of the first grades of post-primary schools [a] by type of schools in the 2020/21 school year

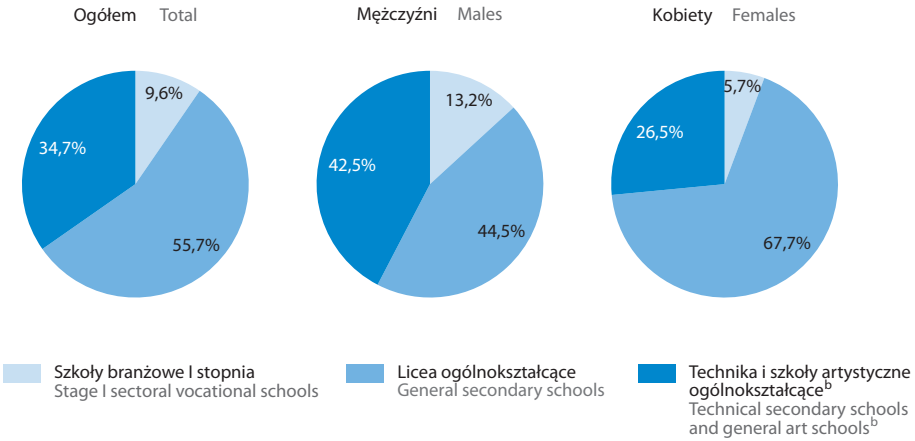

a Bez specjalnych. b Dające uprawnienia zawodowe.
a Excluding special. b Leading to professional certification.

Wybrane wskaźniki charakteryzujące warunki nauczania w szkołach ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych [a]

Selected indices concerning teaching conditions in upper secondary and post-primary schools [a]

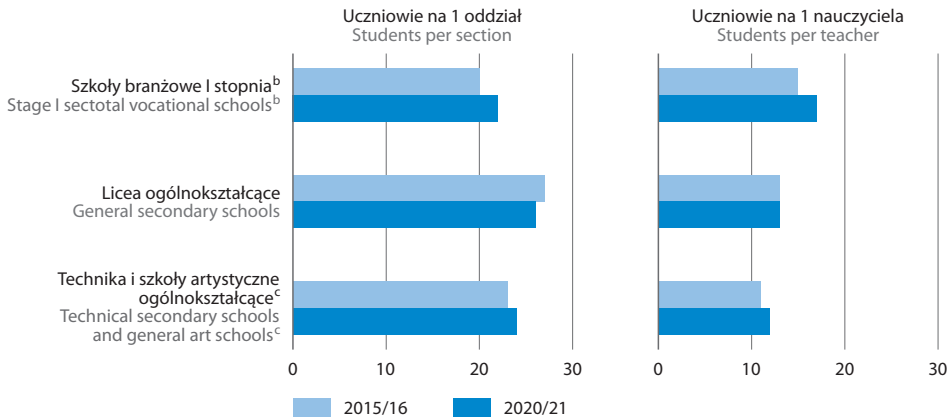

a Bez specjalnych. b W roku szkolnym 2015/16 zasadnicze szkoły zawodowe. c Dające uprawnienia zawodowe.
a Excluding special. b In the 2015/16 school year, basic vocational schools. c Leading to professional certification.

W roku szkolnym 2020/21 w województwie mazowieckim działało 915 szkół ponadpodstawowych dla młodzieży. Uczęszczało do nich 224,1 tys. uczniów, tj. o 1,7% więcej niż w poprzednim roku szkolnym (w kraju o 0,6% więcej). Największą popularnością cieszyły się te szkoły, które dawały możliwość uzyskania świadectwa dojrzałości, a tym samym kontynuowania nauki na uczelniach. W szkołach tych pobierało naukę 90,9% ogólnej liczby uczniów na tym poziomie kształcenia (w kraju 85,9%).

Analizując strukturę uczniów klas pierwszych szkół ponadpodstawowych (bez szkół specjalnych) według typów szkół można stwierdzić, że wśród absolwentów szkół podstawowych największą popularnością cieszą się licea ogólnokształcące – uczęszcza do nich ponad połowa ogółu pierwszoklasistów. Na drugim miejscu znajdują się technika i ogólnokształcące szkoły artystyczne, które w roku szkolnym 2020/21 wybrało prawie 35% absolwentów szkół podstawowych.

Preferowanie przez młodzież liceów ogólnokształcących znajduje odzwierciedlenie we współczynnikach skolaryzacji dla poszczególnych typów szkół ponadpodstawowych. [patrz tablica na str. 49]

In the 2020/21 school year, there were 915 post-primary schools for youth in Mazowieckie Voivodship. 224.1 thousand students attended them, i.e. 1.7% more than in the previous school year (0.6% more in the country). The most popular were those schools that gave the possibility of obtaining a certificate of secondary education, and thus continuing education at higher education institutions. 90.9% of the total number of students at this level of education studied in these schools (85.9% in the country).

Analysing the structure of students in the first grades of post-primary schools (excluding special schools) by type of schools, it can be concluded that general secondary schools are the most popular among primary school graduates – more than half of all first-graders attend them. Second place is occupied by technical and general art schools, which were chosen by almost 35% of primary school graduates in the 2020/21 school year.

The youth's preference for general secondary schools is reflected in the enrolment rates for individual types of secondary schools. [see table on page 49]

Struktura uczniów szkół zawodowych według grup kierunków kształcenia w roku szkolnym 2020/21
Structure of students of vocational schools by fields of education in the 2020/21 school year

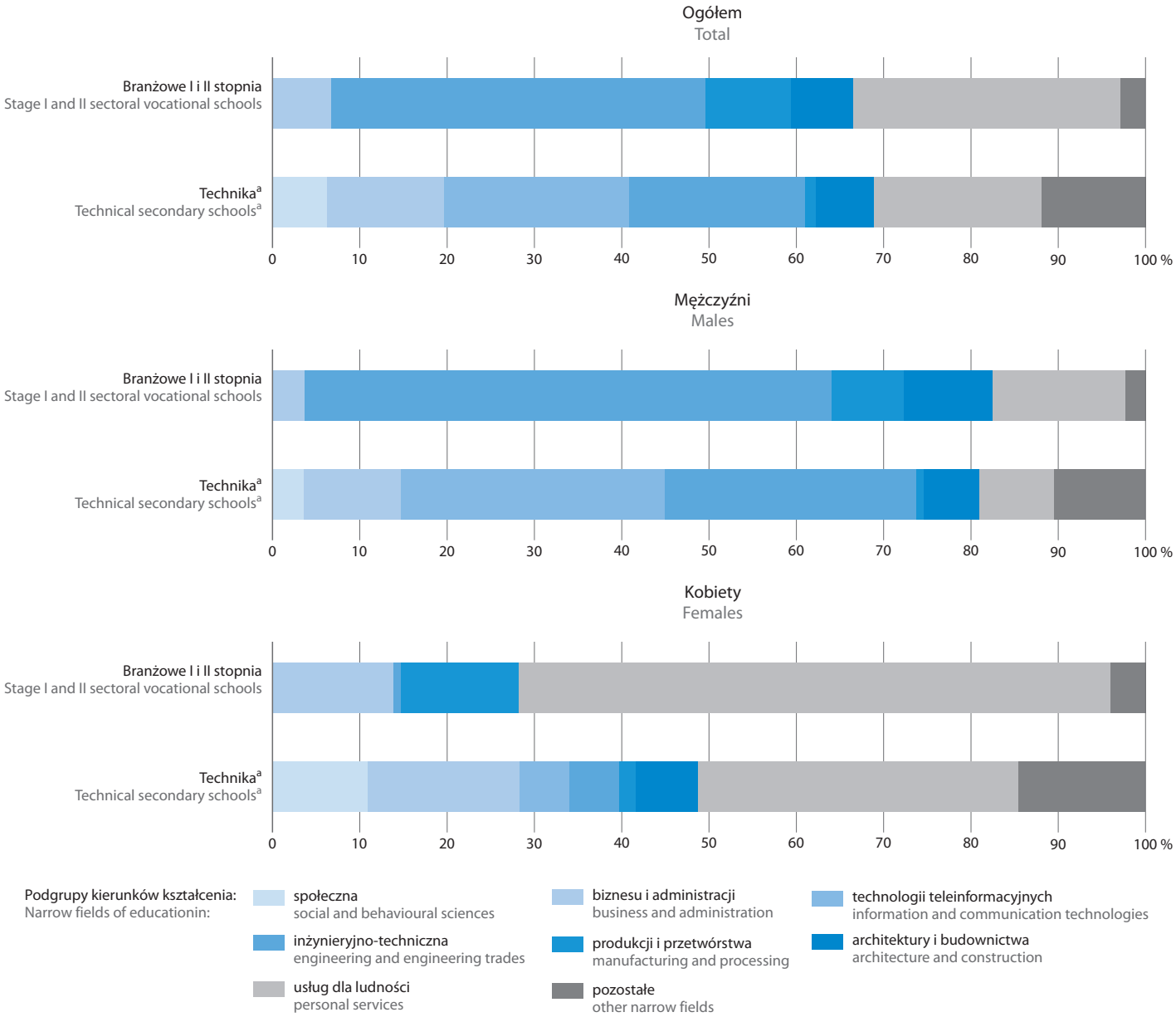

a Łącznie z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.
a Including general art schools leading to professional certification.

Odsetek uczniów szkół ponadpodstawowych uczących się języków obcych w ramach zajęć obowiązkowych w roku szkolnym 2020/21

Share of students of post-primary schools studying foreign languages within obligatory classes in the 2020/21 school year

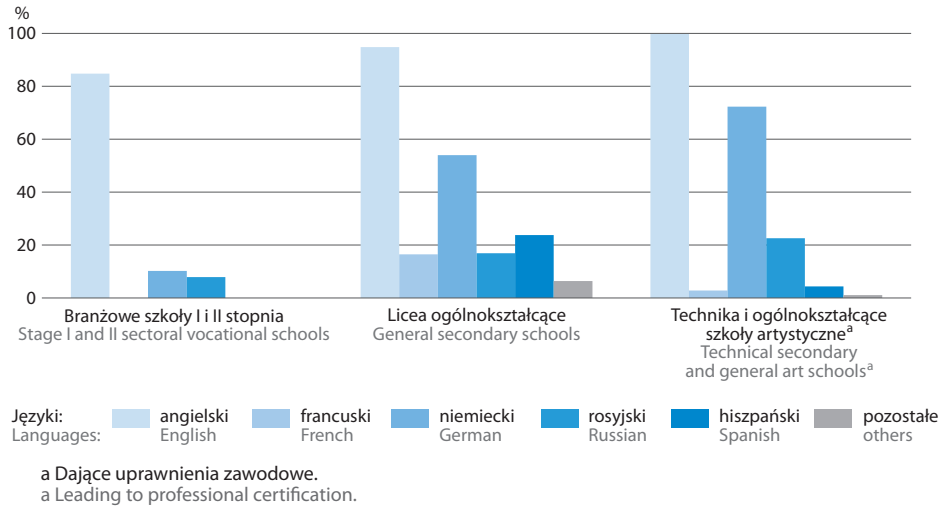

a Dające uprawnienia zawodowe.
a Leading to professional certification.

Uczący się języków obcych w szkołach ponadpodstawowych w roku szkolnym 2020/21

Students learning foreign languages in post-primary schools in the 2020/21 school year

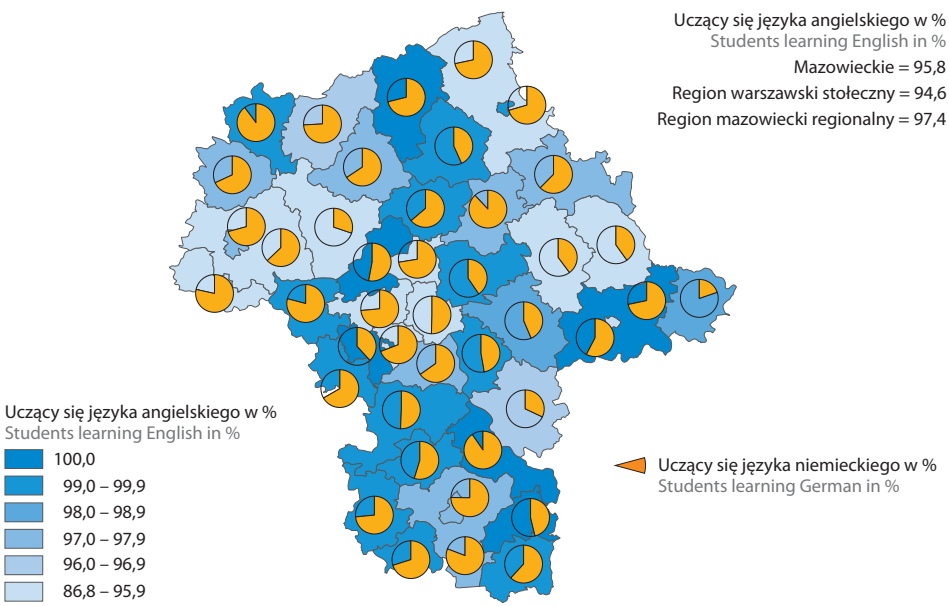

W województwie mazowieckim najwięcej uczniów szkół zawodowych kształciło się w zawodach zaliczanych do kierunków inżynieryjno-technicznych oraz usług dla ludności. Wśród uczniów szkół branżowych I i II stopnia mężczyźni najczęściej kształcili się na kierunkach z grupy inżynieryjno-technicznej (60,4%), a w technikach z grupy technologii teleinformatycznych (30,2%). Kobiety – zarówno w szkołach branżowych, jak i technikach – najczęściej wybierały zawody z grupy usług dla ludności (67,8% w szkołach branżowych i 36,7% w technikach).

W szkołach ponadpodstawowych najbardziej powszechnym językiem obcym nauczanym w ramach zajęć obowiązkowych jest angielski, a na drugim miejscu niemiecki. W roku szkolnym 2020/21 języka angielskiego w zależności od typu szkoły uczyło się od 84,8 do 99,8% ogółu uczniów, a niemieckiego od 10,2 do 72,3%. W powiatach: grodziskim, kozienickim, nowodworskim, przasnyskim, siedleckim i zwoleńskim 100% młodzieży uczyło się obowiązkowo języka angielskiego. Języka niemieckiego najwięcej uczniów uczyło się w powiecie kozienickim (90,4%).

In Mazowieckie Voivodship, the greatest number of students of vocational schools was educated in the fields of engineering and technical narrow fields and services for the population. Among students of stage I and II sectoral vocational schools, men most often studied in the engineering and technical group (60.4%), and in technical schools from the ICT group (30.2%). Women – both in sectoral vocational schools and technical schools – most often chose occupations from the group of services for the population (67.8% in sectoral vocational schools and 36.7% in technical schools).

In post-primary schools, the most common foreign language taught as part of compulsory education is English, followed by German. In the 2020/21 school year, English was learned, depending on the type of school, from 84.8% to 99.8% of all students, and German from 10.2% to 72.3%. In the following powiats: grodziski, kozienicki, nowodworski, przasnyski, siedlecki and zwoleński, 100% of youth studied English on a compulsory basis. The greatest number of students learned the German language in kozienicki powiat (90.4%).

Średnie wyniki pisemnego egzaminu maturalnego z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego w 2020 r.
Average results of Polish language, maths and English language writing exam in 2020

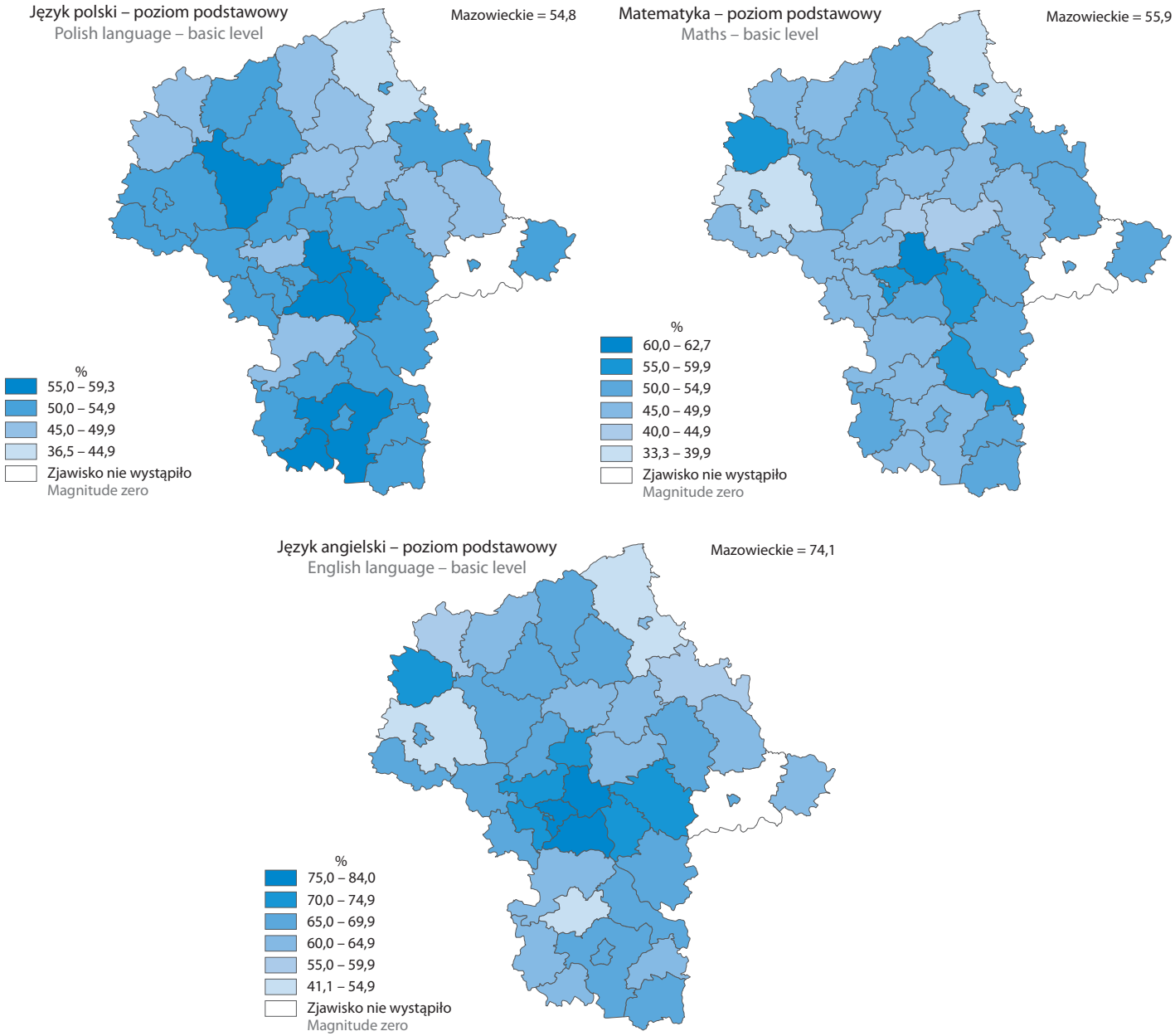

Ź r ó d ł o: dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie.
S o u r c e: data of the District Commission of Examination in Warsaw.

Odsetek absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z 2020 r., którzy otrzymali świadectwo dojrzałości

Share of graduates of upper secondary schools in 2020, who have received general certificate of secondary education

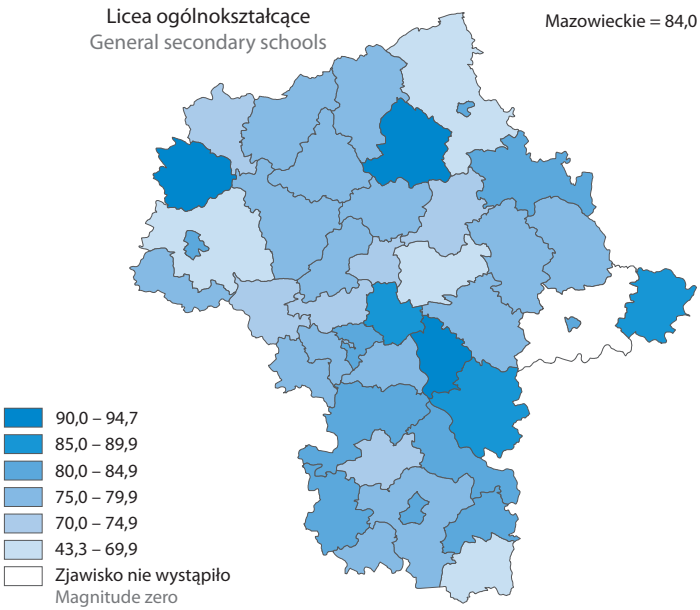

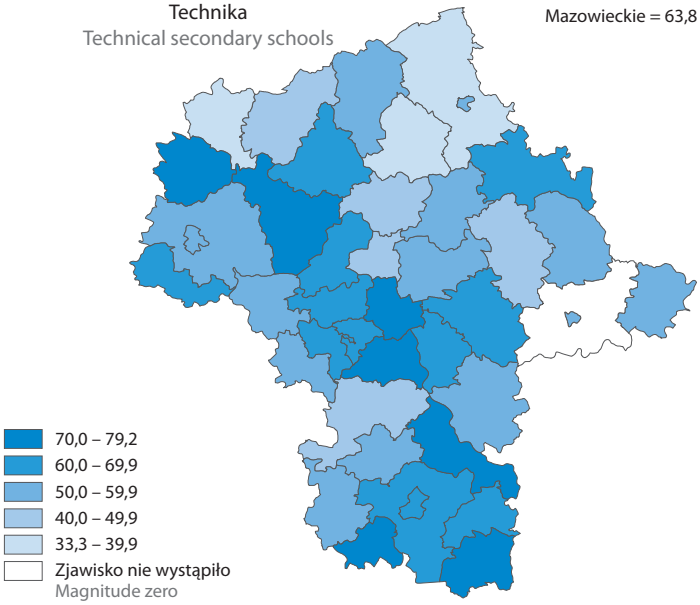

Ź r ó d ł o: dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie.
S o u r c e: data of the District Commission of Examination in Warsaw.

Wszyscy absolwenci, którzy ukończyli szkołę w 2020 r., obowiązkowo przystępowali do egzaminu maturalnego w części pisemnej z: języka polskiego, matematyki oraz wybranego języka obcego nowożytnego. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 w 2020 r. nie był przeprowadzany egzamin maturalny z przedmiotów obowiązkowych oraz przedmiotów dodatkowych w części ustnej. Absolwenci szkół ponadpodstawowych obowiązkowo przystępowali również do egzaminu maturalnego z wybranego przedmiotu na poziomie rozszerzonym, a w przypadku języków obcych nowożytnych – na poziomie rozszerzonym albo dwujęzycznym.

Według danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie w województwie mazowieckim w czerwcu 2020 r. do egzaminu maturalnego z przedmiotów obowiązkowych przystąpiło ok. 40 tys. absolwentów szkół ponadpodstawowych z roku szkolnego 2019/20. Spośród ogółu zdających w terminie głównym świadectwo dojrzałości uzyskało 76,7% abiturientów (w kraju 74,0%). Podobnie jak w kraju wyższy odsetek odnotowano w liceach ogólnokształcących niż w technikach.

All graduates who graduated from school in 2020 must take the matriculation exam in the written part in: Polish, mathematics and a selected modern foreign language. Pursuant to the Regulation of the Minister of National Education of 20 March 2020 on special solutions, during the temporary limitation of the functioning of the education system units in connection with the prevention, counteraction and combating COVID-19, in 2020 the matriculation exam in compulsory subjects and additional subjects in the oral part was not carried out. Graduates of post-primary schools must also take the matriculation exam in a selected subject at the advanced level, and in the case of modern foreign languages – at the advanced or bilingual level.

According to the data of the District Examination Commission in Warszawa in Mazowieckie Voivodship, in June 2020, about 40 thousand graduates of post-primary schools from the 2019/20 school year took the matriculation examination in compulsory subjects. 76.7% of graduates (74.0% in the country) obtained their certificate of secondary education on time. Similarly to the country, a higher percentage was recorded in general secondary schools than in technical secondary schools.

Udział uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach ogólnodostępnych i specjalnych w ogólnej liczbie uczniów w szkołach

Share of students with special educational needs in mainstream and special schools in the total number of students in schools

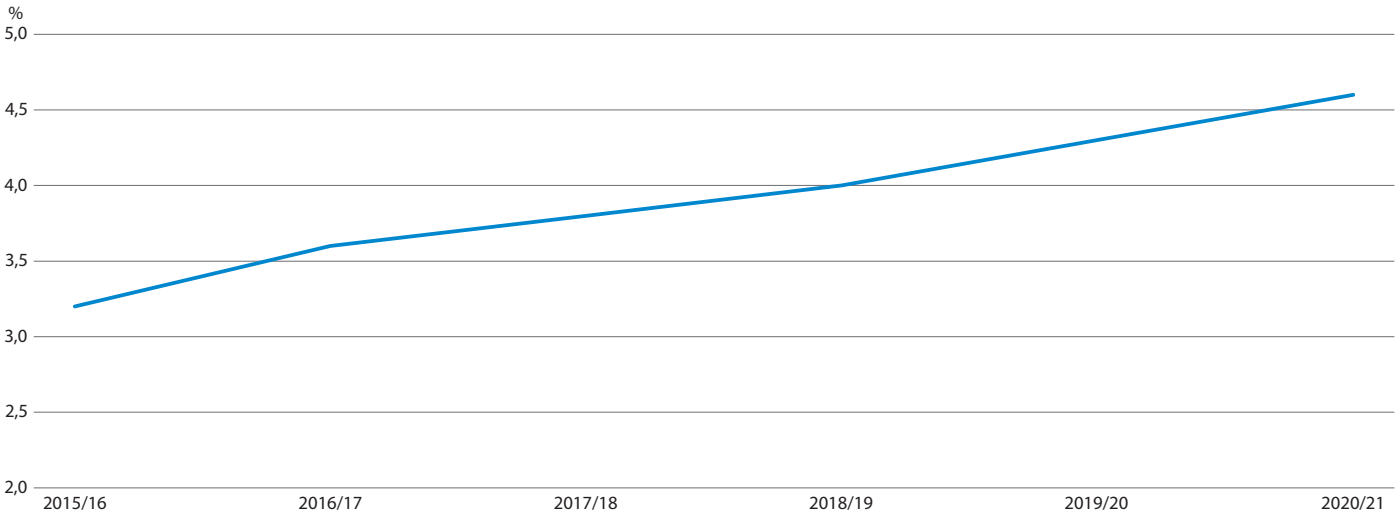

Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach ogólnodostępnych i specjalnych w roku szkolnym 2020/21

Students with special educational needs in mainstream and special schools in the 2020/21 school year

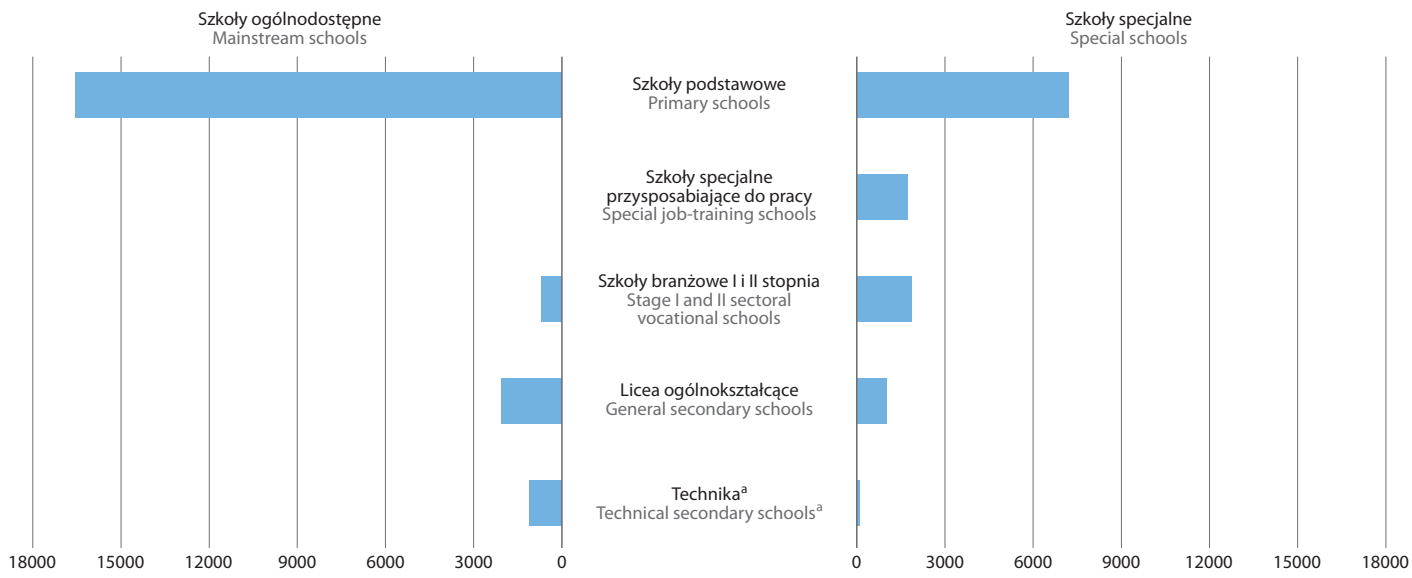

a Łącznie z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.
a Including general art schools leading to professional certification.

Uczniowie niepełnosprawni oraz niedostosowani społecznie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi [a] w roku szkolnym 2020/21

Disabled and socially maladjusted students with special educational needs [a] in 2020/21 school year

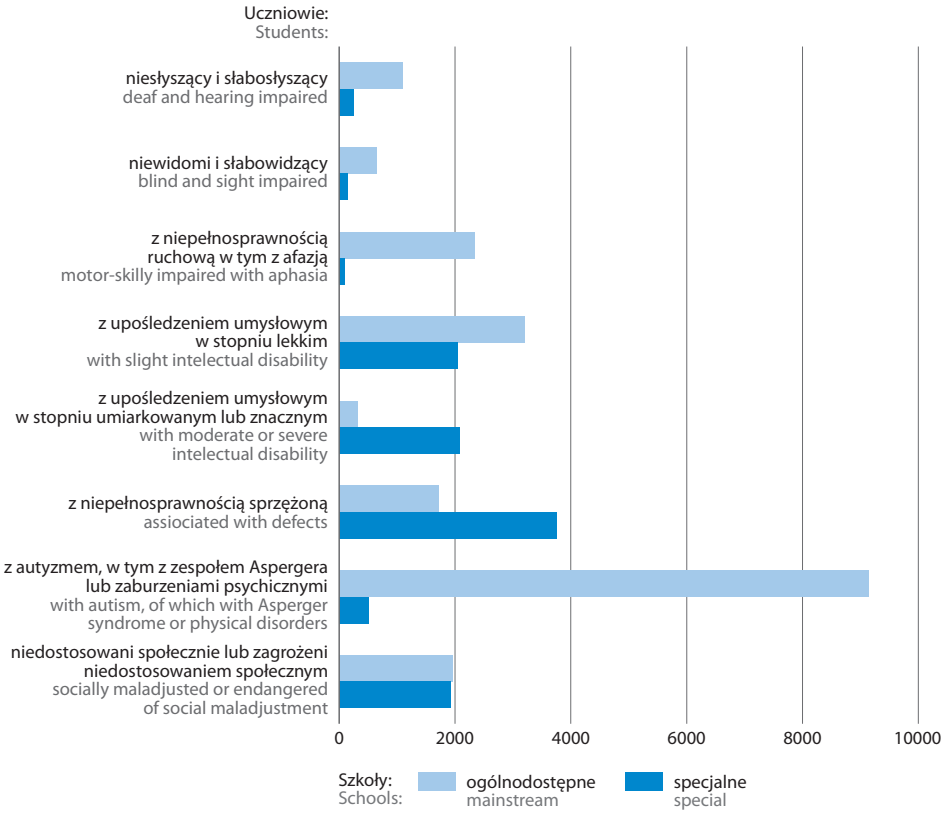

a Bez uczniów, którzy na dzień 30 września 2020 r. nie dostarczyli orzeczenia.
a Excluding students who did not provide a certificate as of 30 September 2020.

Kształcenie specjalne organizowane jest dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, i może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej. Kształcenie specjalne (na poziomie szkoły podstawowej i ponadpodstawowej) odbywa się w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych lub w szkołach ogólnodostępnych, w których tworzone są oddziały: specjalne, integracyjne, ogólnodostępne, oraz w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, innych placówkach oświatowo-wychowawczych lub placówkach wykonujących działalność leczniczą.

W roku szkolnym 2020/21 we wszystkich typach szkół uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi stanowili 4,6% ogółu uczniów (w roku szkolnym 2015/16 – 3,2%). W kraju udział ten wyniósł 4,1%. W szkołach podstawowych uczniowie ci stanowili 5,0%, a w szkołach ponadpodstawowych – 3,8%. Większość (ponad 64%) uczniów kontynuujących kształcenie specjalne na poziomie ponadpodstawowym uczęszczała do szkół zawodowych, przy czym 30,3% do szkół branżowych I stopnia (łącznie ze szkołami branżowymi II stopnia), 20,1% do specjalnych szkół przysposabiających do pracy, a do techników 13,9%; do liceów ogólnokształcących uczęszczało 35,7%.

Special education is organised for children and youth with special educational needs, including disabled children and youth, and may be implemented in the school system or on an individual basis. Special education (at the level of primary and post-primary schools) takes place in special schools that function independently or in mainstream schools, where special, integration and mainstream departments are created, as well as in special education care centres, other educational institutions or health care units.

In the 2020/21 school year, in all types of schools, students with special educational needs accounted for 4.6% of the total number of students (in the 2015/16 school year – 3.2%). In Poland, this share amounted to 4.1%. In primary schools, these students accounted for 5.0%, and in post-primary schools – 3.8%. The majority (over 64%) of students continuing special education at post-primary level attended vocational schools, with 30.3% attending stage I sectoral vocational schools (including stage II sectoral vocational schools), 20.1% special job training schools, and technical secondary schools 13.9%; 35.7% attended general secondary schools.

Dzieci i młodzież korzystający z oferty instytucji kultury
Children and youth using cultural institutions

		2015	2019	2020
Zwiedzający muzea [a] Museum visitors [a]		990 262	806 208	143 015
Uczestniczący w lekcjach muzealnych [b] Participants in museum classes [b]		527 438	559 386	2 640 999
Zwiedzający instytucje paramuzealne [a] Visitors to institutions related to museums [a]		161 467	483 783	90 941
Uczestniczący w lekcjach w instytucjach paramuzealnych [b] Participants in classes in institutions related to museums [b]		16 126	70 907	37 648
Czytelnicy bibliotek publicznych Public library borrowers	dzieci w wieku do 15 lat children up to age 15	211 045	225 548	184 512
	młodzież w wieku 16–19 lat youth at age 16–19	80 457	61 143	46 560

Zwiedzający [a] muzea i instytucje paramuzealne
Museum and institutions related to museums visitors [a]

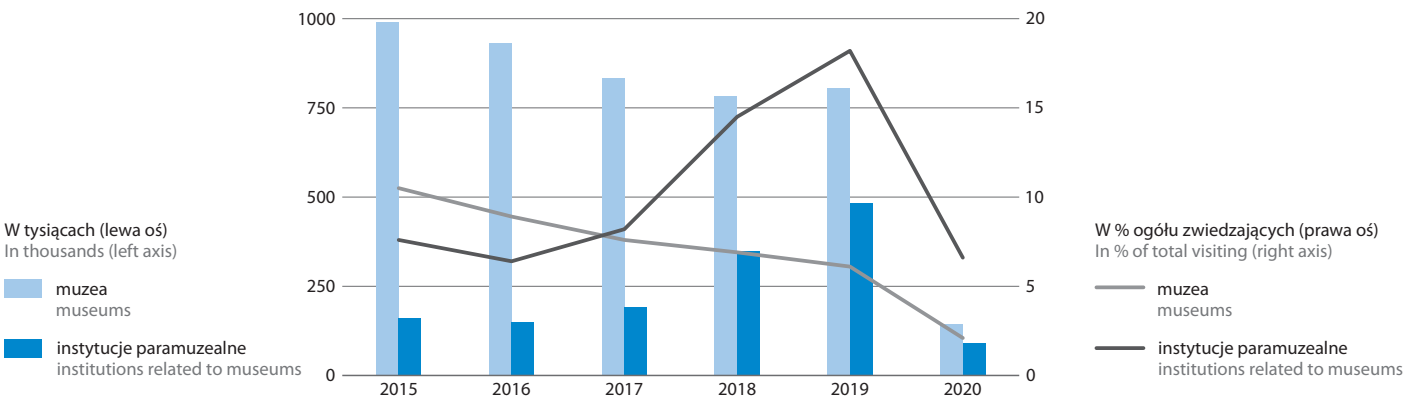

a W zorganizowanych grupach. b W 2020 r. łącznie z uczestnikami warsztatów.
a In organised groups. b. In 2020, including workshop participants.

Dzieci i młodzież będący czytelnikami bibliotek publicznych
Children and youth who are borrowers of public libraries

Według grup wieku
By age group

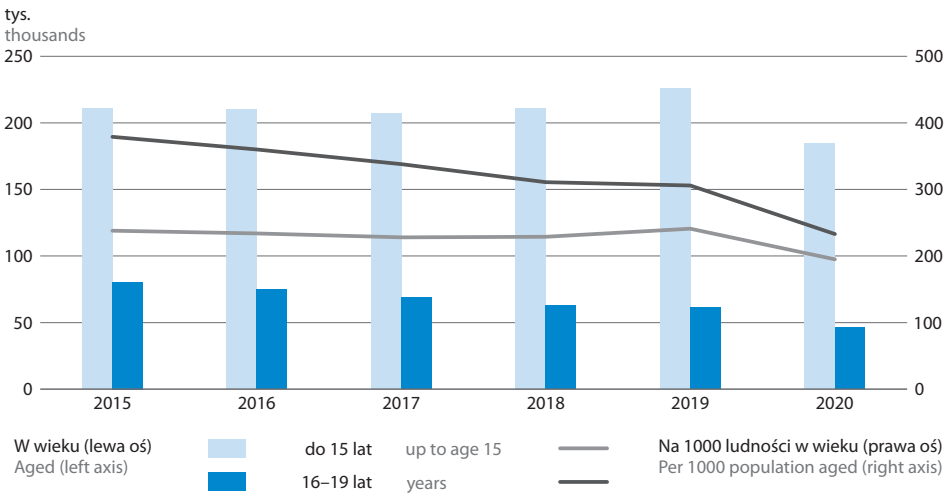

W 2020 r. – w wieku do 19 lat
In 2020 – aged up to 19

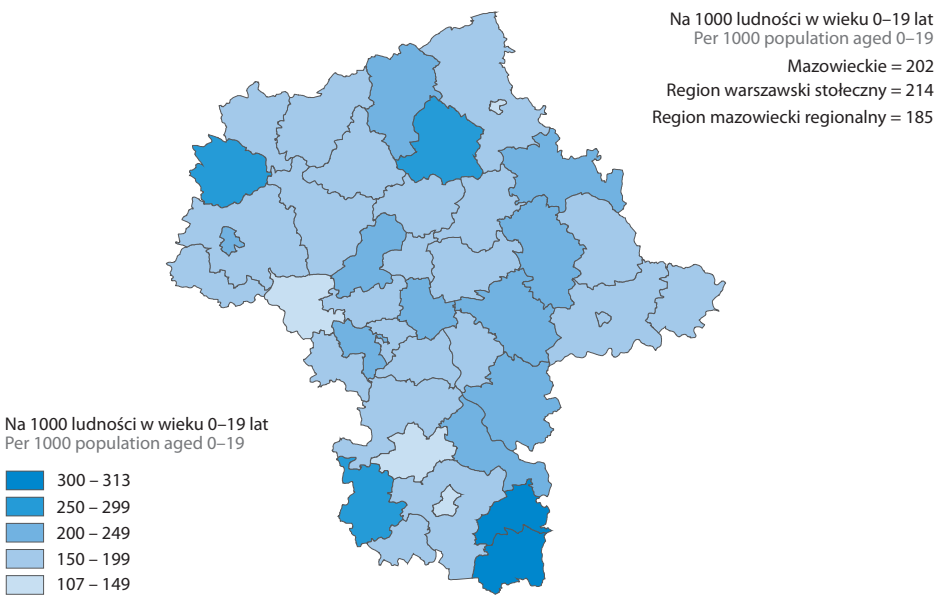

W 2020 r. działało 946 bibliotek publicznych i ich filii, w tym 61 filii dla dzieci. Liczba czytelników bibliotek publicznych w wieku do 19 lat wyniosła 232,1 tys. i zmniejszyła się w ciągu 5 lat o 20,7%, przy czym liczba dzieci w wieku do 15 lat aktywnie wypożyczających była mniejsza o 12,6%, a w wieku 16–19 lat o 42,1%. W porównaniu z 2019 r. czytelników w wieku do 19 lat było mniej o 19,4%. Młodzi czytelnicy stanowią ok. 1/3 ogólnej ich liczby.

W 2020 r. w województwie były 143 muzea i oddziały muzealne, a udostępnione przez nie wystawy obejrzało w zorganizowanych grupach 143,0 tys. młodzieży szkolnej, tj. mniej o 85,6% niż 5 lat wcześniej i o 82,3% niż przed rokiem. Z oferty edukacyjnej muzeów organizowanej w formie lekcji muzealnych i warsztatów skorzystało 2641,0 tys. dzieci i młodzieży.

Przytoczone dane wskazują, że restrykcje wprowadzone w związku z pandemią COVID-19 miały duży wpływ na funkcjonowanie instytucji kultury. Ograniczenia w korzystaniu z omawianych instytucji spowodowały, że w 2020 r. czytelników bibliotek w wieku do 19 lat było więcej niż młodzieży szkolnej zwiedzającej muzea i wystawy muzealne w zorganizowanych grupach; w latach wcześniejszych młodych czytelników było trzykrotnie mniej.

In 2020, there were 946 public libraries and their branches, including 61 branches for children. The number of library users of public libraries up to 19 years old amounted to 232.1 thousand and decreased over 5 years by 20.7%, while the number of children up to 15 years of age actively borrowing was lower by 12.6%, and those aged 16–19 by 42.1%. Compared to 2019, there were 19.4% less library users aged up to 19 years. Young library users constitute about 1/3 of their total number.

In 2020, there were 143 museums and museum branches in the Voivodship, and the exhibitions they made available were visited in organised groups by 143.0 thousand primary and secondary school students, i.e. less by 85.6% than 5 years earlier and by 82.3% than the year before. 2,641.0 thousand children and youth took advantage of the educational offer of museums, organised in the form of museum lessons and workshops.

The cited data show that the restrictions introduced in connection with the COVID-19 pandemic had a large impact on the functioning of cultural institutions. Due to limitations in the use of the discussed institutions, in 2020 there were more library users aged up to 19 than primary and secondary school students visiting museums and museum exhibitions in organised groups; in the previous years, there were three times less young library users.

Aktywność sportowa dzieci i młodzieży
Sport activity of children and youth

Dane za lata 2018 i 2020 opracowano wykorzystując estymację bezpośrednią z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.
Data for 2018 and 2020 were compiled using direct estimation including imputation for units which refused to participate in the survey.

	2014	2018	2020
Ćwiczący w wieku do 18 lat w klubach sportowych Persons practising sport up to 18 years of age in sports clubs	80 841	124 756	104 146
na 1000 ludności tej grupy wieku per 1000 population of this age group	78	115	95
chłopcy boys	55 653	85 225	68 943
dziewczęta girls	25 188	39 531	35 203

Ćwiczący w wieku do 18 lat w klubach sportowych
Persons practising sport up to 18 years of age in sports clubs

W tysiącach
In thousands

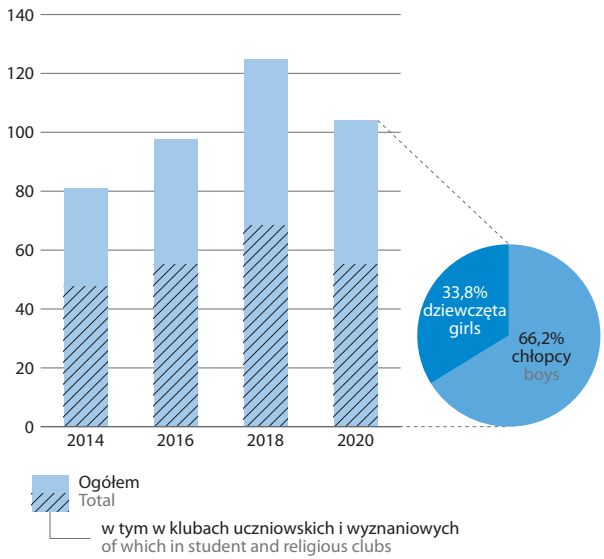

Na 1000 ludności danej płci i grupy wieku
Per 1000 population of given sex and age group

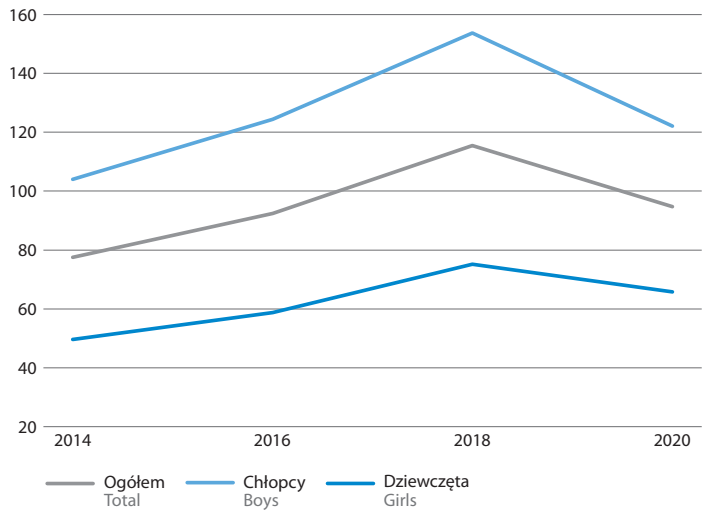

Ćwiczący w wieku do 18 lat w klubach sportowych w 2020 r.

Persons practising sport up to 18 years of age in sports clubs in 2020

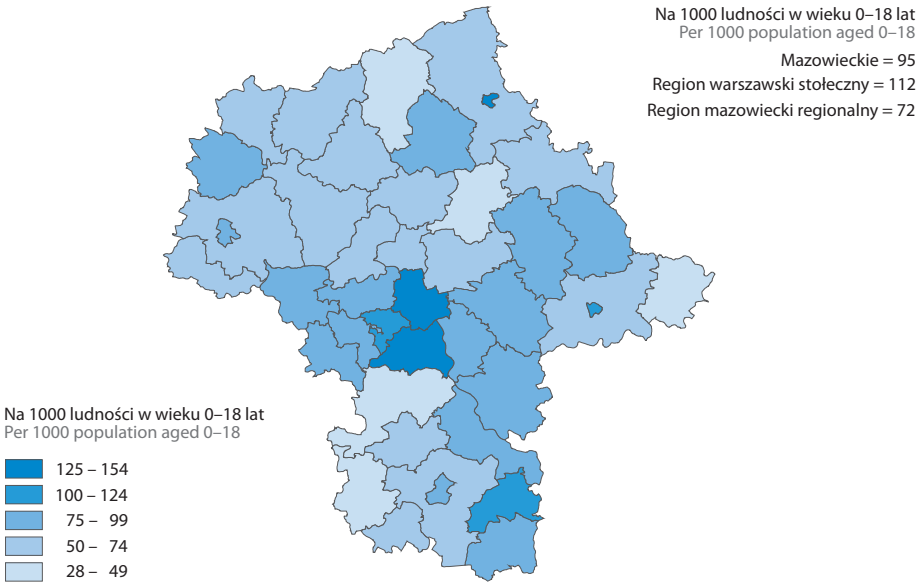

Juniorzy i juniorki według dziedzin sportu w 2020 r.

Juniors by sports fields in 2020

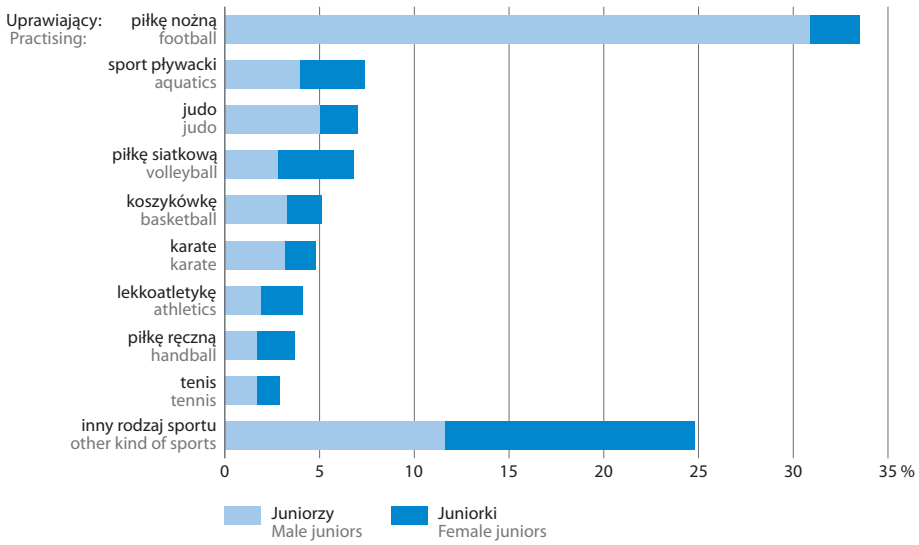

Jednym ze sposobów aktywnego spędzania czasu wolnego jest sport. W 2020 r. w województwie mazowieckim działało 1455 klubów sportowych, w których ćwiczyło 104,1 tys. osób w wieku do 18 lat, tj. 9,5% ogółu tej populacji (w Polsce 9,7%). Sportem bardziej interesują się chłopcy niż dziewczęta; w 2020 r. spośród ogółu chłopców aktywnie uprawiało sport 12,2%, a spośród ogółu dziewcząt – 6,6%. Dzieci i młodzież stanowią prawie 3/4 ogólnej liczby ćwiczących w klubach sportowych; w 2020 r. w województwie było to 74,6%, w kraju – 70,3%.

W 2020 r. w 2443 sekcjach sportowych poszczególne rodzaje sportu trenowało 111,7 tys. juniorów i juniorek, przy czym osoby uprawiające kilka rodzajów sportu są liczone wielokrotnie. Najwięcej juniorów trenowało piłkę nożną (46,8%), a najwięcej juniorek – siatkówkę (11,8%). Dziedziny sportu zdominowane przez chłopców to, poza piłką nożną, m.in. sport motorowy, rugby i szachy, a najbardziej sfeminizowane – cheerleading, gimnastyka, sporty taneczne i jeździectwo. Dziedziną sportu, w której obserwuje się równowagę płci trenujących pozostaje lekkoatletyka.

One of the ways of spending free time actively is sport. In 2020, 1455 sports clubs were operating in Mazowieckie Voivodship, with 104.1 thousand participants up to 18 years of age, i.e. 9.5% of the total of this population (9.7% in Poland). Boys are more interested in sport than girls; in 2020, 12.2% of all boys were actively involved in sports, and 6.6% of all girls. Children and youth account for almost 3/4 of the total number of persons practicing in sports clubs; in 2020, it was 74.6% in the Voivodship, and 70.3% in the country.

In 2020, 111.7 thousand juniors trained individual types of sport in 2443 sports sections, with persons practicing several types of sport being counted many times. Most male juniors trained football (46.8%), and the most female juniors – volleyball (11.8%). The sports dominated by boys include, apart from football, motor sports, rugby and chess, and the most feminised – cheerleading, gymnastics, dance sports and horse riding. The field of sport in which the balance of the sexes of the trainers is observed is athletics.

Zajęcia pozaszkolne dzieci i młodzieży
Extracurricular activities of children and youth

	2015	2019	2020
Uczestnicy kół zainteresowań w placówkach wychowania pozaszkolnego [a] Participants in extracurricular activities in extracurricular education institutions [a]	84 936	81 798	75 334
Dzieci i młodzież szkolna w centrach kultury, domach i ośrodkach kultury, klubach i świetlicach: School children and youth in centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres:			
członkowie grup artystycznych members of artistic groups	18 580	18 299	15 272
członkowie kół/klubów/sekcji members of groups/clubs/sections	30 980	43 730	36 260
absolwenci kursów graduates of courses	6 202	10 648	8 390

Uczestnicy kół zainteresowań w placówkach wychowania pozaszkolnego [a]
Participants in extracurricular activities in extracurricular education institutions [a]

Na 1000 ludności w wieku 3–18 lat
Per 1000 population aged 3–18

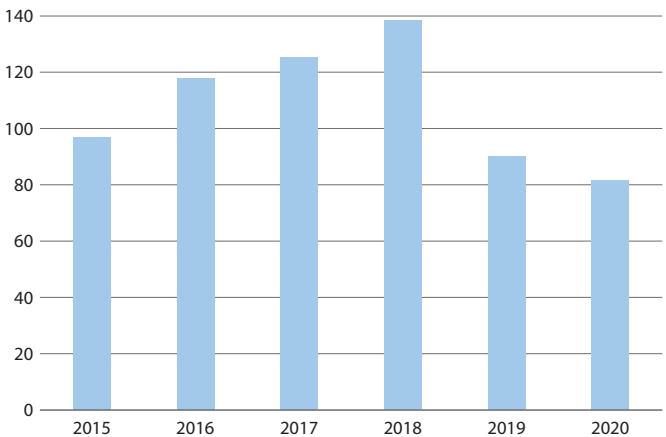

Według form zajęć
By form of classes

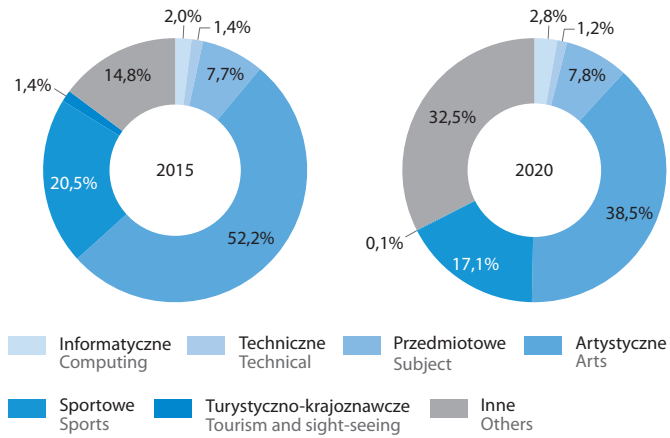

a Biorący systematyczny udział w pracy kół w okresie od 1 września roku poprzedzającego rok badany do 31 sierpnia roku badanego.
a Regularly participating in extracurricular activities in the period from 1 September of the year preceding the surveyed year to 31 August of the surveyed year.

Dzieci i młodzież szkolna w centrach kultury, domach i ośrodkach kultury, klubach i świetlicach w 2020 r.

School children and youth in centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres in 2020

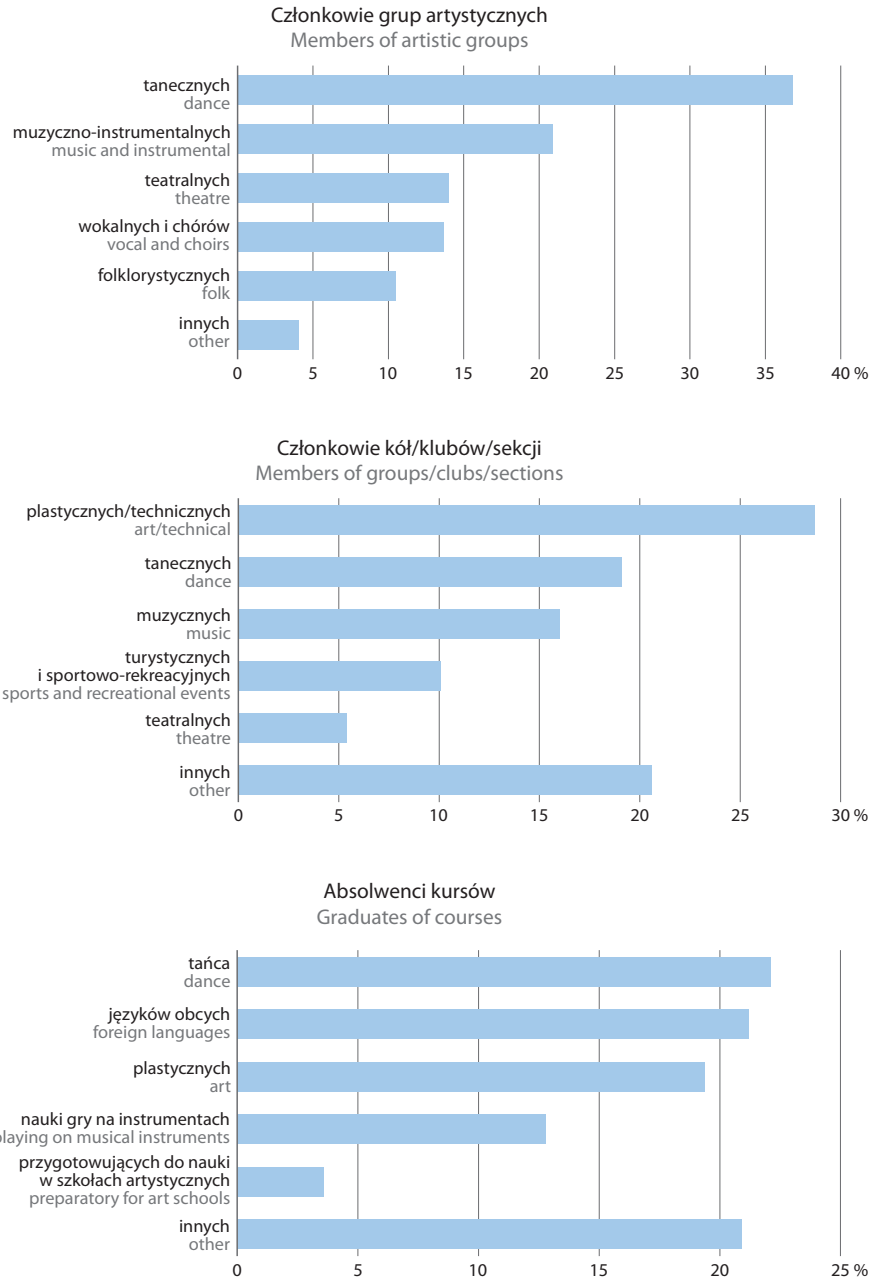

Działalność ukierunkowaną na pozaszkolną pracę z dziećmi i młodzieżą prowadzą m.in. placówki oświatowo-wychowawcze, takie jak: pałace młodzieży, młodzieżowe domy kultury, ogniska pracy pozaszkolnej, międzyszkolne ośrodki sportowe, ogrody jordanowskie i inne placówki o charakterze specjalistycznym (artystyczne, politechniczne, naukowe itp.). W 2020 r. w różnych formach zajęć prowadzonych przez te jednostki uczestniczyło 75,3 tys. dzieci i młodzieży (o 11,3% mniej niż w 2015 r.), w tym 29,0 tys. w zajęciach artystycznych, a 12,9 tys. w zajęciach sportowych.

Aktywny udział w działalności kulturalnej umożliwiają centra, domy i ośrodki kultury, kluby oraz świetlice, których oferta skierowana jest do społeczności lokalnych. W 2020 r. na terenie województwa funkcjonowało 306 takich instytucji. W prowadzonych przez nie amatorskich grupach artystycznych swoje zainteresowania rozwijało 15,3 tys. dzieci i młodzieży szkolnej (66,9% wszystkich członków), a w kołach/klubach/sekcjach – 36,3 tys. (odpowiednio 50,5%). Kursy organizowane przez wspomniane placówki ukończyło 8,4 tys. dzieci i młodzieży (70,6%). W porównaniu z 2015 r. dzieci i młodzieży szkolnej korzystających z oferty wymienionych instytucji było więcej o 7,5%, a w stosunku do 2019 r. mniej o 17,6%.

Activities focused on extracurricular work with children and youth are carried out, among others, by educational institutions, such as: youth centres, cultural establishments for youth, extracurricular interest groups, interschool sports centers, Jordan's gardens and other specialist establishments (artistic, polytechnic, scientific, etc.). In 2020, 75.3 thousand children and youth participated in various forms of activities conducted by these units (11.3% less than in 2015), including 29.0 thousand in artistic classes and 12.9 thousand in sports activities.

Active participation in cultural activities is possible thanks to centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres the offer of which is addressed to local communities. In 2020, 306 such institutions operated in the Voivodship. In their amateur artistic groups, 15.3 thousand school children and youth (66.9% of all members) developed their interests, and in groups/clubs/sections – 36.3 thousand (50.5% respectively). 8.4 thousand children and youth (70.6%) completed the courses organised by the above-mentioned institutions. Compared to 2015, primary and secondary school students using the offer of these institutions were 7.5% more, and compared to 2019, 17.6% less.

Wypadki. Zagrożenia
Accidents. Threats

Zgony dzieci i młodzieży spowodowane przyczynami zewnętrznymi
Deaths of children and youth due to external causes

	2015	2019	2020	2015	2019	2020
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			na 100 tys. ludności tej grupy wieku per 100 thousand population of this age group		
Zgony dzieci i młodzieży w wieku 0–19 lat z powodu przyczyn zewnętrznych Deaths of children and youth aged 0–19 due to external causes	97	110	107	8,8	9,7	9,3
w tym z powodu wypadków of which due to accidents	64	65	52	5,8	5,7	4,5

Zgony dzieci i młodzieży w wieku 0–19 lat z powodu przyczyn zewnętrznych
Deaths of children and youth aged 0–19 due to external causes

Według grup wieku
By age groups

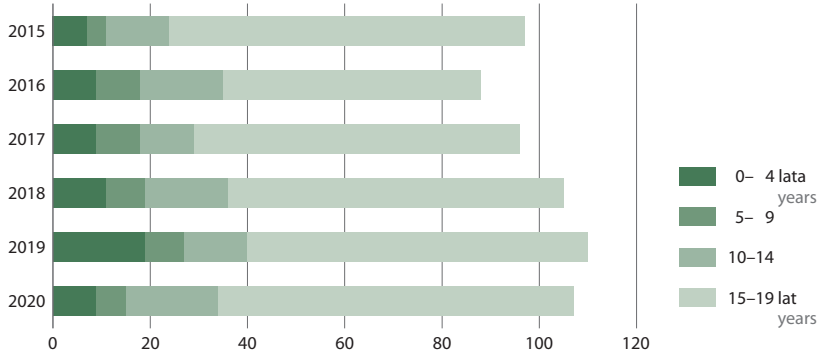

Według płci
By sex

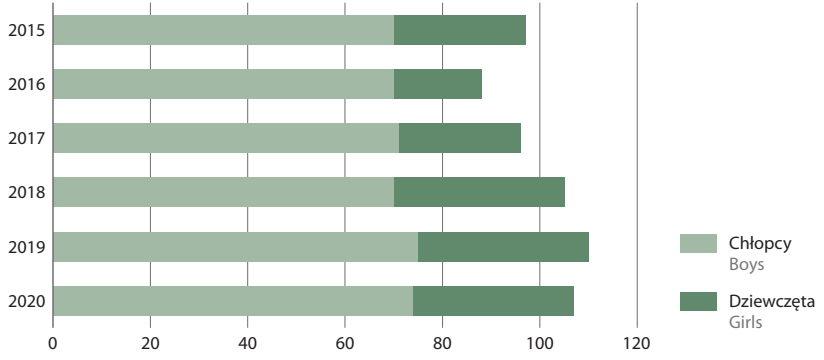

W 2020 r. – według przyczyn
In 2020 – by causes

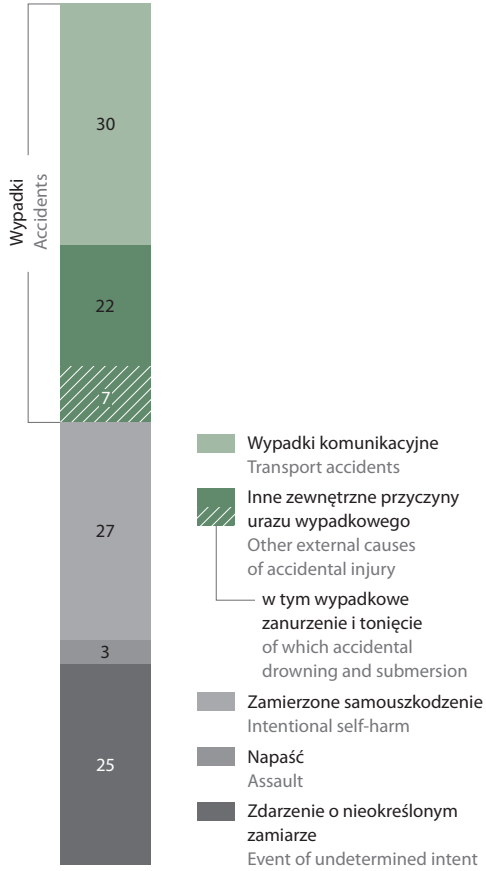

Zamachy samobójcze[a] dzieci i młodzieży w wieku 0–18 lat
Suicides[a] of children and youth aged 0–18

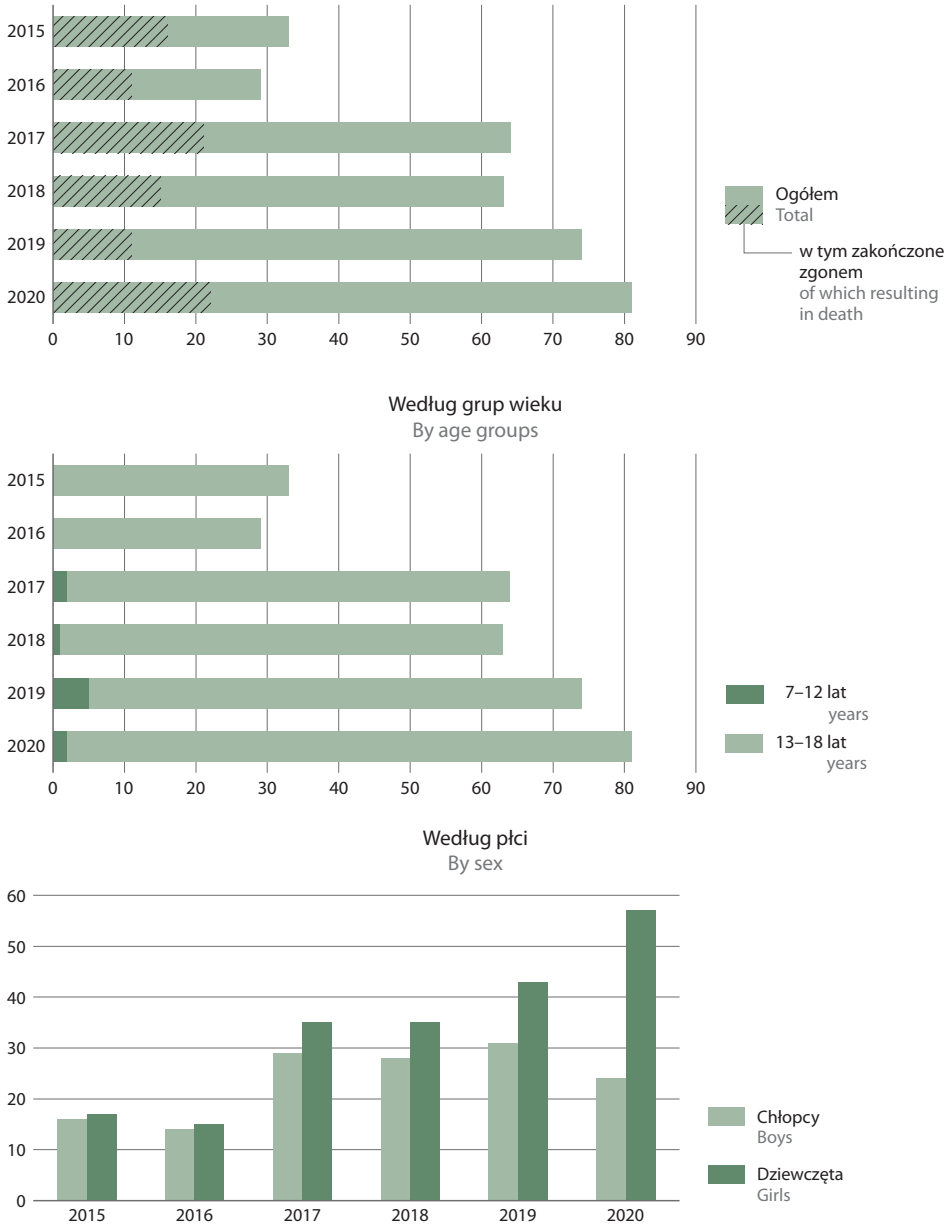

a Usiłowane i dokonane.
Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.
a Attempted and committed.
S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

Poważne zagrożenie dla dzieci i młodzieży stanowią urazy i zatrucia spowodowane przyczynami zewnętrznymi, tj. niezwiązanymi z czynnikami chorobowymi. W województwie mazowieckim w 2020 r. były one przyczyną 107 zgonów dzieci (o 10 więcej niż w 2015 r.). Najczęściej dochodziło do wypadków komunikacyjnych (28,0%) oraz samookaleczeń (25,2%).

Narastającym problemem społecznym są samobójstwa młodzieży. W 2020 r. na swoje życie targnęło się 81 osób w wieku do 18 lat; o 48 więcej niż pięć lat wcześniej. W omawianej retrospekcji średnio 31% zamachów samobójczych było skutecznych, tj. zakończyło się zgonem. U nastolatków próby samobójcze często są formą „wołania o pomoc". Według standardów Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) powinno być 10 lekarzy specjalistów psychiatrii dzieci i młodzieży na każde 100 tys. tej populacji; w 2020 r. w województwie mazowieckim było ich czterech (w kraju trzech).

A serious threat to children and youth are injuries and poisoning caused by external causes, i.e. not related to disease factors. In Mazowieckie Voivodship in 2020 they were the cause of 107 child deaths (10 more than in 2015). The most common were road accidents (28.0%) and self-injuries (25.2%).

Youth suicides are a growing social problem. In 2020, 81 persons under the age of 18 took their own lives; by 48 more than five years earlier. In the discussed retrospection, on average, 31% of suicide attempts were successful, i.e. they ended in death. In teenagers, suicide attempts are often a form of "cry for help". According to the standards of the World Health Organization (WHO), there should be 10 medical specialists in child and youth psychiatry per every 100 thousand of this population; in 2020, there were four of them in Mazowieckie Voivodship (three in the country).

Wypadki drogowe
Road accidents

		2015	2019	2020
Wypadki drogowe z udziałem małoletnich Road accidents with participation of minors		547	454	320
Małoletnie ofiary wypadków drogowych Minor casualties of road accidents	zabici fatalities	23	14	14
	ranni injured	555	467	309
Wypadki drogowe spowodowane przez małoletnich Road accidents caused by minors		130	95	72

Małoletnie ofiary wypadków drogowych
Minor casualties of road accidents

Ź r ó d ł o: na str. 76 i 77 dane Komendy Głównej Policji.
S o u r c e: on page 76 and 77 data of the National Police Headquarters.

Wypadki drogowe spowodowane przez małoletnich
Road accidents caused by minors

Główne przyczyny wypadków drogowych spowodowanych przez małoletnich
Main causes of road accidents caused by minors

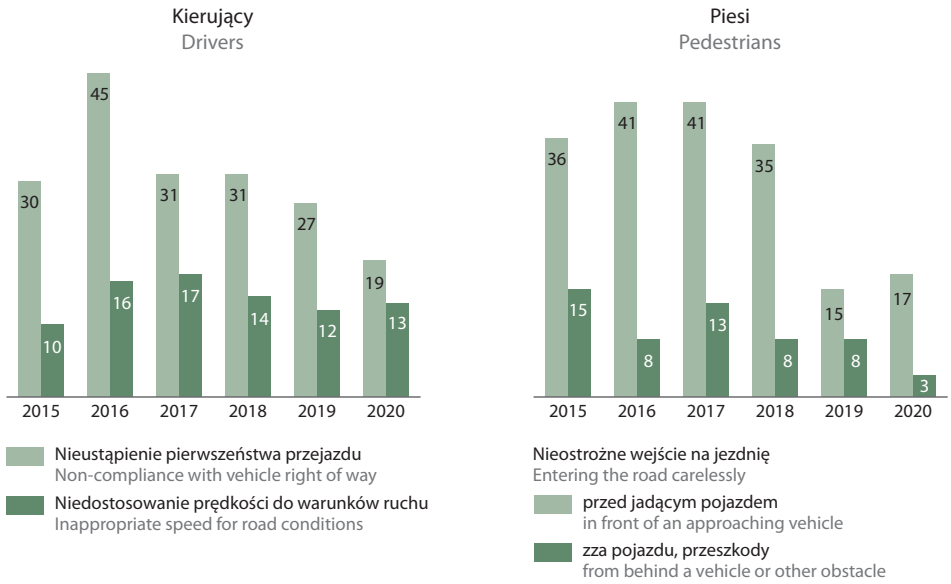

Co roku na drogach województwa mazowieckiego dochodzi średnio do 490 wypadków z udziałem dzieci i młodzieży, w których 19 małoletnich ponosi śmierć, a 506 zostaje rannych. Małoletni byli najbardziej zagrożeni w ruchu drogowym w roku 2016, kiedy to odnotowano najwięcej wypadków z ich udziałem. Od tego czasu zarówno liczba wypadków, jak i rannych dzieci wykazuje tendencję zniżkową; w porównaniu z 2015 r. notowano spadek odpowiednio o 41% i 44%. Wśród ofiar śmiertelnych najliczniejszą grupę stanowi młodzież w wieku 15–17 lat (średnio 10 osób), natomiast wśród rannych – dzieci w wieku 7–14 lat (przeciętnie 235). Głównymi przyczynami wypadków drogowych spowodowanych przez małoletnich jest nieustąpienie pierwszeństwa przejazdu oraz nieostrożne wejście na jezdnię przed jadącym pojazdem; w 2020 r. przyczyny te stanowiły odpowiednio 26% i 24% wszystkich zdarzeń.

Every year, on the roads of Mazowieckie Voivodship there are an average of 490 accidents involving children and youth, in which 19 minors are killed and 506 are injured. Minors were most at risk in road traffic in 2016, when the highest number of road accidents involving them was recorded. Since then, both the number of accidents and injured children have shown a downward trend; compared to 2015, a decrease was recorded by 41% and 44%, respectively. Among the fatalities, the largest group is youth aged 15–17 (10 persons on average), whereas among the injured – children aged 7–14 (235 on average). The main causes of road accidents caused by minors are non-compliance with vehicle right of way and entering the road carelessly in front of an approaching vehicle; in 2020, these causes accounted for 26% and 24% of all events, respectively.

Wypadki w szkołach i placówkach oświatowych
Accidents in schools and education establishments

	2015/16	2019/20	2020/21	2015/16	2019/20	2020/21
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			na 1000 uczniów/wychowanków per 1000 pupils and students/children in care		
Ogółem [a] **Total** [a]	**7 901**	**2 617**	**1 330**			
w tym w: of which in:						
Placówkach wychowania przedszkolnego Pre-primary education establishments	390	99	99	2,1	0,4	0,4
Szkołach podstawowych Primary schools	3 626	1 809	1 029	9,8	3,9	2,2
Gimnazjach Lower secondary schools	2 507	.	.	16,5	.	.
Branżowych szkołach I stopnia [b] Stage I sectoral vocational schools [b]	81	36	27	4,6	1,8	1,3
Liceach ogólnokształcących General secondary schools	763	411	100	9,2	3,5	0,8
Technikach [c] Technical secondary schools [c]	463	239	53	7,6	2,9	0,6

a Dane dotyczą uczniów i wychowanków. b W roku szkolnym 2015/16 w zasadniczych szkołach zawodowych; łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy; w roku szkolnym 2020/21 łącznie z branżowymi szkołami II stopnia. c Łącznie z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.
a Data related to pupils, students and children in care. b In the 2015/16 in school year, basic vocational schools; including special job-training schools; in the 2020/21 school year including stage II sectoral vocational schools. c Including general art schools leading to professional certification.

Według wieku poszkodowanych uczniów/wychowanków
By age of injured pupils and students/children in care

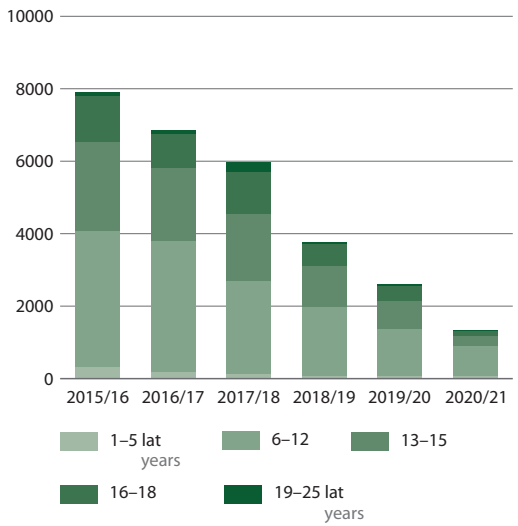

W roku szkolnym 2020/21 – według rodzaju zajęć, w czasie których wypadek miał miejsce
In the 2020/21 school year – by the kind of activity during which the accident happened

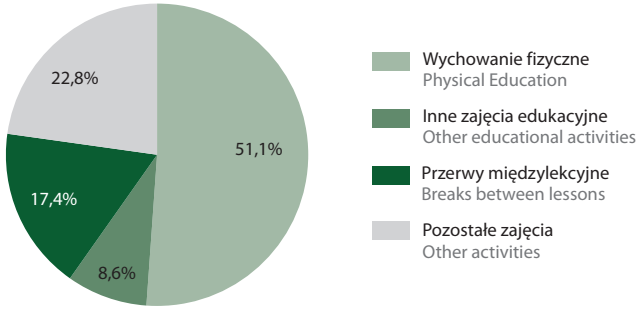

W roku szkolnym 2020/21 – według przyczyn
In the 2020/21 school year – by causes

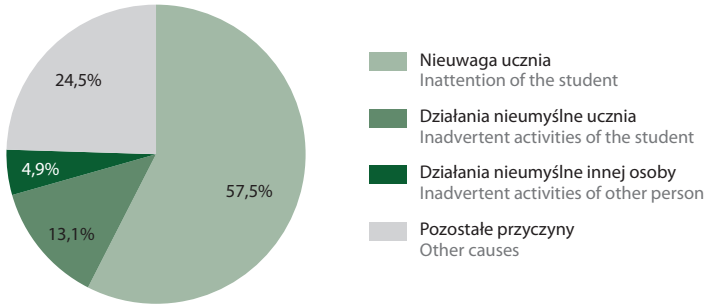

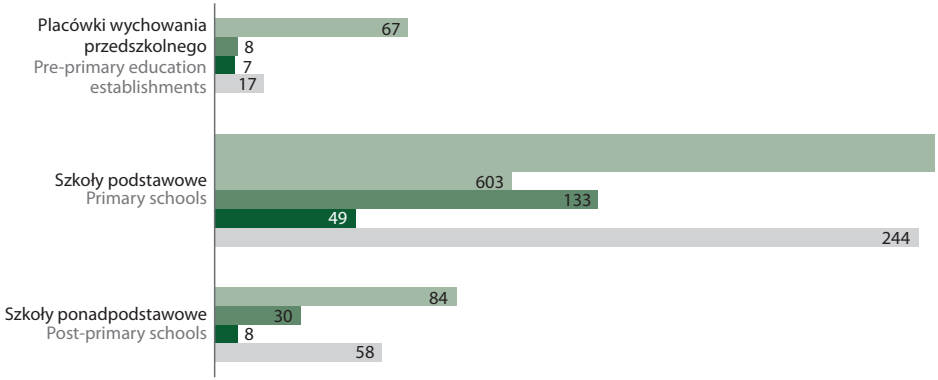

Ź r ó d ł o: na str. 78 i 79 dane Ministerstwa Edukacji i Nauki.
S o u r c e: on page 78 and 79 data of the Ministry of Education and Science.

Szkoły i placówki oświatowe to miejsca, w których często dochodzi do wypadków z udziałem dzieci i młodzieży. Dane od roku szkolnego 2015/16 do 2020/21 wskazują, że w województwie mazowieckim co roku średnio 4739 uczniów i wychowanków ulega wypadkom, w tym 2 śmiertelnym, a 18 ciężkim. W dwóch ostatnich latach notowano znaczny spadek liczby wypadków, bowiem edukacja – z uwagi na pandemię COVID-19 – była prowadzona w znacznej mierze w formie zdalnej.

Najbardziej zagrożeni wypadkami byli 12–14-latkowie; w początkowych latach analizy na 1000 ludności w tym wieku wypadkom ulegało 16–17 dzieci.

Do największej liczby wypadków dochodzi w czasie zajęć wychowania fizycznego (51% ogółu w roku szkolnym 2020/21) oraz w czasie przerw międzylekcyjnych (17%). Główną przyczyną wypadków w szkołach i placówkach oświatowych jest nieuwaga uczniów (58%), a w dalszej kolejności działanie nieumyślne ucznia (13%).

Schools and other education establishments are places where accidents involving children and youth occur frequently. The data from the school year 2015/16 to 2020/21 show that in Mazowieckie Voivodship, an average of 4739 students and children in care are injured due to accidents every year, including 2 fatal and 18 severe accidents. In the last two years, there has been a significant drop in the number of accidents, as education – due to the COVID-19 pandemic – was largely conducted remotely.

12–14-year-olds ware most at risk of accidents; in the first years of the analysis, 16–17 children per 1000 population of this age were involved in accidents.

The largest number of accidents occur during Physical Education classes (51% of the total in the 2020/21 school year) and during inter-lessons breaks (17%). The main cause of accidents in schools and other education establishments is the inattention of students (58%), followed by inadvertent activities of the student (13%).

Przemoc w rodzinie (według procedury „Niebieskie Karty”[a])
Domestic violence (according to "Blue Cards" procedure[a])

	2015	2019	2020
Osoby niepełnoletnie, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie Minors suspected of being victims of domestic violence	2 165	2 819	2 667
Dzieci odebrane z rodziny[b] w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka Children taken from the family[b] in a situation of immediate threat to life or health of the child	75	95	66
Osoby niepełnoletnie, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie Minors who are suspected of using domestic violence	89	93	118

a Dane dotyczą tylko procedur wszczętych w danym roku. b Na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
a Data only apply to procedures incurred in a given year. b On the basis of article 12a of the Law on Counteracting Domestic Violence.

Osoby niepełnoletnie, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie
Minors suspected of being victims of domestic violence

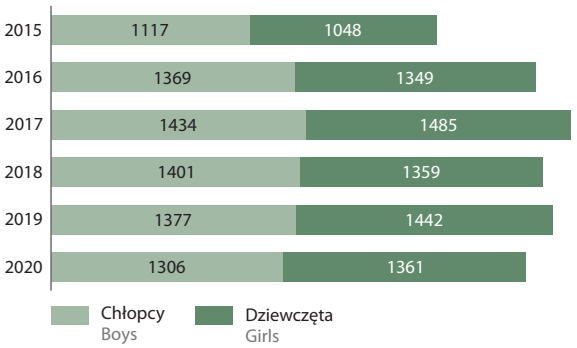

Na 10 tys. ludności w wieku 0–17 lat danej płci
Per 10 thousand population aged 0–17 of given sex

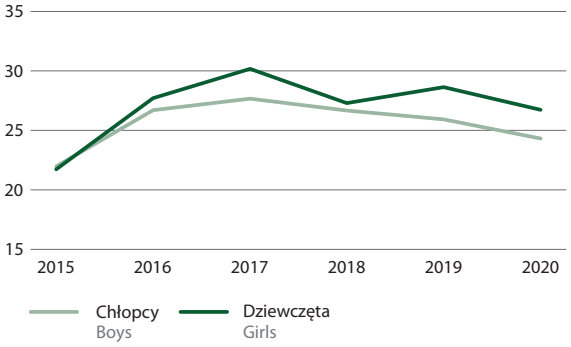

W latach 2015–2020[a] – na 10 tys. ludności w wieku 0–17 lat
In the years 2015–2020[a] – per 10 thousand population aged 0–17

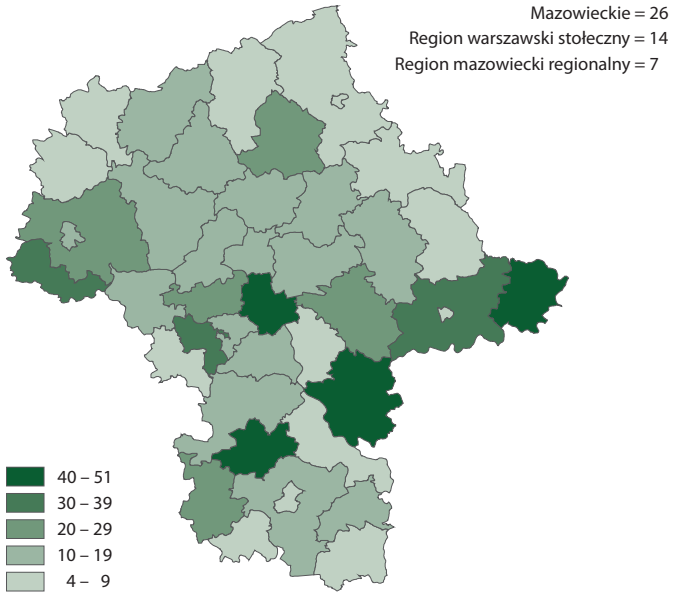

a Średnia z danego okresu.
a Average from a given period.

Dzieci odebrane z rodziny w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka

Children taken from the family in a situation of immediate threat to life or health of the child

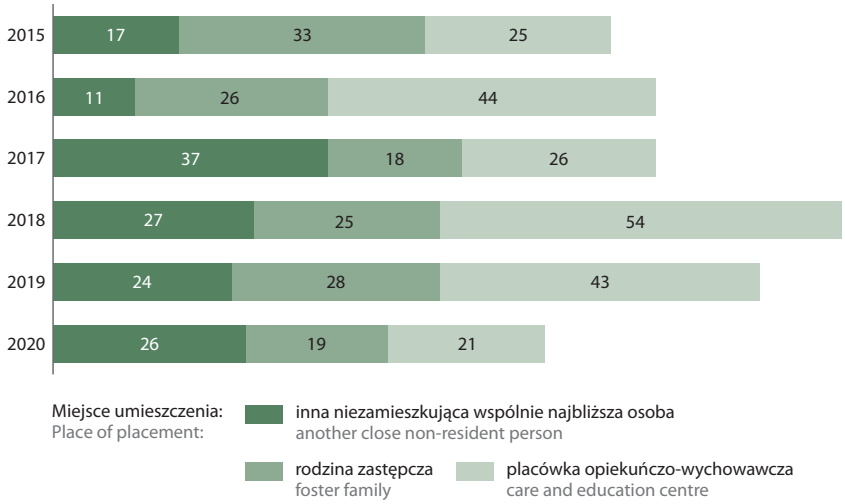

Osoby niepełnoletnie, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie

Minors who are suspected of using domestic violence

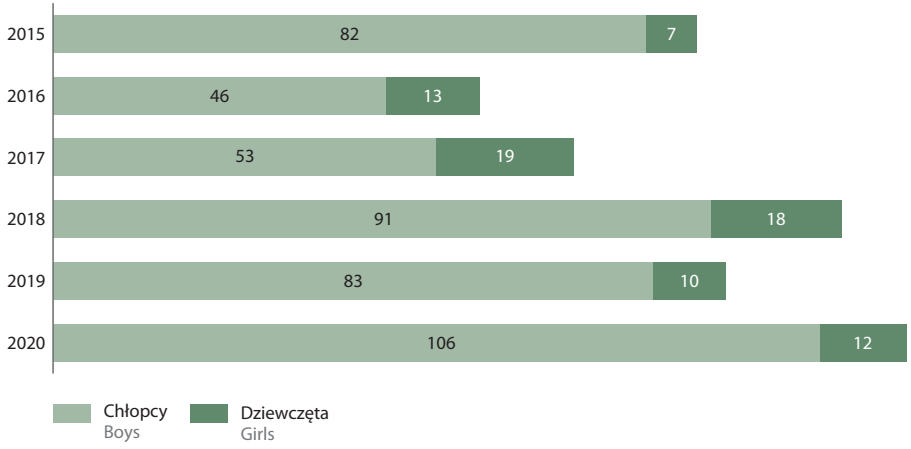

Nie wszystkie dzieci mogą czuć się bezpiecznie w domu rodzinnym. W latach 2015–2020 notowano rosnący trend liczby nowych przypadków przemocy domowej nad małoletnimi. O ile w 2015 r. na 10 tys. osób w wieku do lat 17 przypadało 22 małoletnich, którzy mogli być dotknięci przemocą, to pięć lat później takich dzieci było już 25. Najwyższe wskaźniki przemocy wobec dzieci (średnio powyżej 40) odnotowano w powiatach: białobrzeskim, łosickim, m.st. Warszawie i garwolińskim. Należy mieć świadomość, że prezentowane dane dotyczą tylko tych rodzin, dla których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty".

Co roku dochodzi do przypadków odebrania dzieci z rodziny w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia. Dzieci te umieszczane są u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej (w 2020 r. – 26), w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (21) lub w rodzinach zastępczych (19).

Należy dodać, że w 2020 r. sytuacja związana z pandemią COVID-19 znacząco utrudniła pracę podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Not all children can feel safe in the family home. In the years 2015–2020, there was a growing trend in the number of new cases of domestic violence over minors. While in 2015, there were 22 minors per 10 thousand persons under 17 years old who could be affected by violence, five years later there were 25 such children. The highest rates of violence against children (on average above 40) were recorded in the following powiats: białobrzeski, łosicki, m.st. Warszawa and garwoliński. One should be aware that the presented data apply only to those families for which the "Blue Cards" procedure was initiated.

Every year, there are cases of taking away children from their families in a situation of immediate threat to life or health. These children are placed at another close non-resident person (in 2020 – 26), in care and education centres (21) or in foster families (19).

It should be added that in 2020 the situation related to the COVID-19 pandemic significantly impeded the work of entities acting to counteract domestic violence.

Ź r ó d ł o: na str. 80 i 81 dane Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie.
S o u r c e: on pages 80 and 81 data of the Mazovian Voivodship Office in Warsaw.

Picie napojów alkoholowych
Drinking alcoholic beverages

		III klasy gimnazjów Grades 3 of lower secondary schools			II klasy szkół ponadgimnazjalnych Grades 2 of upper secondary schools		
		ogółem total	chłopcy boys	dziewczęta girls	ogółem total	chłopcy boys	dziewczęta girls
		w % badanej populacji in % of population surveyed					
Picie napojów alkoholowych Drinking alcoholic beverages	kiedykolwiek w życiu anytime in life	78,4	78,7	78,2	93,2	92,1	94,7
	w ciągu 12 miesięcy przed badaniem during 12 months before the survey	66,4	66,6	66,3	89,7	89,1	90,5
	w ciągu 30 dni przed badaniem during 30 days before the survey	42,4	41,1	43,4	76,7	75,8	77,8
Silne upicie się[a] Severe intoxication[a]	kiedykolwiek w życiu anytime in life	29,9	31,4	28,5	60,1	64,2	55,1
	w ciągu 12 miesięcy przed badaniem during 12 months before the survey	23,9	25,3	22,6	44,2	47,1	40,6
	w ciągu 30 dni przed badaniem during 30 days before the survey	9,7	11,6	7,9	17,6	20,4	14,1

a Wypicie tyle, żeby np. zataczać się, bełkotać, nie pamiętać co się działo.
a Drinking so much, that it resulted in e.g. staggering, not being able to speak properly or not remembering what happened.

Poziom kontaktów z wybranymi napojami alkoholowymi (w ciągu 30 dni przed badaniem)
Level of contact with selected alcoholic beverages (during 30 days before the survey)

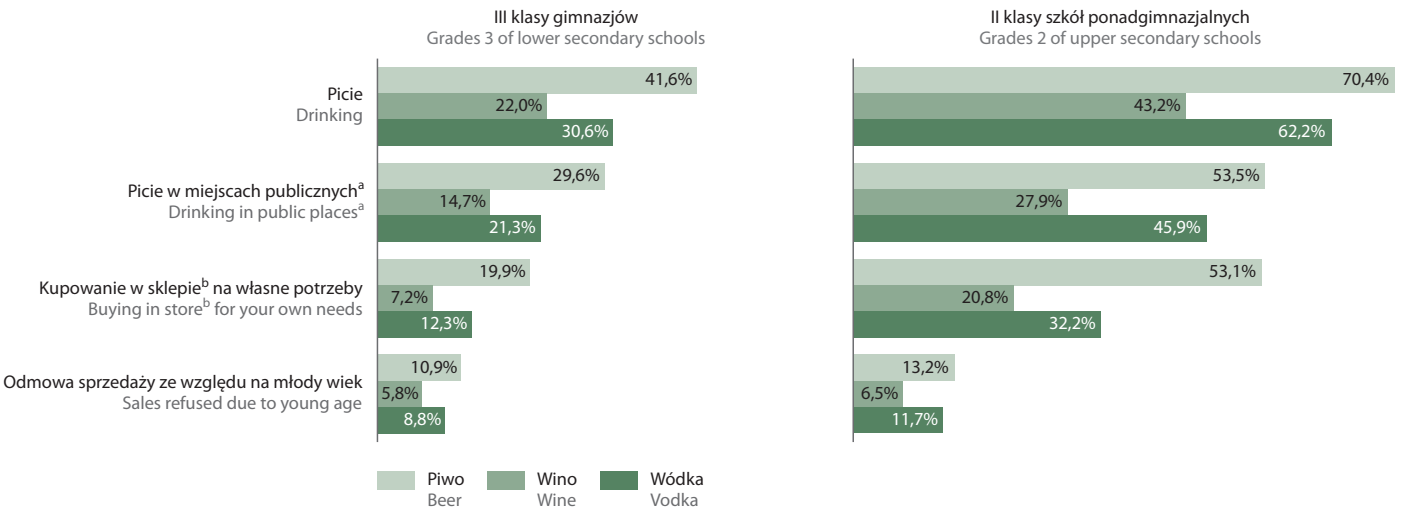

a Pub, bar, kawiarnia, restauracja, dyskoteka. b Sklep monopolowy, sklep osiedlowy, supermarket, sklep na stacji paliw itp.
a Pub, bar, restaurant, disco. b Liquor store, grocery store, supermarket, kiosk on petrol station etc.

Nasilenie nietrzeźwości (przy ostatnim piciu napojów alkoholowych)
Severity of intoxication (after the last drinking of alcoholic beverages)

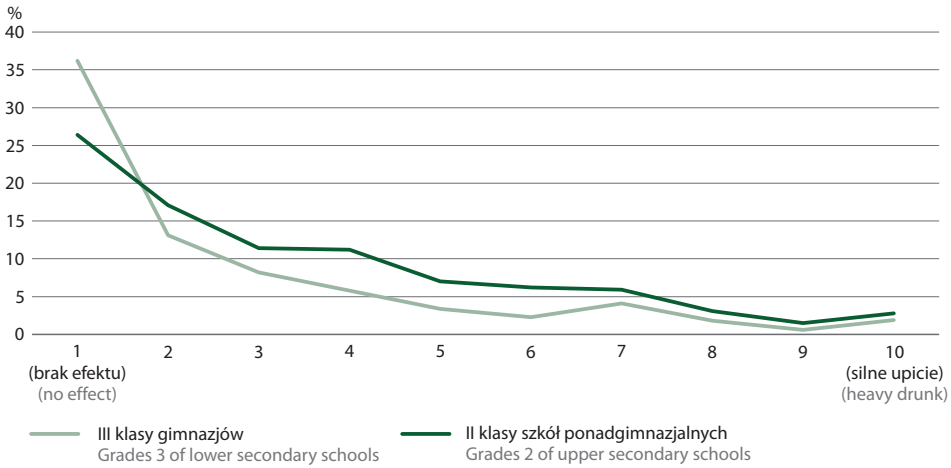

Pozwolenie ze strony rodziców na picie napojów alkoholowych
Parental permission to drink alcoholic beverages

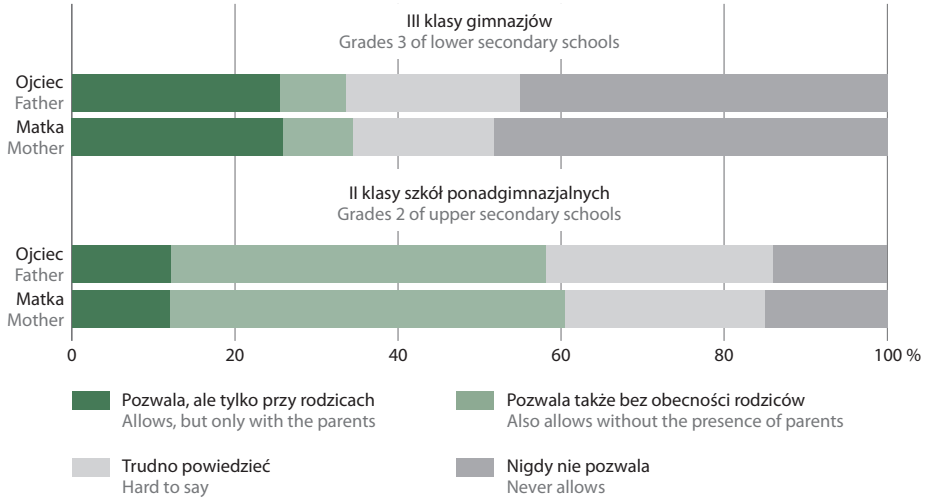

Ź r ó d ł o: na str. 82 i 83 dane Instytutu Psychiatrii i Neurologii; wyniki badania ESPAD przeprowadzonego w maju i czerwcu 2019 r.

S o u r c e: on page 82 and 83 data of the Institute of Psychiatry and Neurology; results of the ESPAD survey conducted in May and June 2019.

Do głównych problemów dotyczących młodego pokolenia należy nadużywanie alkoholu. Według badania przeprowadzonego w 2019 r., niemal wszyscy uczniowie szkół ponadpodstawowych (niezależnie od płci i wieku) chociaż raz w życiu próbowali jakiegoś rodzaju alkoholu – w województwie mazowieckim przyznało się do tego około 86% ankietowanych. Zazwyczaj ci, którzy pili alkohol kiedykolwiek w życiu, pili go także w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem. Dotyczy to zwłaszcza uczniów II klas szkół ponadgimnazjalnych; w przypadku uczniów III klas gimnazjów odsetki te są nieco niższe. Wyniki badania pokazują wysoki poziom rozpowszechnienia wśród młodzieży tak ryzykownego zachowania, jakim jest upijanie się. Prawie 30% badanych gimnazjalistów i ponad 60% uczniów szkół ponadgimnazjalnych ma za sobą doświadczenie silnego upicia się. Szczególny niepokój budzi wysoki odsetek konsumentów alkoholu wśród uczniów III klas gimnazjów (głównie 15-latków). Przyczynia się do tego łatwy dostęp do tego rodzaju trunków, mimo że według polskiego prawa sprzedaż i podawanie alkoholu nieletnim są zabronione. Nie bez winy są też rodzice, bowiem 1/3 badanych gimnazjalistów ma ich zgodę na picie napojów alkoholowych.

Alcohol abuse is a major problem for the young generation. According to the survey conducted in 2019, almost all students of post-primary schools (regardless of sex and age) at least once in their lives had an alcoholic drink – in Mazowieckie Voivodship about 86% of respondents admitted to have done so. Usually, those who drank alcohol at any time in their life, also drank it during the last 30 days before the survey. It refers especially to second grade students of upper secondary schools; among third grade students of lower secondary schools these percentages are vaguely smaller. The results of the survey show that such a risky behaviour as binge drinking is highly popular among young people. Almost 30% of lower secondary school students surveyed and over 60% of upper secondary school students have experienced heavy drinking. The high percentage of alcohol consumers among third grade lower secondary school students (mainly 15-year-olds) is particularly worrying. Easy access to this type of liquor contributes to this, although according to Polish law the sale and serving of alcohol to minors is prohibited. The parents are also not without fault, as 1/3 of the surveyed lower secondary school students have their consent to drink alcoholic beverages.

Używanie wybranych substancji psychoaktywnych
Using selected psychoactive substances

		III klasy gimnazjów Grades 3 of lower secondary schools			II klasy szkół ponadgimnazjalnych Grades 2 of upper secondary schools		
		ogółem total	chłopcy boys	dziewczęta girls	ogółem total	chłopcy boys	dziewczęta girls
		w % badanej populacji in % of population surveyed					
Palenie marihuany lub haszyszu (konopi) Smoking marihuana or hashish (cannabis)	kiedykolwiek w życiu anytime in life	17,1	20,2	14,0	39,0	43,6	33,5
	w ciągu 12 miesięcy przed badaniem during 12 months before the survey	13,4	16,0	11,0	31,7	34,7	28,1
	w ciągu 30 dni przed badaniem during 30 days before the survey	5,8	6,9	4,8	16,7	19,9	12,9
Używanie alkoholu razem z marihuaną lub haszyszem (kiedykolwiek w życiu) Using alcohol together with marihuana or hashish (anytime in life)		9,2	11,4	7,1	26,1	30,4	20,9

Opinia uczniów na temat dostępności wybranych substancji psychoaktywnych
Feedback from students about availability of selected psychoactive substances

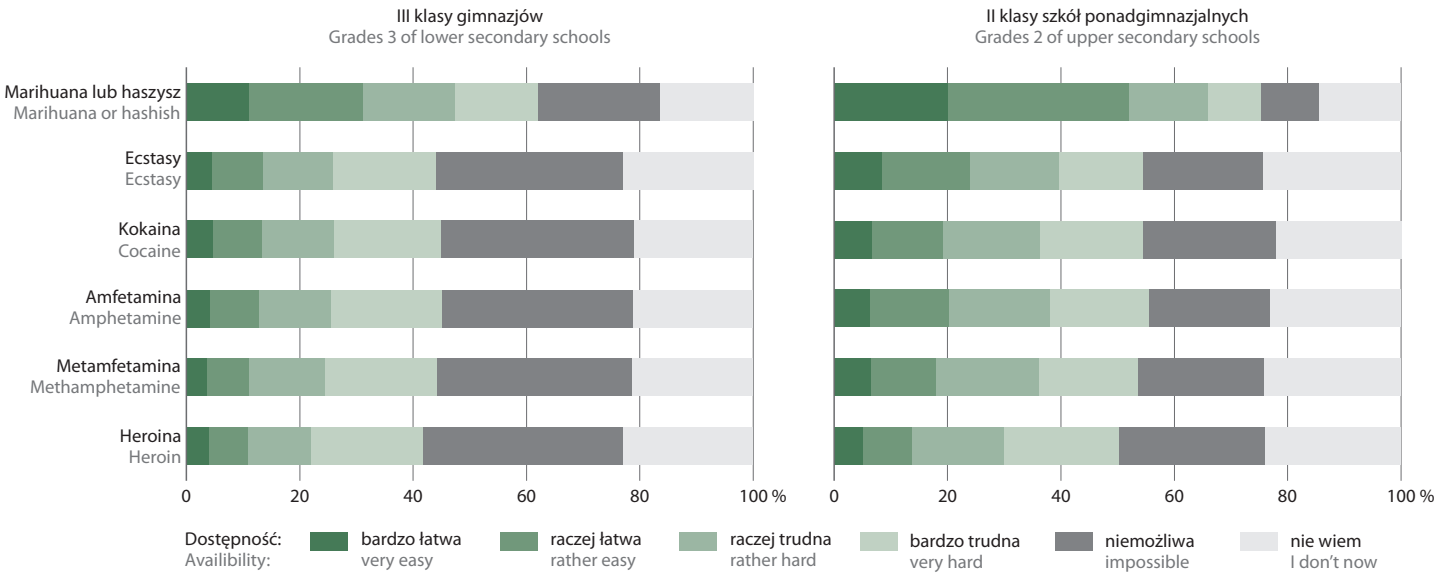

Ź r ó d ł o: na str. 84 i 85 dane Instytutu Psychiatrii i Neurologii; wyniki badania ESPAD przeprowadzonego w maju i czerwcu 2019 r.
S o u r c e: on page 84 and 85 data of the Institute of Psychiatry and Neurology; results of the ESPAD survey conducted in May and June 2019.

Poziom kontaktów z „dopalaczami" (kiedykolwiek w życiu)
Level of contact with legal highs (anytime in life)

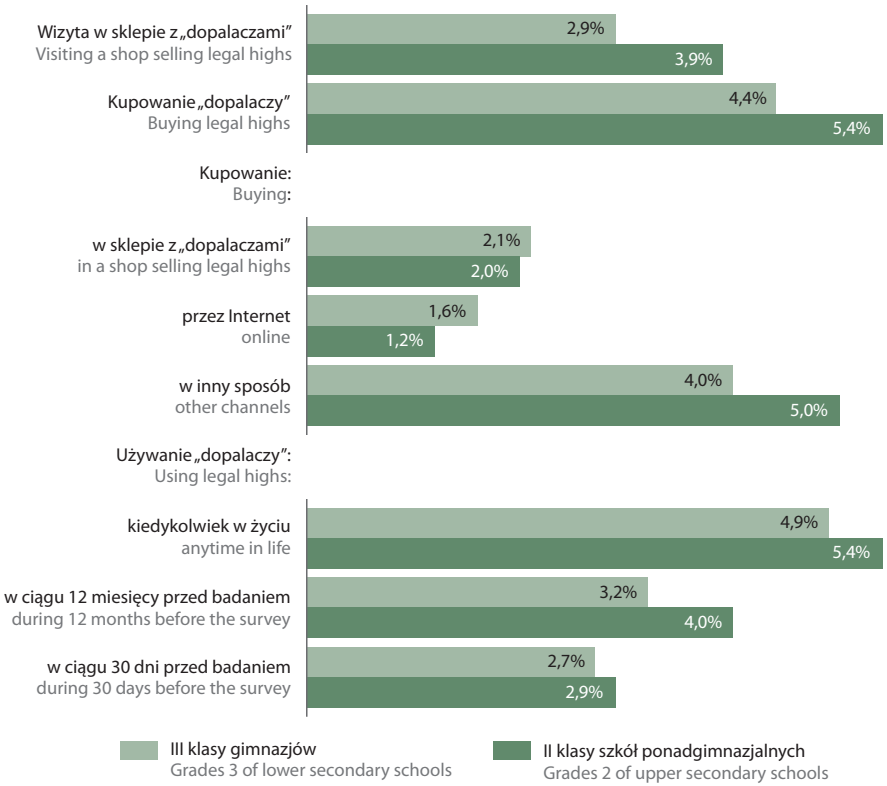

Opinia uczniów na temat dostępności „dopalaczy"
Feedback from students about availability of legal highs

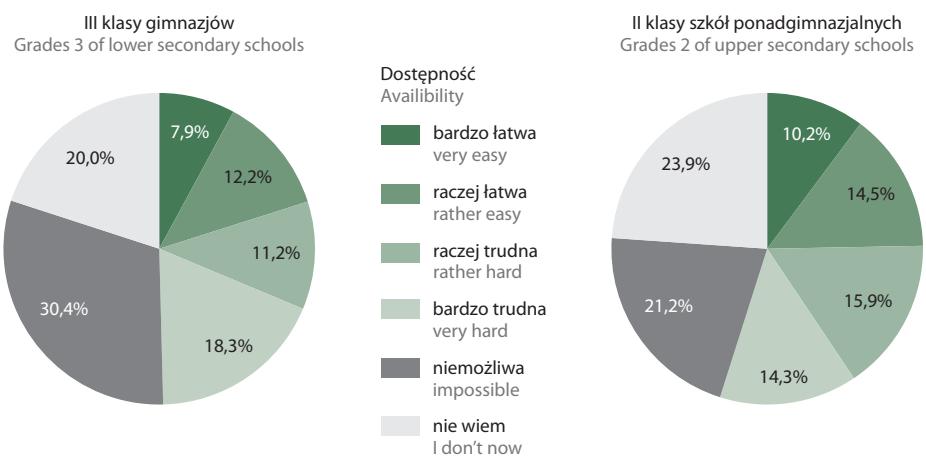

Do ryzykownych zachowań młodzieży, oprócz picia alkoholu, należy zaliczyć używanie przetworów konopi indyjskich – marihuany lub haszyszu. Są to substancje nielegalne, których posiadanie i używanie naraża młodego człowieka na konflikt z prawem. W województwie mazowieckim do palenia chociaż raz w życiu marihuany lub haszyszu przyznało się 17% badanych gimnazjalistów i 39% uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Aktualnych użytkowników jest znacznie mniej – w ciągu 30 dni przed badaniem po substancje te sięgnęło 6% uczniów z młodszej grupy wieku i 17% uczniów starszych. Uwagę zwraca wysoki poziom dostępności substancji nielegalnych. W opinii uczniów zdobycie przetworów konopi nie sprawiłoby problemu co trzeciemu badanemu gimnazjaliście i co drugiemu uczniowi szkoły ponadgimnazjalnej.

Wiele zagrożeń wiąże się z używaniem przez młodzież szkolną tzw. dopalaczy. Są to bowiem preparaty zawierające w swym składzie nowe, nieprzebadane substancje psychoaktywne, przyjmowane wedle nowych nierozpoznanych wzorców. Przynajmniej raz w życiu spróbowało „dopalaczy" 4,9% badanych gimnazjalistów i 5,4% uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

The risky behaviour of adolescents, in addition to drinking alcohol, should include the use of cannabis preparations – marihuana or hashish. These are illegal substances, the possession and use of which exposes a young person to a conflict with the law. In Mazowieckie Voivodship, 17% of the surveyed lower secondary school students and 39% of upper secondary school students admitted to smoking marihuana or hashish at least once in their lifetime. The number of current users is much smaller – 6% of younger students and 17% of older students used these substances in the 30 days before the survey. Attention is drawn to the high level of availability of illegal substances. In the students' opinion, obtaining cannabis products would not be a problem for every third lower secondary school student and every second upper secondary school student.

Many dangers are associated with the use by schoolchildren of the so-called legal highs. These are preparations containing new, unexplored psychoactive substances, taken according to new, unrecognised patterns. 4.9% of the surveyed lower secondary school students and 5.4% of upper secondary school students tried legal highs at least once in their lives.

Mazowieckie na tle innych województw

Mazowieckie against the background of other voivodships

Dzieci i młodzież w wieku 0–18 lat
Children and youth aged 0–18

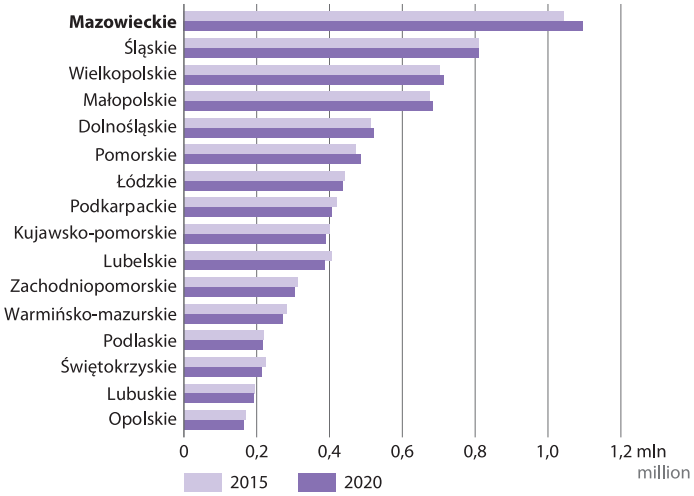

Dzieci w wieku 0–14 lat w % ogółu ludności
Children aged 0–14 in % of total population

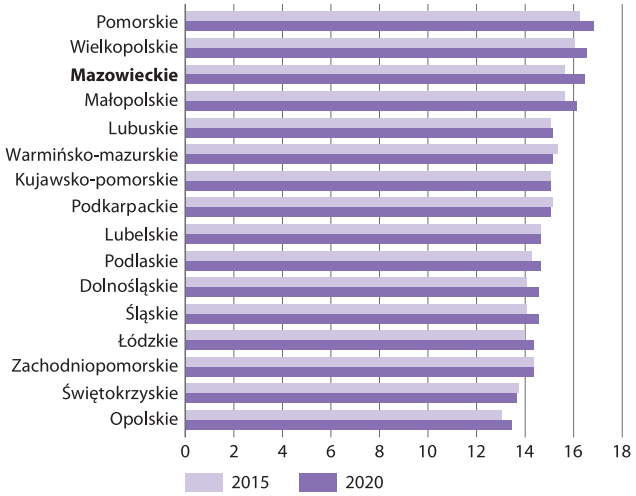

Młodzież w wieku 15–18 lat w % ogółu ludności
Youth aged 15–18 in % of total population

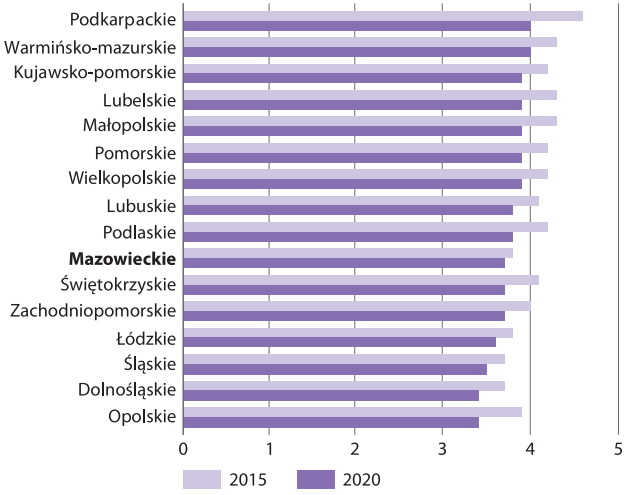

Współczynnik dzietności ogólnej
Total fertility rates

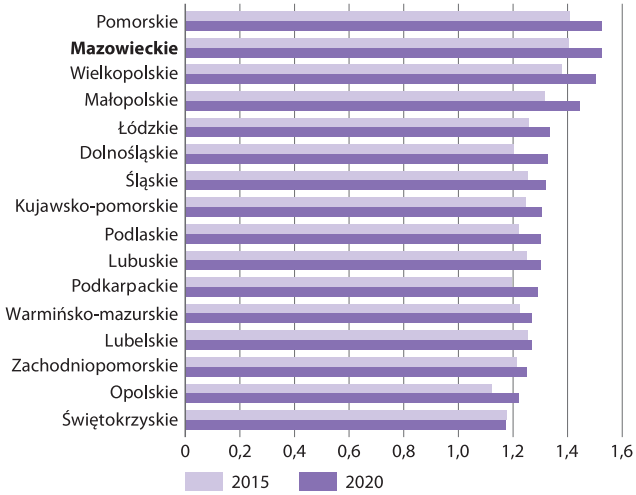

Małżeństwa na 1000 ludności
Marriages per 1000 population

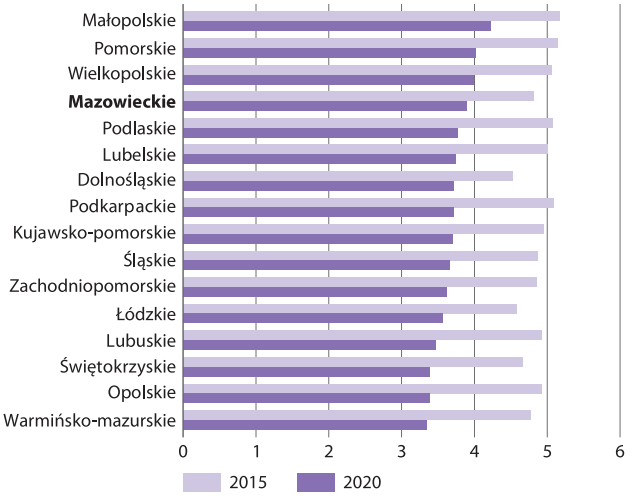

Urodzenia żywe na 1000 ludności
Live births per 1000 population

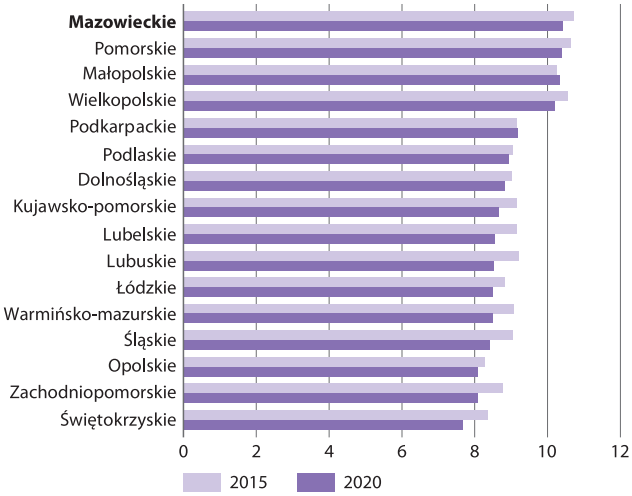

Urodzenia pozamałżeńskie w % urodzeń żywych
Illegitimate births in % of live births

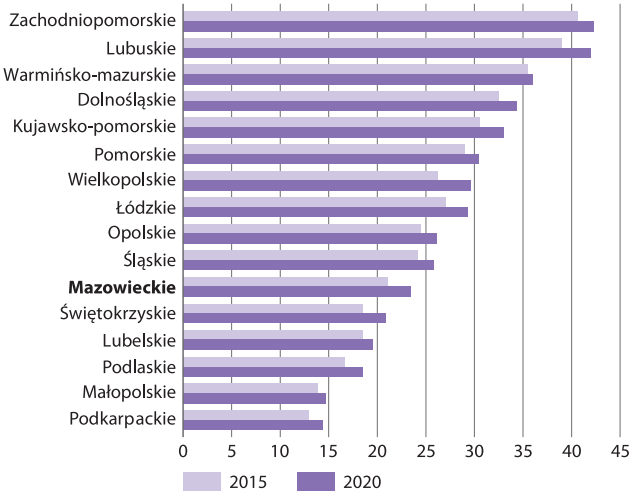

Urodzenia żywe z nastoletnich matek na 1000 kobiet w wieku 15–18 lat
Live births from teenage mothers per 1000 women aged 15–18

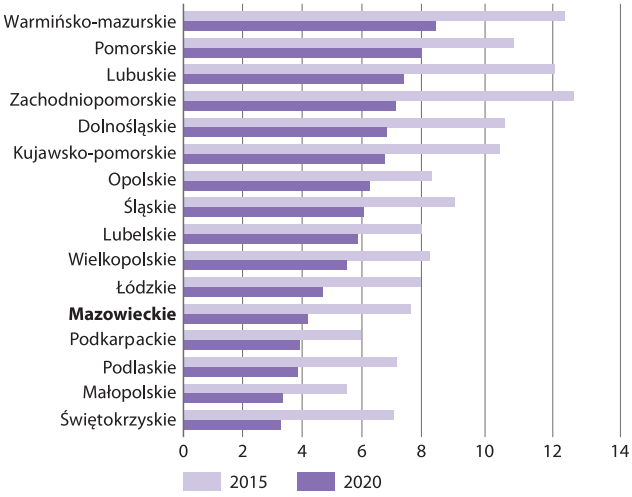

Wiek środkowy matek rodzących dziecko
Median age of mothers giving birth

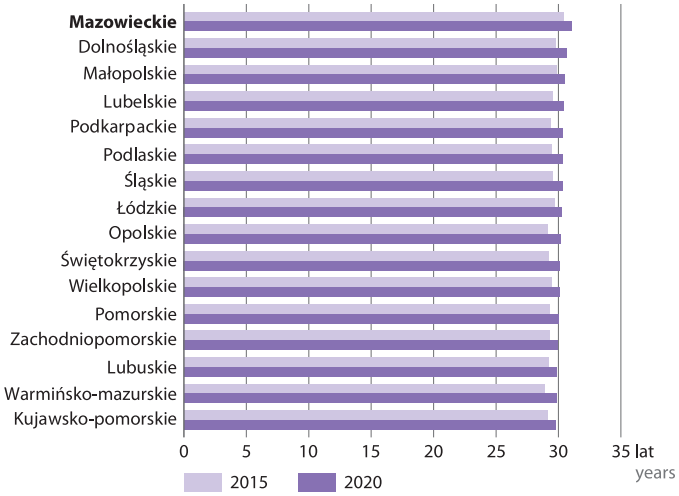

Dzieci z rozwiedzionych małżeństw na 1000 dzieci w wieku 0–17 lat
Children from divorced marriages per 1000 children aged 0-17

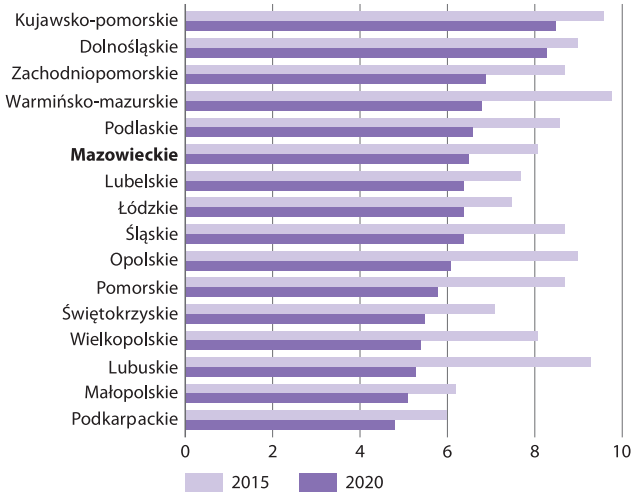

Dzieci w placówkach wsparcia dziennego na 1000 dzieci do 18 roku życia
Children in day-support centres per 1000 children up to the age of 18

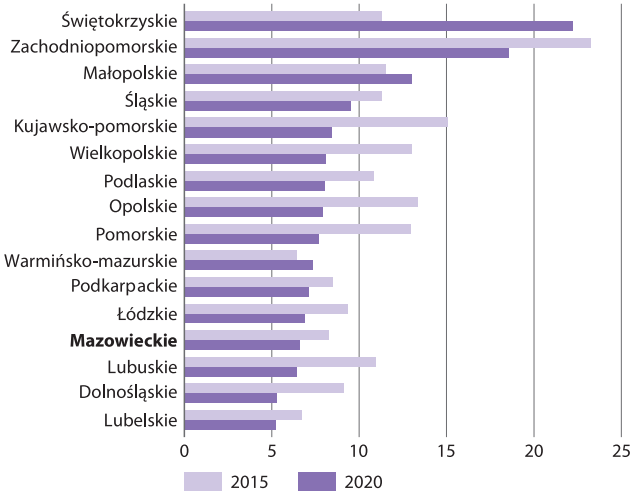

Dzieci do 18 roku życia w rodzinnej pieczy zastępczej na 1000 dzieci w tym samym wieku
Children up to the age of 18 in family foster care per 1000 children of the same age

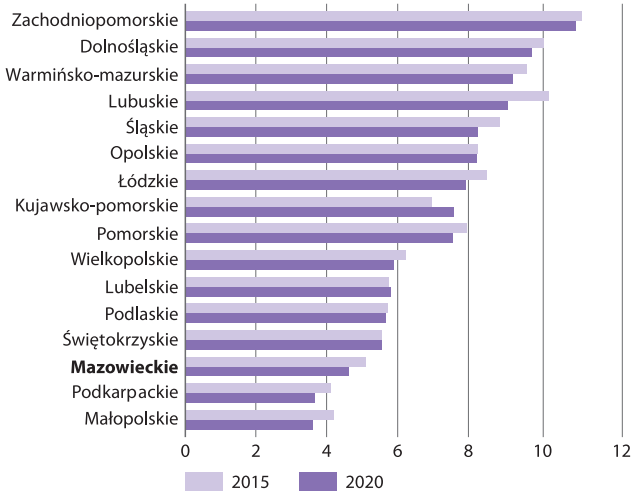

Dzieci w żłobkach [a] na 1000 dzieci w wieku do 3 lat
Children in nurseries [a] per 1000 children up to the age of 3

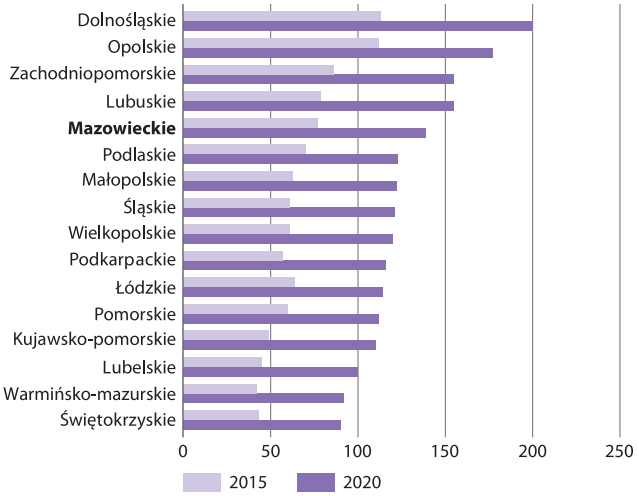

Porady udzielone [b] dzieciom do 18 roku życia w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na 1 mieszkańca w tym samym wieku
Consultations provided [b] to children up to the age of 18 in out-patient health care per capita of the same age

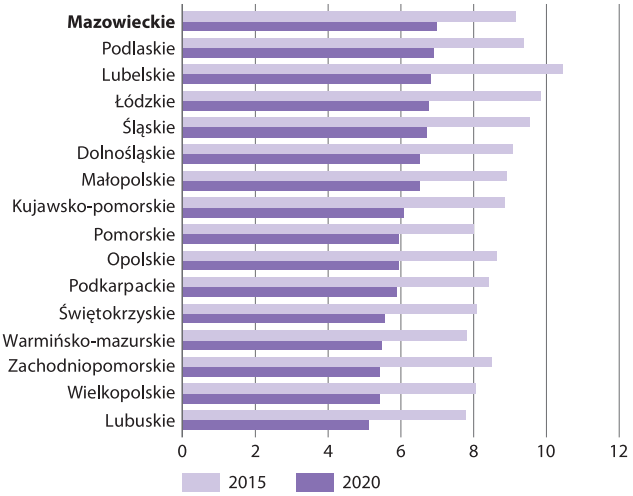

Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w wieku 3–6 lat w % ogółu dzieci tej grupy wieku
Children attending pre-primary education establishments at the age of 3–6 in % of population of this age group

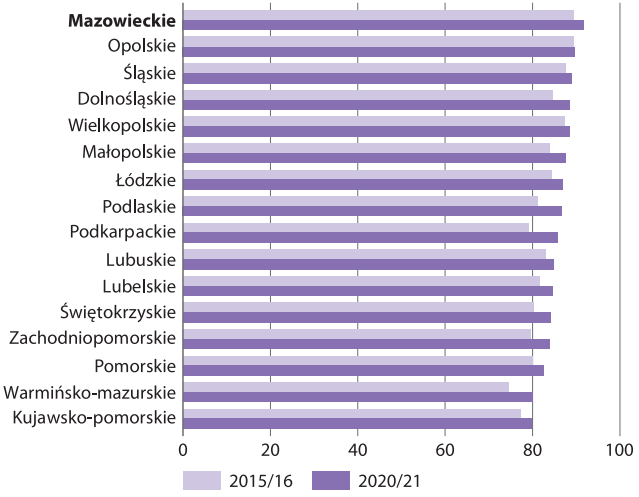

Uczniowie w szkołach [c] w % ogółu ludności
Pupils and students in schools [c] in % of total population

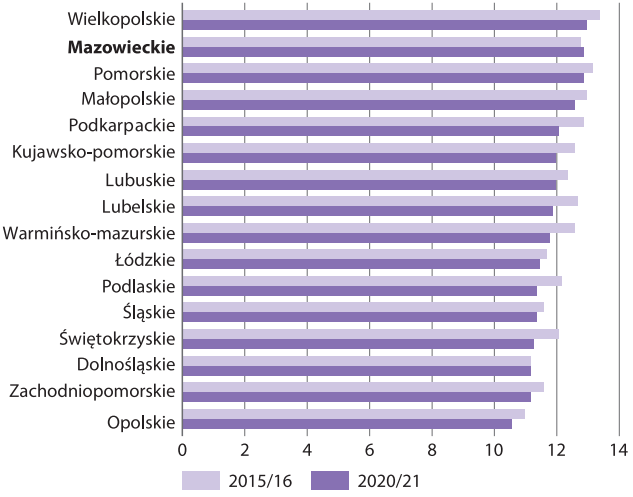

a Łącznie z oddziałami żłobkowymi, klubami dziecięcymi oraz w 2020 r. żłobkami przyzakładowymi. b Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne); bez porad udzielonych w izbach przyjęć szpitali ogólnych. c Podstawowych, gimnazjach, szkołach ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych (bez szkół policealnych).
a Including nursery wards, childrens' clubs and in 2020 workplace nurseries. b Including consultations financed by patients (non-public funds); without consultations provided in the admission rooms of general hospitals. c Primary, lower secondary, upper secondary and post-primary schools (excluding post-secondary schools).

Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w % ogółu uczniów w szkołach [a]

Students with special educational needs in % of total number of students in schools [a]

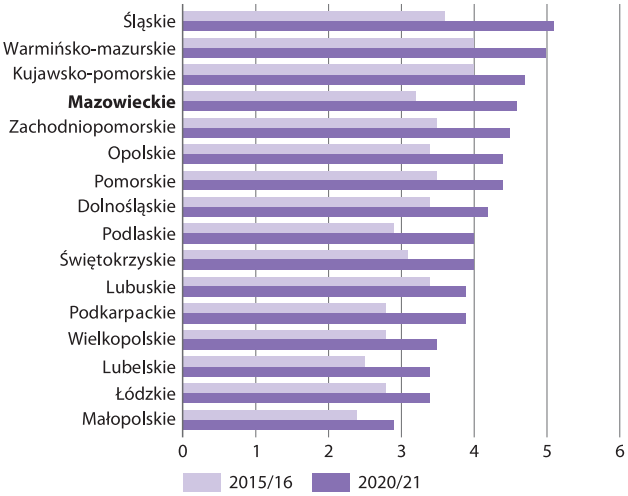

Zdawalność egzaminu maturalnego [b] **w %**

Past rate of "matura" exam [b] in %

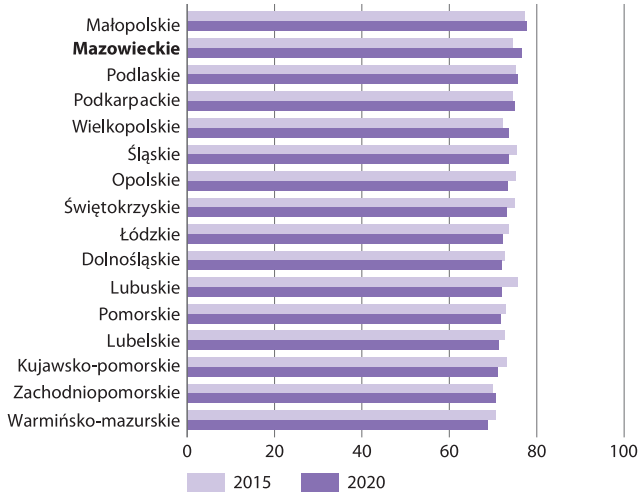

Ćwiczący w wieku do 18 lat w klubach sportowych na 1000 ludności w wieku 0–18 lat

Persons practising sport up to the age of 18 in sports clubs per 1000 population aged 0–18

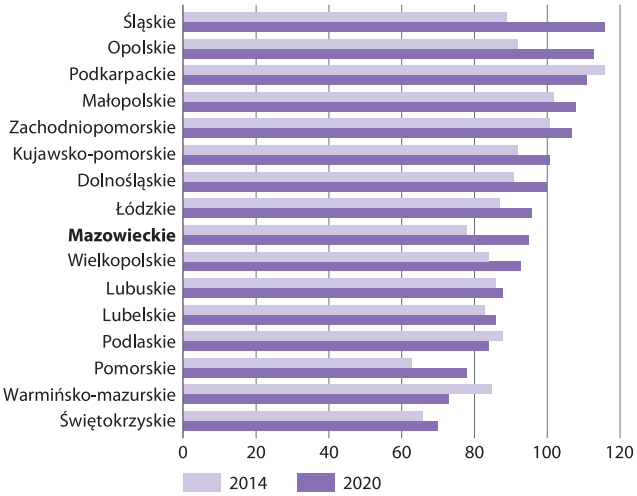

Czytelnicy bibliotek publicznych w wieku do 19 lat na 1000 ludności w wieku 0–19 lat

Borrowers of public libraries up to the age of 19 per 1000 population aged 0–19

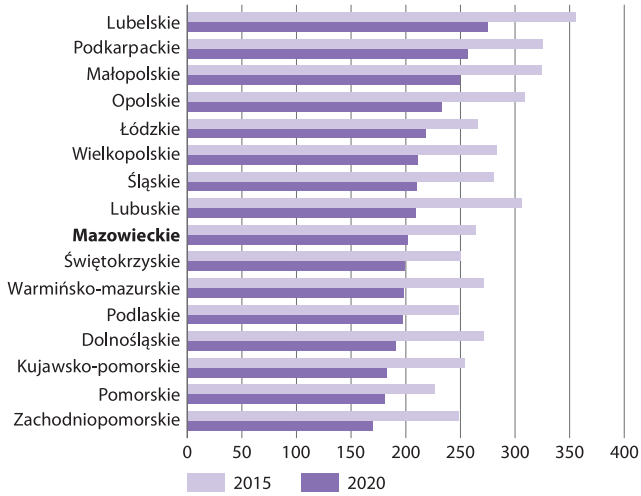

a Podstawowych, gimnazjach, szkołach ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych (bez szkół policealnych). b Odsetek absolwentów szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych, którzy otrzymali świadectwo dojrzałości; bez absolwentów z lat wcześniejszych.

a Primary, lower secondary, upper secondary and post-primary schools (excluding post-secondary schools). b Share of graduates of upper secondary and post-primary schools, who have received general certificate of secondary education; without graduates of previous years.

Zgony osób w wieku 0–19 lat z powodu wypadków komunikacyjnych na 100 tys. ludności tej grupy wieku

Deaths of persons aged 0–19 caused by transport accidents per 100 thousand population of this age group

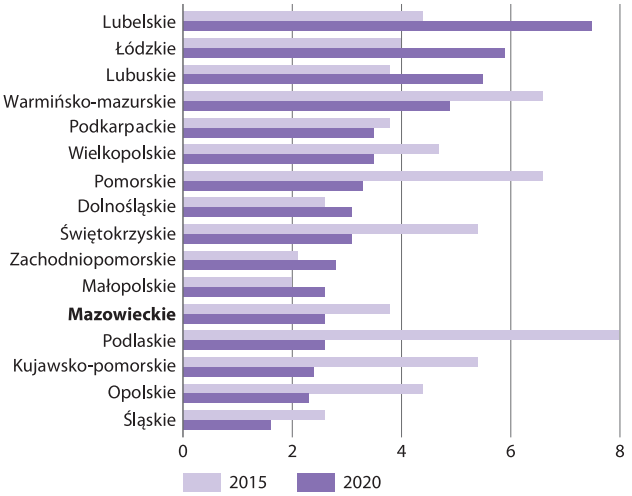

Zamachy samobójcze[a] młodzieży w wieku 13–18 lat na 100 tys. ludności tej grupy wieku

Suicides[a] of youth aged 13–18 per 100 thousand population of this age group

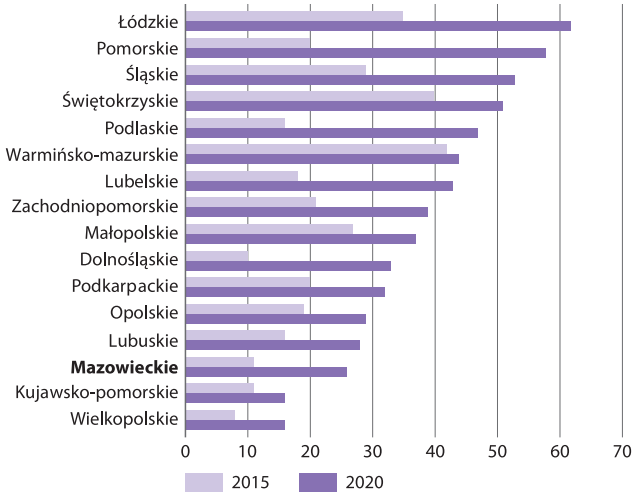

Wypadki w szkołach podstawowych na 1000 uczniów

Accidents in primary schools per 1000 pupils

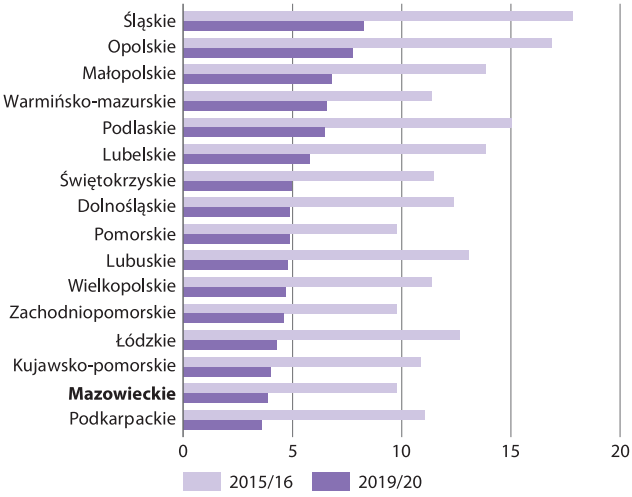

Osoby niepełnoletnie dotknięte przemocą w rodzinie[b] na 1000 ludności w wieku 0–17 lat

Minors affected by domestic violence[b] per 1000 population aged 0–17

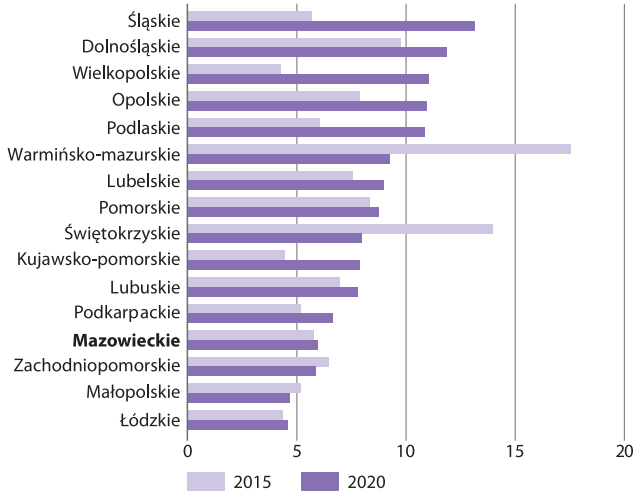

a Usiłowane i dokonane. b Dane Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.
a Attempted and committed. b Data of the Ministry of Family and Social Policy.